

Delo sindikata – tokrat nekoliko drugače

Zmešnjava in red

Kako drugače? Ne s poročili in olepšanimi zapisniki, ne s političnimi frazami in besedovanjem, ki je postalo že posebna vrsta umetnosti in se, žal, tudi v našem časopisu otepamo z njo. Leto so bili delavci prepričani – in veliko jih je še dandanes – da je delo sindikalistov skrbeti za prikolice, šport, izlete in posredovati, če je v podjetju kak socialni problem. Sindikat je potemtakem neke vrste podaljšana roka socialnega skrbstva v podjetju, direktorji in šefi pa »črna magija«, proti kateri naj se sindikat bori! Večina članov izvršnih odborov sindikatov tako tudi zavzema svoje zadolžitve.

Če ni izleta – sindikat ne dela dobro. Če pa v tozdu ni vseh najosnovnejših samoupravnih aktov ali pa niso več veljavni, to sindikata ne zadeva – zares niti na dnevni red sestanka ne pride, češ, samoupravne akte sestavljajo pravniki, direktorji in šefi jih preberejo in razumejo, mi pa tako ali tako ne moremo dati pripomb, ki bi jih kdo upošteval. Sindikata tako ali tako ne bodo za to kritizirali, saj pripravljamo krasen piknik ob Savi. Skratka »baza« ne sodeluje. Tale »baza« se mi zdi že popolnoma enak pojem kot »masa« ali celo »folk« oziroma »raja«. Kaj res delavci nimamo več nobenega ponosa? Kaj je res sošolec iz osnovne šole, ki je sedaj šef pri sosednji firmi in je v osnovni šoli komaj »lezel skoz«, nenadoma postal toliko pametnejši, da odloča, jaz pa ne? Ali je mar znanka iz športnega kluba res toliko pametnejša, da je dokončala šole, medtem ko sem jaz trem otrokom zapovrstvo brisala ritke? Mar res kolega s faksa, ki nikdar ni niti muksnil, ker je bil preveč plašen, sedaj nenadoma toliko več vè o splošni gospodarski politiki, ali to samo zato, ker je zaposlen v upravi, pa laže teoretizira?

V tem grmu tiči zajec – na hodniku po zboru delavcev ali sindikalnem sestanku, smo vsi sila pametni – odločajo pa »oni«. Prav nam je, kar naj odločajo, če je nam nerodno, če ne upamo jasno in glasno povedati svojega mnenja tedaj, ko je čas za to! In pravšnji čas je vedno, kadar se sestane sindikat. Naj navedem tipičen primer: TOZD »Bučko« dosega lepe uspehe pri organizirani rekreaciji delavcev. Zanj skrbi tih, priden fant, ki je zasebno tudi dober kolega svojega predpostavljenega. Vendar se šef boji ostrih jezikov, zato samovoljno določi, da za rekreacijo ne bodo namenili nobenih sredstev; naj se kolega udeleži seminarja rektorjev na svoj račun, naj porabi za to svoj dopust, za udeležbo na mercatoriadi ne dovoli nadomeščanja, skratka, kolega rektor ima povsem zvezane roke. In kaj pravi sindikat? – Oh, kaj pa naj?!

Ali res mora biti tako? Sodelavec ne more na sejo v Ljubljano, ker ga »direktor ne pusti«, češ da bodo spet samo govorčili. In res bo vse skupaj samo govoričenje, tudi tisto, kar bo potem napisano v tem našem časopisu, če sindikat za tovrstne »posege v pravice in dolžnosti samoupravljalca«, kot se temu strokovno reče, sploh ne ve in ne posreduje.

Zmešnjava, iz naslova, izvira torej iz nas samih, pa tudi red v odločitvah tozda, red v delovanju delavskega sveta tozd, red pri organiziranju dela, skratka »samoupravni« red, zavisi od nas. In to od vseh. In to vedno. Delavec soodloča o lepo načelo. Toda, ali se mu ljubi?!

Sonja Dolinšek,
M-Mednarodna trgovina

5. zimska mercatoriada

Matjaž Marinček

Mnenje večine: prireditelj je uspela!

Sivo jutro prve sobote v mesecu marcu je sprožilo ugibanje o tem, ali bo udeležba na letošnjih zimskih športnih igrah delavcev in kmetov sozda Mercator množična ali ne. Ob tem, ko so bile veliko bolj znane prireditve tega dne zaradi pomanjkanja snega odpovedane (tako na primer Trnovski maraton), je 5. zimska mercatoriada v Gozdu Martuljku, zaradi dobre organizacije korša, predvsem pa zaradi vzorne športno rekreativne zavesti vseh udeležencev, uspela! Morda tudi zato, ker je nekaj vrstic na zadnji strani februarске številke našega glasila vabilo tudi na »... prijateljski pomenek, ... poslovni dogovor ali intimno zaroto.«?!

Večnim godrnjačem seveda ni bilo prav, da je bilo treba na kuhano vino ali žganje čakati deset minut, na vožnjo z žičnico pa celo še enkrat toliko, pa da ne sije sonce in da niso osvojili nobene od medalj – vsega tega je bil menda kriv prireditelj ...

Slišati pa je bilo tudi nekaj pripomb, o katerih bi morda res kani- lo razmisliti: zakaj se teki praviloma začnejo šele v opoldanskem času in kako, če bo temu še naprej tako, pred tem »razgibati« tekače?

Zakaj so tekmovalci vedno na Gorenjskem ali Idrijskem? Tudi Pohorje je lepo (čeprav je ob tem času vedno brez snega – op. p.)!

Zaključna prireditelj in »ples rač« v eni od dvoran hotela Špik v Gozdu Martuljku sta dokazala, da ta hotel tolikšnega ali celo večjega števila udeležencev ne bo več mogel gostiti. Kam torej v prihodnje?

Udeležencev, predvsem pa tekmovalcev bo vsako leto več – je rešitev v številnejši prirediteljevi ekipi ali pa morda v predtekmovanih?

Ali sedanj način točkovanja za ekipno uvrstitev res spodbuja množičnost, kar naj bi bil osnovni namen tovrstnih športno rekreativnih prireditev?

To je le del vprašanj, o katerih bodo člani korša verjetno razglabljali že na eni prihodnjih sej.

Za tekmovalce se je prijavilo 480 rekreacije in medalj željnih smučark in smučarjev, nastopilo pa jih je 334 v 29 ekipah; vse tri številke so rekordne.

Dokončnega podatka o tem, koliko je prireditev stala, za zdaj še ni, vsekakor pa je bilo opaziti, da prireditelj gospodarno ravna s sredstvi.

Nadaljevanje na 10. strani

Mercator v delegatskem sistemu

Center za obveščanje

Vsak 72. iz Mercatorja

Množičnost kot načelo je pojem iz rekvizitov demagogije, kadar jo oznanjamo kot kakovost samo na sebi. V družbenih sistemih, ki slonijo na ideologiji množic, se je treba varovati tega, da bi se zadovoljili z masovnostjo kot vnaprejšnjo vrednoto, kar kakor po pravilu počenjajo naši masovni mediji ob vsakokratnih volitvah. Pričujoči sestavek na rob letošnjim volitvam v Mercatorju nima tega namena. Želimo samo ustvariti predstavo o možnostih naše velike družine v delegatskem sistemu. Silen potencial, ki smo ga dvignili z volitvami delegacij, mora biti vsem v tej družbi opomin, da se ga bomo tudi posluževali v duhu, iz katerega je sistem nastal.

Naj najprej ponovimo podatke, da družina Mercator šteje 11 delovnih organizacij s skupno 54 tozdi ter 15 enovitih DO in 12 delovnih skupnosti. Sedeži teh or-

Mercatorja volili na 184 voliščih – od Beograda in Sarajeva, do Pirana in Tržiča.

Za zbere združenega dela občinskih skupščin smo v Mercatorju izvolili 89 delegacij, ki štejejo skupaj 1147 članov. To pomeni, da v povprečju pride na vsake 12,9 zaposlenih en delavec, član delegacije, ki lahko zastopa interese volivcev iz Mercatorja na konferenci delegacij oziroma preko nje v zboru združenega dela 43 slovenskih občin. To je seveda možnost, ne pa tudi že dejanski vpliv.

Za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti smo izvolili v Mercatorju 213 delegacij. Dobra polovica naših OZD je volila po eno, torej splošno delegacijo (41 OZD), 14 OZD je volilo po dve združeni delegaciji (ločeno za tiste SIS, ki so del skupščinskega sistema), ostale pa so volile po več posebnih delegacij, nekatere

cijah SIS ima tudi TOZD Golovec na področju Ljubljane.

Če seštejemo vse delegate, bo v delegatski sistem v naslednjih 4 letih vključenih 2930 delavcev iz Mercatorja oziroma vsak peti član družine. Če vemo, da smo v Sloveniji v združenem delu izvolili 210 tisoč delegatov, lahko izračunamo, da je na vsake 71 eden iz Mercatorja, kar bi se moralo odražati tudi pri vplivanju na odločitve skupščin, oziroma na raven, koder sinteze interesov postajajo zakon. Za to pa je treba izpolniti tudi nekaj »subjektivnih« pogojev.

Zaradi zanimivosti naj omenimo še podatke o številu tistih, ki so skrbeli kot člani različnih odborov za celotni volilni postopek in njegovo široko demokratičnost. To so člani in njihovi namestniki v volilnih komisijah, v volilni odborih in v odborih za volilne imenike. Sleherno glasovanje (skrinjica) mora imeti 24 takih članov oziroma namestnikov. Zmnožek s številom OZD v sestavi Mercatorja pove, da je bilo pri volitvah angažiranih poleg delegatov še 2430 delavcev, pri čemer niso vštete strokovne službe in sindikalni odbori.

Že samo ob upoštevanju teh podatkov bi nastala velika škoda, ko teh pridobitvah in vzvodov ne bi uporabljali odgovorno.

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XIX

Ljubljana, marec 1982

št.: 3

V tej številki

Prikaz poslovnega uspeha sozd v letu 1981 str. 2,3

Zbor M-Interne banke – 3. sklic str. 4

Prvič sredstva internih kompenzacij str. 5

Na obisku v Idriji str. 6

Nanosove vesti str. 7,8

Mercator v SV Sloveniji str. 9

5. zimska mercatoriada str. 10,11

Mercator na Dolenjskem str. 12,13

Z Mercator Turistom in revijo Stop str. 14

ganizacij so v 31 občinah, pri čemer s svojo mrežo poslovnih enot pokrivajo 43 občin v Sloveniji, 16 v Hrvatski in 2 v Srbiji. (Servisi storitvenih dejavnosti v več jugoslovanskih mestih tu niso všteti). Število občin, koder so poslovne enote, je seveda opredeljevalo volilne ključne in volilna opravila v temeljnih organizacijah Mercatorja.

Z vidika evidenc je dobrodošel stranski proizvod volilnih opravil, to je najnovejši podatek, da je bilo v Mercatorju na dan 11. marca 1982 14.870 delavcev in združenih kmetov – za lažje pomenjenje le 130 manj od 15 tisoč.

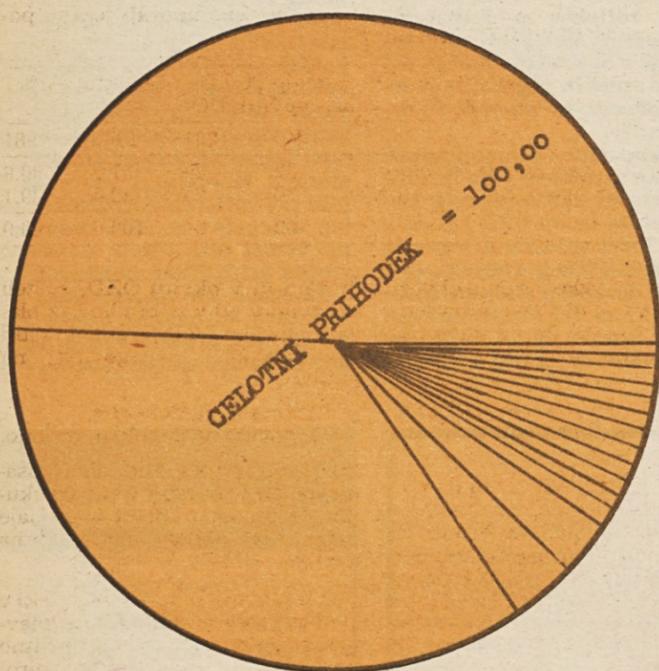
Ta dan so delavci in kmetje

kar po 10, kakor n. pr. M-Zarja, v Ormožu, M-Preskrba v Krškem, tozda Grosist in Golovec v Ljubljani ter Veleprodaja in Maloprodaja iz MIP-a na Ptuj. V teh delegacijah je vključenih 1783 delavcev oziroma kmetov, tako da ima vsake 8 delavcev v povprečju po enega člana v delegaciji. Potemtakem vsaj formalnih razlogov ni, da bi se odločanje zožilo na manjšino. Največ svojih delavcev v delegacijah za SIS imajo TOK v sestavi AK Krško (80) in TOZD Grmada iz M-Rožnika v Ljubljani (80) – ta pokriva 4 občine – po 70 delegatov imata tozda v MIP Ptuj, prav toliko TOZD Grosist iz Ljubljane in M-Preskrba iz Krškega. 60 članov v delega-

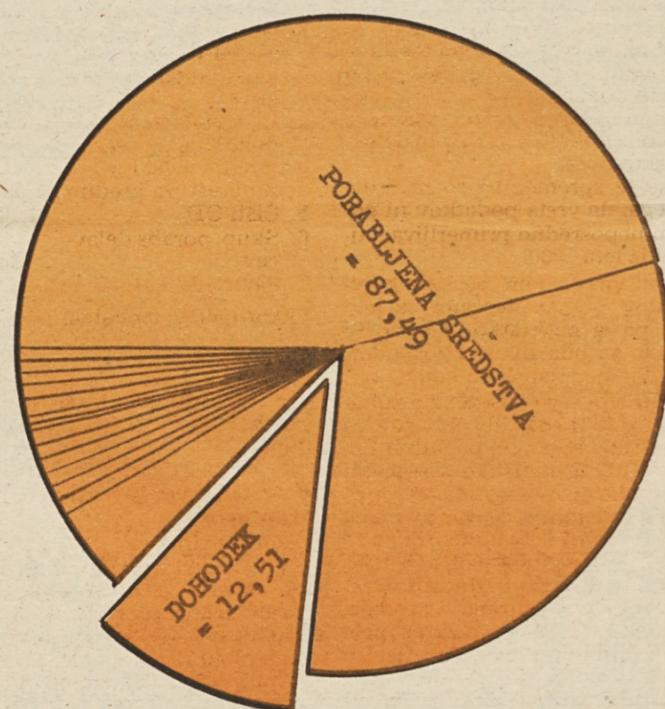
O kmetijstvu je letos govora kot že dolgo ne. Da le ne bi obrodile samo besede! O delu kmetijskih organizacij in strokovnih služb, ki skušajo rešiti, kar se rešiti da, to je z nadomestili pokriti del negativne razlike med proizvodno in prodajno ceno mesa, pa o nameravani gradnji prašičerejske farne, pišemo več na 5. in 16. strani. Hkrati opozarjamo na aprilsko objavo ankete o novi kmetijski davčni politiki in zemljiškem maksimumu, ki smo jo poslali nekaterim kmetom in vodilnim delavcem kmetijskih organizacij iz sozda. Besedilo: Jože Rozman; foto: Kancijan Hvastija

Sozd Mercator • prikaz celotnega prihodka, porabljenih sredstev, dohodka, prispevkov in čistega dohodka v letu 1981

	Vrednost v 000 din	Struktura CP=100
Prihodki, ustvarjeni s prodajo na dom. trgu	1.934.220	6,04
Prihodki, ustvarjeni na tujem trgu	41.086	0,13
Prihodki, ustvarjeni v okviru OZD	155.178	0,48
Prihodki, ustvarjeni iz skup. prih. na dom. trgu	81.132	0,25
Prih. ustvar. iz upor. prod.in stor. za last. potr.	47.173	0,15
Prihodki, ustvarjeni s svobodno menjavo dela	248.893	0,78
Prihodki, ustvarjeni v OZD druž. dej. od občanov	558	0,01
Prih. ustvar. iz skup. prih. na tujem trgu	30.836	0,10
Prih. ustvar. iz prih. od prodaje blaga v konsig.	17.615	0,06
Prihodki, ustvarjeni s prodajo blaga na debelo	10.869.817	33,95
Prihodki, ustvarjeni s prodajo blaga na drobno	15.984.179	49,93
Prihodki, ustvarjeni s prodajo blaga v okv. OZD	1.685.979	5,27
Prihodki, ustvarjeni z upor. blaga za last. potr.	14.973	0,05
Prihodki, ustvarjeni s prod. mater. in odpadkov	28.665	0,09
Prihodki od obresti	107.208	0,33
Prihodki od dotacij in subvencij	3.264	0,01
Prihodki od kompenzacij, regresov, premij in dr.	151.724	0,47
Prih. iz nasl. del. v skup. doh. dosež. v banki	30.377	0,09
Prih. iz nasl. del. v skup. doh. v OZD in dr.UDS	71.761	0,22
Pozitivne tečajne razlike	23.362	0,07
Drugi prihodki	487.770	1,52
CELOTNI PRIHODEK	32.015.797	100,00

	Vrednost v 000 din	Struktura CP = 100
Zaloge proizvodnje gotovih proizvodov na zač.l.	74.378	0,23
Porabljene surovine in material	1.655.209	5,17
Porabljena energija	135.423	0,42
Transportne storitve	85.629	0,27
Stroški za investic. vzdrževanje del sredstev	93.595	0,29
Druge proizvodnje storitve	134.680	0,42
Druge neproizvodnje storitve	102.071	0,32
Izdatki za prehrano delavcev	34.470	0,11
Izdatki za začasna in občasna dela	28.568	0,09
Izdatki za reklamo in propagando	10.591	0,03
Izdatki za reprezentanco	6.571	0,02
Določeni drugi izdatki	26.932	0,08
Amortizacija po predpisanih minimalnih stopnjah	242.930	0,76
Dnevnice za službena potovanja in povračila	50.583	0,16
Prevoz na delo	29.412	0,09
Prezete vred. skupnih proizvodov od kmetov	85.493	0,27
Ostali mat. stroški in drugo	80.573	0,25
Nabavna vrednost prodanega blaga na debelo	11.811.490	36,89
Nabavna vrednost prodanega blaga na drobno	13.281.311	41,48
Drugi izredni stroški	147.529	0,47
Zaloge proiz. gotove proiz. na koncu obdobja -	107.032	- 0,33
SKUPAJ PORABLJENA SREDSTVA	28.010.406	87,49
DOHODEK	4.005.391	12,51

PRISPEVKI, DAVKI IN DRUGO = 4,04

ČISTI DOHODEK = 8,46

	Vrednost v 000 din	Struktura CP = 100
DEL SKUPNEGA DOHODKA	5.193	0,02
Prispevki iz dohodka SIS	357.210	1,12
Davki DPS	43.092	0,13
Del dohodka za delovne skupnosti	230.413	0,72
Del dohodka za varstvo okolja	26.043	0,08
Del dohodka za članarine	9.132	0,03
Amortizacija nad predpisano stopnjo	53.191	0,17
Del dohodka za zavarovalne premije	49.687	0,15
Del dohodka za takse in bančne storitve in plač.pr.	39.062	0,12
Del dohodka za SLO	8.305	0,03
Del dohodka za obresti	359.252	1,12
Del dohodka za druge določene namene	118.336	0,37
SKUPAJ PRISPEVKI IZ DOHODKA	1.293.723	4,04
Del ČD za osebne dohodke	1.967.909	6,15
Del ČD za stanovanjsko gradnjo	95.883	0,30
Del ČD za skupno porabo za druge potrebe	151.492	0,47
Del ČD za poslovni sklad	389.798	1,22
Del ČD za izboljšanje materialne osnove dela	5.707	0,02
Del ČD za rezervni sklad	91.353	0,28
Del ČD za druge potrebe	6.102	0,02
SKUPAJ ČISTI DOHODEK	2.708.244	8,46
IZGUBA	1.770	0,01

Ob zaključnem računu za leto 1981

Uspešnost poslovanja OZD, združenih v Mercator

V prikazu doseženih rezultatov poslovanja SOZD Mercator za leto 1981 smo upoštevali rezultate:

- 10 let delovnih organizacij z 51 tozdi in 10 delovnimi skupnostmi,
- 13 enovitih delovnih organizacij,
- Mercator-Interne banke,
- Delovne skupnosti SOZD Mercator

Pripomniti moramo, da sta se v letu 1981 v SOZD Mercator vključili dve novi OZD in sicer: M-KGZ Sora, Žiri ter TOZD Mantova, Vrhnika, ki deluje v okviru delovne organizacije M-Hoteli gostinstvo.

Poleg omenjenih organizacijskih sprememb v letu 1981 je v primerjavi z letom 1980 prišlo tudi do sprememb predpisov, ki urejajo način in vsebino ugotavljanja celotnega prihodka in dohodka ter knjiženja poslovnih dohodkov organizacij združenega dela.

Te spremembe so predvsem v naslednjem:

- razširjene so bile možnosti vštevanja prihodkov v celotni prihodek. Med prihodke so v letu 1981 všteti tudi zneski, ki so prišli na žiro račun OZD po preteku obračunske dobe;

- podatki o porabljenih sredstvih so podrobneje in drugače razčlenjeni. Med porabljenimi sredstvi so vključeni izdatki za prehrano delavcev, za nagrade vajencem, stroški za začasna dela po pogodbah in drugih, opravila po pogodbah, poleg tega pa tudi del namenjen za razširjeno reprodukcijo elektrogospodarstva;

- spremenjen je bil sistem financiranja zdravstva in graditve stanovanj. Vir prispevkov je po novem dohodek;

- spremenjen je bil zakon o davku iz dohodka TOZD in delovnih skupnosti.

Vse te spremembe so privedle do tega, da vrsta podatkov ni povsem neposredno primerljiva s tistimi iz leta 1980.

Pred pregledom poslovnih rezultatov SOZD Mercator za leto 1981 pa si na kratko oglejmo še kakšna so bila splošna gospodarska gibanja v lanskem letu.

Velik vpliv na dosežene rezultate v letu 1981 so imele prav gotovo cene. Cene so se, po podatkih Zavoda SRS za statistiko, v trgovini na drobno povečale za 45,1% v primerjavi z letom 1980, v trgovini na debelo za 57,7%, v industriji pa za 42,5%. Visoka rast cen ima tako znaten vpliv na vrednostno rast proizvodnje oziroma prodaje, medtem ko je nominalna rast prodaje v notranji trgovini upadla. Do padca prodaje je prišlo zaradi zmanjšane kupne moči prebivalstva kot tudi zaradi pomanjkanja

določenih vrst blaga in s tem slabše založenosti v trgovinah.

Za leto 1981 so značilne tudi uvozne restrikcije ter usmerjanje prodaje predvsem na konvertibilna tržišča. Posledice take politike so se dostikrat drastično odrazile na domačem trgu, kjer je prišlo do pomanjkanja določenih vrst proizvodov.

Rast sredstev za osebne dohodke in skupno porabo je bila v letu 1981 omejena z družbenim dogovorom, ki določa, da morajo ta sredstva naraščati počasneje od rasti dohodka. Zaradi visoke rasti cen in življenjskih stroškov pa ugotavljamo, da so se v letu 1981 realni osebni dohodki zmanjšali v

letu 1981. Ob upoštevanju približno 50% rasti cen lahko zaključimo, da je celotni prihodek realno upadel za približno 10%. V primerjavi s planom za leto 1981 pa ugotavljamo, da smo preseglj plan za 4 indekzne točke.

Pri ustvarjanju celotnega prihodka je sodelovala z največjim deležem trgovina na drobno (51%), za njo pa trgovina na debelo (25%) in zunanja trgovina (10%). V primerjavi z letom 1980, se je v celotnem prihodu SOZD največ povečal delež trgovine na debelo in industrije, zmanjšal pa delež trgovine na drobno.

Porabljena sredstva

V letu 1981 smo porabili za 28.010 milijonov dinarjev sredstev, kar je za 39% več kot v letu poprej. Istočasno ugotavljamo, da je rast porabljenih sredstev višja od rasti celotnega prihodka za 2 indekzni točki. Na višjo rast porabljenih sredstev je deloma vplivala sprememba predpisov, ki smo jo opisali na začetku, v večji

1981 naraščali počasneje od rasti celotnega prihodka oziroma dohodka, razen stroškov dnevnice in prevozov na službena potovanja v tujino.

Razporeditev dohodka

V letu 1981 smo v SOZD Mercator dosegli 4.000 milijonov dinarjev dohodka, kar je za 26% več kot v letu poprej, vendar je rast dohodka pod planirano za 2 indekzni točki. Dohodek na delavca je rasel počasneje od rasti samega dohodka za 3 indekzne točke, kar pomeni, da je produktivnost dela upadla.

Pri ugotavljanju dohodka naj omenimo, da je le-ta dokaj nerea-

interne kompenzacije, katerega namen je pokrivanje razlik med proizvodno in prodajno ceno proizvodov, katerim so cene administrativno določene. Članice SOZD Mercator so v letu 1981 za namene pokrivanja izpadlega dohodka zbrale 8,1 milijona dinarjev. Upravičenkam je bilo izplačanih v letu 1981 5.569.631 dinarjev, 2.532.664 dinarjev pa so dobile upravičenke v letu 1982 za pokrivanje dela izpadlega dohodka, nastalega v IV. kvartalu 1981.

Razlika v ceni

Razliko v ceni smo izračunali tako, da smo od prihodkov ustvarjenih s prodajo blaga na debelo,

Tabela 2: Akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi v SOZD Mercator

Akumulacija v primerjavi s povpreč. uporabljenimi poslovnimi sredstvi	Število TOZD oz. enovitih DO		Struktura v %	
	1980	1981	1980	1981
Manjša od povpreč. SOZD Mercator	32	39	51,6	60,9
Večja od povprečja SOZD Mercator	30	25	48,4	39,1
Skupaj:	62	64	100,0	100,0

len, glede na nizke stopnje obvezne amortizacije in da bo zato v letu 1982, ko bodo te stopnje popravljene, dohodek manjši.

V tabeli 1 prikazujemo razporeditev dohodka na akumulacijo, osebne dohodke, splošne ter skupne potrebe.

Pri pregledu tabele moramo ponovno opozoriti na neprimerljivost določenih podatkov, kar je podrobneje omenjeno v uvodnem delu. Akumulacija v SOZD Mercator je sicer narasla za 10%, vendar je relativno precej nižja od dosežene v letu 1980. To vidimo iz strukture razporejenega dohodka, kjer akumulacija predstavlja le 13,6%, medtem ko je v letu 1980 predstavljala v strukturi dohodka 15,6%

Povečale so se tudi obveznosti za splošno porabo in skupno porabo, čeprav obveznosti za skupno porabo niso povsem primerljive iz razlogov, ki smo jih že navedli. Enako je tudi s skupno porabo delavcev, ki se je zmanjšala v primerjavi z letom 1980 za 12 indeksov točk.

Akumulativna sposobnost, ki jo merimo z akumulacijo v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, se je v SOZD Mercator zmanjšala s 5,2% v letu 1980 na 4,2% v letu 1981, kar je za 20% manj.

Število OZD z nizko stopnjo akumulativnosti se je v letu 1981 povečalo, kar potrjuje ugotovitev, da se položaj trgovskih organizacij, katerih je v SOZD največ, vztrajno poslabšuje.

Izguba

Čeprav smo ugotovili, da akumulacija v SOZD Mercator upada, pa moramo na drugi strani ugotoviti, da se je izguba v enakem razdobju zmanjšala. V letu 1980 sta izgubo izkazovali dve temeljni organizaciji v višini 3.421.864 dinarjev, medtem ko letos izkazuje izgubo le TOZD TMI iz postojnskega Nanosa v višini 1.769.975 dinarjev. Izguba je v SOZD Mercator tako zmanjšana za 48%, v primerjavi z letom 1980.

Izguba pa bi bila še nižja, kolikor bi bila sredstva internih kompenzacij za IV. kvartal izplačana TOZD TMI v višini 471.864 dinarjev še v letu 1981. Zaradi težav pri zbiranju dokumentacij so bila namreč izplačana šele v letu 1982 in bodo tako namenjena za pokrivanje izgube v TOZD TMI v letu 1982.

Osnovni vzrok za izgubo v TMI

Tabela 3: Dinamika dosežene razlike v ceni

	Dinamika dosežene razl. v ceni v % od realizacije					Indeks I-XII 81
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-XII	
	1980	81	81	81	81	80
- trgov. na debelo	8,0	8,0	7,9	8,1	8,0	100
- trgov. na drobno	15,1	15,1	14,7	14,1	14,0	93
- trgov. na debelo in drobno	14,8	14,8	15,1	15,0	14,7	99

je razlika med dejansko ceno surovin (cene odkupljene živine) ter dogovorjeno odkupno ceno, ki je izhodišče za oblikovanje maloprodajnih cen mesa in mesnih izdelkov. Zaradi neurejenih razmer pri oblikovanju cen v klavno predelovalni industriji, se ta panoga v SRS, kakor tudi v SOZD Mercator srečuje že dalj časa z izgubami.

V SOZD Mercator je bil v letu 1981 podpisan samoupravni sporazum o oblikovanju sredstev za

drobno in v okviru OZD, odšteli nabavno vrednost prodanega blaga. Trgovske OZD pa smo uvrstili v skupine: - trgovina na drobno,

- trgovina na debelo in
- trgovina na debelo in drobno.

Kriterij, po katerem smo posamezne OZD uvrstili v eno od skupin, je pretežni odstotek prodaje blaga na debelo oziroma na drobno.

Iz podatkov o doseženi razliki v ceni po posameznih OZD ugotavljamo, da razlika v ceni občutno upada v trgovini na drobno oziroma v trgovini na drobno & živili. Ta situacija pa ni značilna le za leto 1981, ampak se nadaljuje že od avgusta 1979, ko so bili zamrznjeni deleži za kritje stroškov trgovine. Ekonomski položaj trgovine se od tega časa dalje nenehno poslabšuje in zato se povečuje tudi število trgovskih organizacij, ki poslujejo na kritični meji.

Sredstva za reprodukcijo

Sredstva za reprodukcijo, ki zajemajo akumulacijo ter amortizacijo po predpisanih minimalnih stopnjah, so v SOZD Mercator ob koncu leta dosegle višino 789.081.000 dinarjev in so bila za 16% višja od sredstev v letu 1980. Rast je sicer višja od rasti ob devetih mesecih, vendar ob upoštevanju visoke rasti cen realno sploh ne moremo govoriti o povišanju.

Poleg tega pa tudi sama struktura teh sredstev ni zadovoljliva, saj OZD manj kot polovico teh sredstev namenjajo v poslovni sklad.

Čeprav predstavljajo tako oblikovana sredstva za reprodukcijo le 2,5% celotnega prihodka, pa ostane TOZD in DO na razpolago dejansko veliko manj sredstev. Od zbranih sredstev morajo odplačati namreč anuitete ter izročiti za namene združevanja oziroma posojil za razvoj dejavnosti posebnega pomena (železnica, ceste, energika, luke), za razvoj manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

Ob upoštevanju navedenega je v SOZD Mercator preostalo 211.420.802 dinarjev, kar je za 92% več kot v letu 1980.

Osebni dohodki

V letu 1981 je bil povprečni mesečni neto osebni dohodek na delavca v SOZD Mercator 10.308 dinarjev, kar je za 26% več kot v letu poprej. Po podatkih Zavoda SRS

Tabela 1: Razporeditev dohodka po namenu

	1980		Indeks	Struktura v %		
	1	2		3 = 2:1	4	5
1. Razporejeni dohodek	3.179.087	4.001.968	126	100,0	100,0	
2. Obveznosti za splošno porabo iz dohodka in oseb. dohodkov	64.086	86.611	135	2,0	2,2	
3. Obveznosti za skupno porabo iz dohodka in oseb. dohodkov*	631.742	852.986	135	19,9	21,3	
4. Druge obveznosti iz dohodka, od tega	602.417	840.047	139	18,9	21,0	
- za delovne skup.	180.199	230.413	128	5,7	5,8	
- za obresti za kredite	219.018	359.253	164	6,9	9,0	
5. Čisti OD	1.102.353	1.428.618	129	34,7	35,7	
6. Skup. poraba delavcev*	281.363	247.375	88	8,9	6,2	
7. Akumulacija	497.126	546.151	110	15,6	13,6	

*neprimerljiv podatek

SR Sloveniji za 8,8%, kar je nekaj več kot v letu 1980, ko so se zmanjšali za 8,6%, v primerjavi z letom poprej.

Rezultati poslovanja SOZD Mercator

Celotni prihodek

V letu 1981 smo v SOZD Mercator ustvarili 32.015 milijonov dinarjev celotnega prihodka, kar je za 37% več, kot je bilo ugotovljeno v letu 1980. Na relativno visoko rast celotnega prihodka so bistveno vplivale cene, ki so, kot smo že omenili, visoko porasle v

meri pa je rezultat višjih cen. To pa ne pomeni, da se z racionalnejšim poslovanjem ne bi dalo prihraniti nekaj omenjenih sredstev.

Iz pregleda stroškov je razvidno, da so v porastu skoraj vsi stroški, nadpovprečno pa so porasli stroški porabljenega energije (za 96%), investicijskega vzdrževanja (za 50%), uvajanja nove proizvodnje (za 428%), varstva pri delu (za 64%), strokovnega izobraževanja (za 51%).

Izdatki, ki so omejeni z aneksom dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, so v letu

V lanski januarski številki našega glasila smo objavili prevod članka iz glasila občine Čuprija, ki v tem mestu z 20 tisoč prebivalci najavlja gradnjo Mercatorjeve blagovnice. Takšnale je bila blagovnica videti pred 14 dnevi, odgovorni pa zagotavljajo, da bo otvoritev konec aprila. Naj vam osvežim spomin z nekaj podatki: investitor je M-Rožničkov tozđ Veleblagovnica Beograd; predvidena predračunska vrednost investicije je znašala 153,72

milijonov dinarjev, vendar bo zagotovo dosegla (če ne celo preseгла) 200 milijonov dinarjev; soinvestitor za svoj del poslovnih prostorov je tudi Ljubljanska banka; skupnih bruto prodajnih površin bo za 6.200 m², pristići pa jim je treba še 2.000 m² velik parkirni prostor za kakšnih 150 avtomobilov; blagovnica bo zaposlovala okrog 170 delavcev. Besedilo in foto Matjaž Marinček

Avtomatska obdelava podatkov: osebni dohodki

Alenka Srdič - Delovna skupnost SOZD

Na svojih računalnikih

Najpomembnejši rezultat pri računalniški obdelavi osebnih dohodkov je »kuverta«, ki jo dobi delavec in na kateri je obračun osebnega dohodka ter morebitnih ostalih osebnih prejemkov, izplačanih ob osebnem dohodku (regres za letni dopust, regres za prehrano, vse vrste nadomestil ipd.). Obenem s prejemki vidimo evidenco o odbitkih in dodatkih, ki se ločijo na stalne - mednje štejejo minulo delo, stalnost kot najbolj tipična dodatka in administrativne prepovedi kot odbitki - ter enkratne, ki jih pri obračunu vnašajo takrat, ko nastanejo.

Za vzorec prikazujemo plačilno ovojnico - »kuverto«, ki jo izdelamo v ljubljanskem Mercatorjevem centru za AOP, da bi lažje pojasnili način obdelave osebnih dohodkov.

Za izhodišče dela priskrbimo najprej najnujnejše kadrovske podatke, ki jih potrebujemo za obračun osebnih dohodkov. Mednje spadajo osebni podatki delavca, njegova točkovna ocena oziroma izhodiščna vrednost delovnih opravil, številka hranilne knjižice ali tekočega računa ter oznaka delavske knjižice. S pripravo teh podatkov je na začetku več dela, kasneje pa vnašamo samo spremembe t.j. vstopne in izstopne.

Drugo področje, ki zahteva na začetku malo več dela, so stalni odbitki in dodatki. Minulo delo in stalnost lahko obračunavamo v odstotkih ali v absolutnem znesku. Obračunavamo tudi otroški dodatek po cenzusih. Največ dela je z odbitki, t.j. z administrativnimi prepovedmi ter stanovanjskimi krediti. Tudi tu je pomembno, da v začetni fazi podatke sčistimo - predvsem zneske obrokov, število obrokov in višina dolga, ki ga moramo poravnati, je pomembna za natančen obračun. Omeniti moramo sindikalno članarino in članarino ZK, ki se obračunavata avtomatično vsem tistim delavcem, pri katerih označimo članstvo v

eni ali obeh omenjenih organizacijah. Za stalne odbitke in dodatke je na razpolago več možnosti.

Tretje pomembno področje je nastavev podatkov o prispevkih, in sicer iz bruto osebnega dohodka ter prispevkov iz dohodka, ki so jim osnova bruto osebni dohodki, ter krajevnega samoprispevka. Za področje Slovenije vzdržuje ljubljanski Mercatorjev center za AOP vse prispevke za vse uporabnike preko organizatorja za osebne dohodke. Za ostale republike pa se glede prispevkov dogovori z delavci, ki obračunavajo osebne dohodke.

Za ostale posebnosti obračuna, ki nastopajo pri posamezni organizaciji, se dogovorita organizator za osebne dohodke ter delavec, ki obračunava OD v tozdu, pred prvo poizkusno obdelavo.

Da bi mogli izvesti obračun, je pomembna vrednost točke. To lahko spreminjamo iz meseca v mesec, in to ne samo za TOZD, ampak tudi za posamezne organizacijske enote ali stroškovna mesta znotraj temeljne organizacije.

Zmanjkalo bi prostora v časopisu, če bi hoteli opisati vse podrobnosti pri obračunu. Od kod tolikšna pestrost? Z večanjem števila uporabnikov smo se srečali vsakokrat z novimi posebnostmi, ki so se nam zdele zanimive za širši krog uporabnikov. Programe smo dopolnjevali in širili, da bi ustregli vsem željam oziroma zahtevam uporabnikov.

Kot rezultat obdelave prejmejo uporabniki poleg ovojnice za posamezni obračun osebnega dohodka še vse listine, ki so potrebne za obračun osebnega dohodka v blagajni (plačilni seznam, virmani za nakazovanje prispevkov, odbitkov, članarin, seznamov za vpis v hranilne knjižice ali tekoče račune ipd.), v računovodstvu za knjiženje (plačilna lista, rekapitulacije prispevkov), ter evidenco kadrovskih podatkov, trimesečnega povprečja osebnega dohodka za nado-

mestila, podatke za RAD-obrazec ipd.

Dvakrat letno - ob polletju in ob zaključku leta - izdelamo osebni karton, ob zadnjem izplačilu osebnih dohodkov za preteklo leto pa izpišemo podatke o osebnih dohodkih vsakemu delavcu, bodisi za davčno prijavo bodisi za vrtec, kot dokazilo o zaslužku.

V ljubljanskem Mercatorjevem centru za AOP imamo na voljo tri roke za obdelavo osebnih dohodkov - glede na datum izplačila, in sicer 1; 12. in 20. v mesecu. Roki se postavljajo po dogovoru s tozdi za vse leto vnaprej. Dostikrat nas sprašujejo, zakaj ni mogoče obdelati osebnih dohodkov v katerem koli dnevu v mesecu. Dva glavna razloga sta nas pripeljala do tega, in sicer priprava podatkov ter zajem podatkov in poizkusna ovojnica. To smo uvedli zato, da bi delavcem, ki pripravljajo obračun, omogočili, da odpravijo sleherni napako pri obračunu osebnega dohodka delavca. Zajete podatke obdelamo in dostavimo uporabnikom poizkusno ovojnico. Vse prvine obračuna lahko pregledajo in javijo morebitne spremembe. Izkušnja je pokazala, da je poizkusna ovojnica mnogo bolj učinkovita kot pa nadziranje vhodnih podatkov, ker uporabniki dobro poznajo stvarnost posameznih podatkov, pa tudi pot v računski center jim je prihranjena.

Ob uvajanju zagotovimo v ljubljanskem centru vsem uporabnikom dvomesечно poizkusno obdelavo, ki je prezplačna. Ta se izvaja po rednem obračunu v TOZD. Delavci, ki obračunavajo osebne dohodke, imajo tako možnost, da z organizatorjem pregledajo vzporedne rezultate ter pripravijo brez nerove pravilne podatke za prvi redni obračun na računalniku.

Tudi vsa priprava in uvajanje v obdelavo obračuna OD sta brezplačna.

V ptujskem Mercatorjevem cen-

DELOVNA SKUPNOST SOZD		AVGUST 81		TOČKA: 20,900		Mercator		
VP	BESEDELJO	MES.	LIRE	POSTAVNA	FAKTOR	ZNESEK		
30	PEDAT DOPUST	08	36,0	134,357	1,00	4.568,15		
47	POPONTSKI DOPUST	08	143,0	134,357				
07	STIMULACIJA	08				8.174,20		
57	STALNOST	08				47,35		
58	MINULO DELO	08			2,00	91,35		
SKUPAJ BRUTO							12.874,05	
REPUBLIŠKI DAVEK							244,55	
DRUGIŠKI DAVEK							64,30	
DR.ŠKUP.OTROS.VAR							159,58	
IZOBRAŽEVALNA ŠKUP							719,70	
KULTURNA ŠKUP.SLOV							72,00	
DR.ŠKUP.OTROS.VAR							47,65	
TEL.KULT.ŠKUP.SLOV							6,30	
DR.ŠKUP.OTROS.VAR							59,15	
ŠKUPN.SOD.SKUPSTVA							90,00	
ZVEZA ŠKUP.OTROS.VAR							140,25	
DR.ŠKUP.OTROS.VAR							190,55	
ZORAVSTVENO ZAVAR.							154,40	
INVAL.ID.POK.ZAVAR.							1.420,15	
PRISP.SOLIDARNOSTI							107,85	
SKUPAJ NETO							9.387,65	
74	STANOVANJSKI KRED.	08				426,30-		
74	STANOVANJSKI KRED.	08				1.568,50-		
74	STANOVANJSKI KRED.	08				407,70-		
74	STANOVANJSKI KRED.	08				534,70-		
90	PLANARNA SINDIKAT	08			0,60	56,30-		
DODATKI-ODBITKI							2.093,50-	
74	VPIS		177,0			4.388,15		

tru za AOP so osebni dohodki dopolnjeni s kadrovske evidenco. V ljubljanskem centru bomo v letošnjem letu vpeljali izračun stimulacij za trgovsko dejavnost - v prvi fazi za Mercator-Rožnik, razmišljamo pa tudi o kadrovski evidenci ter izpisu listin v tej zvezi t.j. odločbi ali sklepu o nastavitvi, višini osebnega dohodka, višini letnega dopusta, izstopu in podobno. Na tem področju pa se srečujemo s tolikšno pestrostjo že v posameznih pravilnikih, da bomo morali poiskati rešitve, ki bodo omogočale vnos vseh posebnosti TOZD oziroma DO.

Povsem razumljivo je, da se večsah pojavijo tudi težave, ki pa jih je mogoče odpraviti predvsem z obojestranskim razumevanjem in pravočasno obveščenostjo ene in druge strani.

Ljubljanski računski center računalniško obračunava osebne dohodke za 20 organizacij iz sozda Mercator, ptujski računski center pa jih obračunava za MIP in Ormoško Zarjo. Obračun osebnih dohodkov smo predstavili z namenom, da bi se tudi ostale organiza-

cije vključile v to obdelavo. To je občasno delo, ki zahteva od obračunovalcev veliko dela v razmeroma kratkem času, kar je predvsem hud psihični napor zaradi pomanjkanja časa, pa tudi težko delo je to, saj se zavleče velikokrat pozno v noč.

Obračun osebnih dohodkov je zaradi uvedbe najrazličnejših prispevkov postal prav zapletena zadeva. Kljub zagotovilom, da bomo sistem poenostavili, pa uvajamo vedno nove in nove obremenitve od najrazličnejših osnov.

Ob koncu pa še tole. Organizacija iz Mercatorja - ena izmed redkih, ki se je za obdelavo osebnih dohodkov zanimala sama - je ob reorganizaciji začela računalniško obdelovati osebne dohodke izven SOZD. Po nekaj mesecih se je vrnila v naš center. S tem so nam izkazali zaupanje, ki ga zelo cenimo, obenem pa naj bo to zgled nekaterim drugim organizacijam, ki iščejo te vrste storitev drugje, pri tem pa pozabljajo, da so računalniki v SOZD tudi njihova last, saj so za to združili sredstva.

1. zbor III. sklica Mercator-Interne banke

S koncentracijo sredstev do manjše skupne potrebe po žiralnem denarju

Dnevni red 1. seje III. sklica zbora Mercator-Interne banke, ki je bila 1. marca v sejni sobi M-Embe, je obsegal kar 17 točk.

Po uvodni ugotovitvi, da je bilo v zbor Mercator-Interne banke (M-IB) za mandatno obdobje 1982/83 izvoljenih 69 delegatov članic banke, je bil zbor konstituiran. Za predsednika je bil izvoljen Stanislav Pupis iz tozda Trgovina (M-Nanos).

Poročilo o poslovanju M-IB v letu 1981

Zelo obširno, vendar tudi zelo zanimivo poročilo o poslovanju je podala Draga Vaupotič, direktorica M-IB.

Na osnovi z letnim planskim aktom sozda sprejete stopnje za združevanje sredstev za investicije za realizacijo srednjeročnega programa razvoja sozda (50% amortizacije in 15% davčne osnove) so članice lani združile 212.235.948,00 dinarjev.

Planirana predračunska vrednost investicij, ki naj bi jih v lanskem letu realizirali, je bila 1.286.780.000,00 dinarjev. Pregled finančnih konstrukcij, ki jih je v letu 1981 obravnaval poslovni odbor M-IB kaže, da se investicije ne realizirajo po planu, saj so bila lani odobrena združena sredstva le za pet novih investicij iz srednjeročnega plana, v skupni predračunski vrednosti okoli 210 milijonov dinarjev, vse ostale odobritve združenih sredstev pa so predstavljale ali zamenjavo virov ali pa pokrivanje prekoračitev zaradi več in dodatnih del, pa tudi zaradi izjemnih podražitev glede na visoko rast cen na področju gradbeništva in opreme. Za nove investicije je bilo v lanskem letu odobrenih 54 milijonov, za prekoračitve investicij v teku pa 82 milijonov dinarjev. Razlog za to, da investicije ne bodo realizirane v načrtovanem obsegu, so predvsem znane

zakonske omejitve na področju investiranja.

Za posamezne investicije, ki so v pravi ali v teku (prekoračitve), je M-IB izdajala garancije za zagotovitev sredstev in s tem omogočila, da ob pričetku teh investicij oziroma ob prijavi prekoračitev ni bilo treba izločiti sredstev. V lanskem letu je bilo izdanih 33 garancij za zagotovitev sredstev v skupnem znesku 166.931.644,85 dinarjev. Glede na možnosti, ki jih ima M-IB zaradi likvidnostnega investicijskega potenciala (LIP - ugotavlja ga na osnovi združevanja za investicije), je M-IB lahko izdajala tudi garancije za zavarovanje plačil za investicije. Tako je bila investitorjem omogočena odložitve plačila za posamezne investicije oziroma jim je bil prihranjen strošek provizije za temeljno banko, ki bi v nasprotnem primeru izdala garancijo namesto M-IB. V obravnavanem obdobju je bilo izdanih 39 garancij za zavarovanje plačil za investicije v skupnem znesku 147.994.621,85 dinarjev.

Investicijsko kreditna služba M-Interne banke je pripravila tudi osem pogodb o sovlaganju sredstev v skupnem znesku 70.846.668,78 dinarjev: M-Univerzalu 2,85 milijona iz sredstev Mure, tozdu Jelka (M-Rožnik) 12,8 milijona za izgradnjo blagovnice v Ribnici, M-Preskrbi 28,2 milijona za izgradnjo blagovnice v Krškem, M-Potrošniku 8 milijonov za izgradnjo blagovnice v Lenartu, tozdu Trgovina (M-Nanos) 5,6 milijona za izgradnjo blagovnice v Cerknici, tozdu Indus (M-Nanos) 6 milijonov za odkup poslovnega prostora Železnina, tozdu Gradišče (M-Rožnik) 3 milijone za odkup in adaptacijo prodajalne s tehničnim blagom v Mirni ter tozdu Kavarna Evropa (M-Hoteli gostinstvo) 4 milijone dinarjev za adaptacijo kavarne Evropa.

Uporabniki združenih sredstev pričeli vlagateljem vračati prve zneske

V mesecu decembru so uporabniki združenih sredstev pričeli vlagateljem vračati prve zneske. Tudi vse obveznosti do vlagateljev za leto 1981 so bile poravnane in to v revaloriziranih zneskih. Skupaj je bilo vrnjenih 13.124.917,10 dinarjev, od tega 6.642.437,22 dinarjev iz učinka revalorizacije in 6.482.479,88 dinarjev kot vračilo združenih sredstev. Skupni dohodek, ustvarjen iz skupnih investicij, je bil realiziran le v takšnem znesku, da je pokrival ustrezni del osebnih dohodkov splošne in skupne porabe in ni v celoti zadostoval za vračilo letne obveznosti združenih sredstev. Nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi torej ni bilo moč obračunati, ker je bil ustvarjeni skupni dohodek prenizek in so uporabniki družbenih sredstev vračala realizirali iz drugih virov.

31. 12. 1981 je pri M-IB združevalo sredstva za tekoče poslovanje 54 organizacij združenega dela in dve delovni skupnosti. Promet, opravljen preko M-IB v lanskem letu, je bil takšen: plačilnega prometa preko SDK je bilo za 15.704.848.000,00 dinarjev (indeks 1980/81 je 182), internega plačilnega prometa pa za 15.217.656.000,00 dinarjev (indeks 229).

Glede na to, da je bil najvišji dnevni plačilni promet 308 milijonov dinarjev in da za ta promet ni bilo treba angažirati žiralnega denarja, pomeni to enak znesek manj potrebnih sredstev zaradi opravljanja internega plačilnega prometa na osnovi združevanja sredstev za tekoče poslovanje in prihranek pri obrestih za najmanj 35 milijonov dinarjev.

Zaradi takšnega združevanja (zaradi koncentracije sredstev) je tudi skupna potreba po žiralnem denarju nižja za 260 milijonov dinarjev, to je za stanje pozitivnih saldov na internih računih, iz katerih se likvidnostno kreditirajo negativni interni računi. Zato je v skupnem potreba po žiralnem denarju toliko manjša, kar predstavlja prihranek pri obrestih v višini 28 milijonov dinarjev, ker se obrestni za likvidnostne kredite prelivajo med članicami po dogovorjenih stopnjah, v končni fazi pa ostanejo v sozdu in torej ne predstavljajo odliva dohodka v temeljne banke. Takšno združevanje je ena najracionalnejših oblik gospodarjenja z denarjem. Z nadaljnjim vključevanjem še ostalih 16 članic M-IB obstajajo potencialne možnosti za skupno reševanje problema likvidnosti vseh članic M-IB. Učinki se odražajo v prejetih obrestih za sredstva, ki jih ima članica

združena v obliki sredstev na vpogled ali v obliki depozita. Pozitivni učinki so tudi v tem, da članica uporabi likvidnostni kredit le do zneska dnevnega primanjkljaja sredstev za poravnavo svojih obveznosti preko M-IB. Za posamezno članico so takšni učinki pozitivni le, če redno (vsak dan) prazni svoj žiro račun na račun M-IB in to s telefonskim nalogom.

V lanskem letu je najvišji dnevni saldo žiro računa M-IB znašal 177, najnižji 3, povprečni pa 60 milijonov dinarjev. Najvišji dnevni priliv na žiro račun M-IB je znašal 210, najnižji 18, povprečni pa 62 milijonov dinarjev. Najvišji dnevni odliv iz žiro računa M-IB je znašal 150, najnižji 18, povprečni pa 62 milijonov dinarjev. Najvišji dnevni interni plačilni promet preko M-IB je znašal 308, najnižji 11, povprečni pa 61 milijonov dinarjev.

Za članice, za katere je M-IB opravljala plačilni promet, je bilo v letu 1981 izdanih 39.246 menic, v skupnem znesku 4.187 milijonov dinarjev, kar je 2,2-krat več kot leto pred tem.

Menice so si članice avalirale med seboj. M-IB je avalirala le menice, pri katerih ni trasant M-IB, v okviru svojega kratkoročnega kreditnega potenciala, v skupnem znesku 1.409 milijonov dinarjev.

V nadaljevanju poročila je tovarišica Vaupotičeva spregovorila o združevanju sredstev za interne kompenzacije (podpisnice so lani zbrale 8,1 milijona dinarjev, sredstva pa so bila uporabljena v novembru in letos v februarju), o združevanju sredstev za vlaganje v razširitev prasičerejske farme v Novi Topoli (vloženih od 205 milijonov dinarjev, vlagateljema - postojnskemu in ljubljanskemu tozdu TMI - pa bo zagotovljenih 20 tisoč pitancev na leto), o združevanju sredstev za pokrivanje izgube (kredit 3 milijone dinarjev za postojnski tozdu TMI), o združevanju sredstev sklada skupne porabe (5 upravičenih do kreditov v višini 2 milijona dinarjev), o finančnem planiranju in analizah, o knjigovodstvu, o izpolnjevanju plana zaposlovanja v M-IB v letu 1981, o realizaciji plana nabave osnovnih sredstev ter o načinu ohranjanja likvidnosti M-IB in njenih članic v letu 1981 in s tem v zvezi o ne preveč rožnatem likvidnostnem položaju.

M-Interne banka je v letu 1981 dosegla za 56.253.315,95 dinarjev prihodkov, ki so za 68% višji od prihodkov v letu 1980, načrt za leto 1981 pa je bil za 21% presežen. Na višino prihodkov so v največji meri vplivale obrestni od za uporabo v banki združenih in zbranih sredstev. Delež obrestni znaša 80% vseh prihodkov M-IB. Prihodki od obrestni

so se povečali za 62%, letni načrt prejetih obrestni pa je bil za 24% presežen.

Odhodki M-IB so v lanskem letu znašali 46.207.287,10 dinarjev in so bili za 83% višji od odhodkov v letu poprej. Bili so tudi za 15 indeksov točk večji od prihodkov; vzrok za to je več danih obrestni članicam ter visok saldo računa M-IB v januarju, juliju in avgustu. Pretežni del odhodkov tvorijo dane obrestni (80%), med temi pa največji delež obrestni članicam za združena sredstva.

Skupnega dohodka je bilo v lanskem letu za 10.046.029,00 dinarjev, kar je za 23% več kot v letu 1980, planirani pa je bil dosežen 21-odstotno. Znesek bo M-IB po določilih samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov in razporejanju skupnega dohodka razdelila članicam in jim ga najkasneje do 14. aprila tudi nakazala.

LIP za 1981 ter od 1982 do 1990

Za leto 1981 je bilo ugotovljena likvidnostnega investicijskega potenciala za 220 milijonov dinarjev, realizirana za 218 milijonov, izkoriščenega za 74.604 milijonov, prostega dela pa za 143.396 milijonov dinarjev. Za čas od 1982 do 1990 so bili ugotovljeni zneski, do katerih sme M-IB dati garancije in avalirati menice za zavarovanje plačil za investicije.

Poročilo dveh odborov

Poročilo odbora samoupravne delavske kontrole M-IB, ki ga je podala njegova predsednica, Milena Oražem iz M-Nanosa, je sledilo poročilo poslovnega odbora M-IB za mandatno obdobje dveh let, v katerem je ta imel 40 sej in sprejel 368 sklepov. Med drugim je obravnaval 38 zahtevkov za korekcije združenih sredstev za investicije ter odobril 53 garancij za zagotovitev sredstev ter 61 garancij za zavarovanje plačil.

Za delegata M-IB v organe upravljanja Ljubljanske banke - Gospodarske banke (LB-GB) je bil za naslednje mandatno obdobje izvoljen Samo Do-

Višje obrestne mere

LB-GB je 1. marca sprejela nove, višje obrestne mere, ki zdaj znašajo 16% za likvidnostne in kratkoročne kredite. O predlogu enakega povišanja obrestnih mer pri M-IB je kasneje sklepal poslovni odbor M-IB in to tudi utegnili priti do težkega likvidnostnega položaja.

Na koncu je bila za predsednico 2. seje zbora M-IB izvoljena Gabrijele Habjančič iz M-Izbire Panonije, za njeno namestnico pa Magda Frlan iz M-KZ Cerknica. Povzel M. M.

Pregled dela M-KGZ Sora Žiri v letu 1981

Miran Naglič – dipl. ing. agr.

Pospeševanje kmetijstva in proizvodno sodelovanje s kmeti

Mercator-Kmetijsko gozdarska zadruga Sora Žiri, ki pokriva področje KS Žiri v občini Škofja Loka in področje KS Rovte ter KS Vrh nad Rovtami v občini Logatec, je zadolžena za vodenje in organiziranje kmetijske proizvodnje na tem področju.

Da bi zadruga lahko izpolnila vse zahtevane naloge, mora biti tudi primerno organizirana in kadrovske zasledena. Ker je samo kmetijstvo slabo akumulativno, je bilo potrebno vključiti v poslovanje zadruga tudi druge, dopolnilne dejavnosti, s katerimi delavci in kmetje-člani zadruga oplemenjujejo svoje delo ter si tako zagotavljajo ugoden finančni rezultat.

Razvijanje samoupravnih odnosov na področju proizvodnega in dohodkovnega povezovanja ter želje pridelati čim več tržnih viškov hrane, je narekovalo potrebo po povezovanju naših zmogljivosti (proizvodne zmogljivosti članov zadruga) v produkcijsko verigo. Člani in delavci zadruga so se zato z letom 1981 vključili v sozd Mercator, kamor je vključenih poleg drugih OZD tudi pet kmetijskih organizacij in kombinatov.

Samoupravna organiziranost in dohodkovna povezanost

Temeljna ugotovitev, ki so jo izrazili člani in delavci zadruga na zborih, ki so jih imeli ob sprejemanju zaključnega računa, je bila, da je edina takšna organiziranost pravična in kakor so pokazale izkušnje, tudi uspešna, pa čeprav nekateri tega nočejo ali ne morejo razumeti.

Naj navedem nekaj konkretnih rezultatov takega povezovanja. Vsi v sozdu se zavedamo stare resnice, da brez setve ni žetve, zato smo se odločili za vlaganje združenih sredstev sozda tudi za razvijanje kmetijske proizvodnje. V letu 1981 so kmetje, člani naše zadruga, prejeli poleg kredita za investicijska vlaganja v kmetijsko proizvodnjo po določilih Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi konzorcija za zagotavljanje sredstev za proizvodnjo in preskrbo hrane za potrebe SR Slovenije in za izvoz, še 25% predračunske vrednosti kredita iz združenih sredstev sozda.

Zivinorejska proizvodnja se je zaradi nesrazmerja cen repromateriala in tržnih viškov znašla v nezavidljivem položaju. Zaradi skupnega interesa kmetijstva, predelave, trgovine in gostinstva, pridelati dovolj hrane, smo v okviru sozda sklenili Samoupravni sporazum o oblikovanju sredstev za interne kompenzacije. Na osnovi tega sporazuma so kmetje vseh kmetijskih OZD prejeli kompenzacijo za kritje negativne razlike pri pitanju mlade živine v znesku 10 odstotkov od tržne cene za kilogram žive teže goveda.

V okviru sozda smo se dogovorili tudi za skupno zagotavljanje repromateriala in deviz pri uvozu le tega, če se ne bi zagotavljale iz drugih virov. V letu 1981 je bil ta dogovor že v izvajanju, saj smo skupno nabavljali gnojila, pesne rezance, pivske tropine in koruzo, ki je bila poleg tega, da je sploh bila, še za 2 din po kilogramu cenejša.

To je le nekaj primerov skupnega sodelovanja pri oskrbi kmetijstva v okviru sozda Mercator. Lahko rečemo, da smo s sodelovanjem zadovoljni, mogoče pa bi bilo vsako delo, tudi to, še izboljšati predvsem glede prilagodljivosti in hitrega reagiranja, saj zahteva kmetijska proizvodnja marsikdaj takojšnje ukrepanje.

Naš drugi tržni višek je poleg mlade pitane živine tudi mleko. Ker v okviru sozda Mercator ni organizacije ki bi se ukvarjala s predelavo mleka, smo za tovrstno proizvodnjo sklenili Samoupravni sporazum o proizvodnji in predelavi mleka z Mlekarno Vrhniko. Ta sporazum temelji na sovlaganju in dohodkovnih odnosih.

Tržna proizvodnja

Glavna tržna viška kmetov tega področja sta mlado pitano govedo in mleko. Ostalih tržnih viškov, kot so krompir, sveže kože, zelišča, gozdni sadeži, je zelo malo. Nekateri kmetije imajo tudi več prašičev, kot je potrebno za oskrbo družine s svinjskim mesom, zato imajo občasno tudi nekaj tržnih viškov mesa, toda tega je zelo malo, zato zadruga ne organizira tovrstne prodaje.

Tabela 1. Tržni viški kooperacijske proizvodnje v letu 1980 in 1981, po združnih enotah

Tržni viški	Odkup 1980	Odkup 1981	Index
ZE Žiri			
goveda	314 kom 159.835 kg	368 kom 189.765 kg	119
kože vseh vrst	1319 kom 19.233 kg	1227 kom 19.190 kg	99
zelišča	3.856 kg	12.229 kg	317
ZE Rovte			
goveda	193 kom 96.715 kg	216 kom 109.124 kg	113
teleta	13 kom 1.094 kg	1 kom 105 kg	9
kože vseh vrst	486 kom 7.362 kg	541 kom 8.541 kg	116
zelišča	537 kg	8.737 kg	1627
krompir	1.200 kg	21.950 kg	1829
Mleko			
ZE Žiri	746.254 litrov	136.654 litr.	102
ZE Rovte		623.994 litr.	

Intenzivna proizvodnja na njivah?

Področje, ki ga pokriva zadruga je v glavnem hribovit teren z nadmorsko višino 480 do 1100 m in s slabo posestno strukturo (majhne kmetije z razdrobljeno posestjo). S

popisom je bilo ugotovljeno, da je 59,9% kmetij takih, ki imajo 0,1 do 10 ha skupne površine zemljišč. Razumljivo je, da v takih razmerah, kjer je tudi zelo ostra klima, ni možna intenzivna poljedeljska proizvodnja. Kljub temu pa smo se tudi mi vključili v vseslovensko akcijo tržnega pridelovanja pšenice in jo posejali na površini 6,95 ha. Povprečna površina zemlje pod pšenico znaša 0,43 ha na pogodbo, vedeti pa moramo, da ima vsak kmet posejano pšenico na 2 do 3 njivicah. Sprašujemo se kako naj na tako majhnih njivicah dosežemo intenzivno proizvodnjo.

Pospeševalna služba

Naloga, ki jo izvaja pospeševalna služba je kompleksna, kar pomeni, da je sestavljena iz del in nalog, ki so si med sabo zelo malo podobna, vsa pa prispevajo k bolj-

šemu končnemu rezultatu – pridelati čim več hrane in izboljšati življenjske razmere na kmetijah.

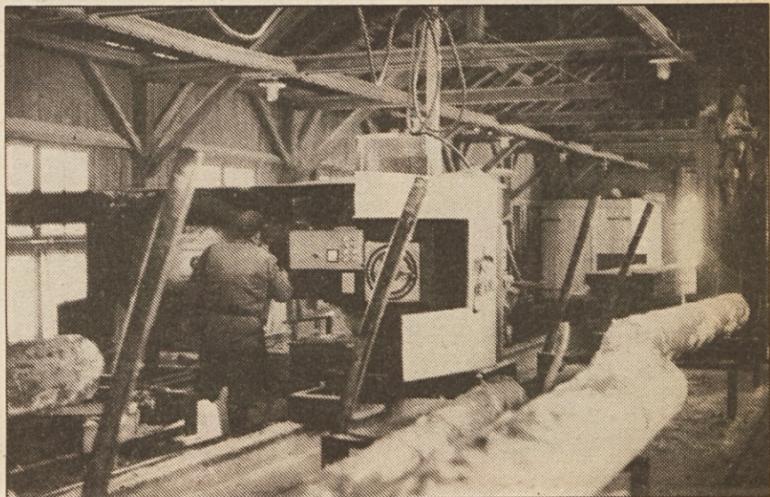
Nekateri naloge, ki jih izvaja pospeševalna služba se ponavljajo preko celega leta, druge pa so

kratkotrajne oziroma so končane, ko je določeno delo opravljeno, pri tem pa bi težko ločili, katere so pomembnejše.

	cena	index	
	1. 1. 80	31. 12. 81	
Mlado pitano govedo ZT I.	35,30	57,00	162
Koruzo	5,00	14,00	280
Gnojilo	4,30	8,75	203

Če podrobneje pogledamo delo pospeševalne službe, lahko ugotovimo, da je veliko dela, ki je strokovno zahtevno, veliko pa je tudi takega, ki s stroko nima nikakršne zveze, v končni fazi pa tudi pripomore k boljšemu končnemu uspehu.

Smatramo, da je politika regresiranja kratkoročnega značaja in le gašenje požara, zato predlagamo, da se tudi v kmetijstvu preide na priznavanje povprečne lastne cene za enoto proizvoda, posebno še v hribovskem svetu, kjer so stroški proizvodnje za 30 do 40 odstotkov višji kot v ravnini.

Marsikje v kmetijskih zadrugah dopolnilne dejavnosti izboljšajo finančne rezultate. Na sliki: razrez lesa v M-KGZ Sora v Žireh. Foto: Jože Rozman

Smisel združevanja v sozd tudi v internih kompenzacijah

Marko Bokal – Delovna skupnost sozda

Rešiti, kar se rešiti da!

Julija lani je bil po nekajmesečnih porodnih krčih sprejet v sozdu Mercator samoupravni sporazum o oblikovanju sredstev za interne kompenzacije. Danes ugotavljamo, da so rezultati, ki opravičujejo namen in smisel sporazumevanja, že vidni. Spodbujanje proizvodnje v kmetijskih in proizvodnih organizacijah znotraj sozda ter njihova večja dohodkovna trdnost so bila namreč osnovna vodila, ki so članice sozda pripeljale do sporazumevanja na tem področju.

V samoupravnem sporazumu stoji, da so do nadomestil praviloma upravičene proizvodne in kmetijske organizacije, kadar gre za pokrivanje negativne razlike med proizvodno in prodajno ceno za izdelke širšega družbenega pomena za proizvodni istočasno podvrženi administrativnim ukrepom pri določanju cen. Izjemoma se lahko sredstva oddobrijo tudi drugim članicam sozda, če nastane negativna razlika pri uvozu blaga ali prometu na debelo z deficitarnimi proizvodi, ki jim je cena ravno tako administrativno določena.

Lani so udeležence sporazuma zbrala 8,1 milijona din (0,3% od doseženega dohodka v letu 1980), za letošnje leto pa bodo udeleženci v skladu z letnim planom 1982 združevali sredstva po stopnji 0,3% od doseženega dohodka v letu 1981.

Samoupravni sporazum določa tudi merila za korišćenje sredstev. Do njih je upravičena tista OZD, ki ugotovi, da ima večje odhodke kot prihodke pri poslovanju z izdelki, ki so bili zgoraj omenjeni, vendar pod pogojem, da promet znotraj sozda znaša vsaj 70%.

Upravičenost do korišćenja sredstev ugotavlja poseben odbor,

ben pomen pri prodaji v drobno-prodajni mreži, kajti kupec kupi poleg kave tudi drugo blago.

Ostanek sredstev, to je približno 6 milijonov dinarjev, je bilo treba razdeliti med postojnsko TMI, M-KZ Cerknica, M-Agrokombinat Krško (tozd Meso Kostanjevica in TOK Kooperacija), M-KK Sevnica (tozd Klavnica in TOK Kooperacija) ter M-KGZ Sora Žiri, ki so svoje vloge poslali naknadno.

Pri živinoreji in proizvodnji mesa se že nekaj let srečujemo z nizko določenimi administrativnimi cenami, reja živine pa je zaradi drage koruze in krmil draga in mora zato klavno predelovalna industrija nabavljati surovine po visokih tržnih cenah.

Ker je sozd Mercator največja trgovinska organizacija v Sloveniji, je nedvomno potrebno, da so njegove trgovine dobro založene, pravtako ima oskrba prebivalstva širši družbeni pomen. Prav zato je toliko manj razumljivo, da sistemsko ne poskušamo urediti določenih zakonitosti, ki veljajo v kmetijstvu. Osnovna je ta, da je treba upoštevati razmerje med ceno koruze in ceno mesa, ki naj bi bilo v poprečju 1:8. Cena koruze se dejansko giblje od 10 din za kilogram navzgor, dogovorjena cena mesa po merilih živilske poslovne skupnosti pa je 57,00 din za kg živega goveda, oziroma 65,00 din po zadnjem dvigu cen.

Klavno predelovalne organizacije morajo nabavljati živino in meso tudi pri dobaviteljih izven sozda po dnevno-tržnih cenah, kar pri določenih cenah svežega mesa povečuje izgubo v teh organizacijah.

Sozd Mercator si zato prizadeva, da se ohrani oziroma se poveča stavež živine v kmetijskih organizacijah sozda. Zato je bil narejen predlog, da se kompenzira vzrejeno živino v kmetijski kooperaciji, vendar le živino, ki je bila dobavljena sozdovskim organizacijam v 3. četrtletju 1981, ko so se razmere pri reji poslabšale, pa tudi zato, da ostane nekaj sredstev še za zadnje četrtletje.

Na decembrski seji odbora so bila na podlagi prejetih zahtev razdeljena sredstva za kompenziranje prireje živine v obdobju od 1. 7. do 30. 9. 1981 ter za kompenziranje razlike v ceni svežega mesa za obdobje prvih treh četrtletij v lanskem letu. Pri izplačilu kompenzacij niso bile upoštevane tiste količine mesa, ki so bile prodane v isti občini, kot je bilo meso proizvedeno. Odbor je namreč menil, da morajo občine same nadomestiti ustrezen del.

Člani odbora so razpravljali tudi o težkem položaju klavno-predelovalne industrije. Zaradi omejenih sredstev za interne kompenzacije in zaradi velikih negativnih razlik pri prodaji mesa, so ta sredstva le kaplja v morje, kot je dejal član odbora. Zato je prevladalo mnenje, da je to širši družbeni problem, ki ga morajo sozd in prizadete organizacije primerno predložiti republiškim forumom. Vztrajati je treba pri razmerju med ceno koruze in ceno mesa, ki velja v kmetijski razviti deželah, sicer lahko kmalu pričakujemo novo mesno krizo, kajti kmetje ne privezujejo več telet, ker za to nimajo ekonomske računice.

Letos je odbor razpravljal o vlogah za zadnje četrtletje 1981. Predlog razdelilnika ostanka sredstev iz leta 1981 je pripravila strokovna služba, upoštevaje zahtevano dokazno gradivo, ki so ga poslale upravičenke. Odbor je predlagano razdelitev sprejel hkrati s sklepom, da se letos sredstva razdeljujejo četrtletno. Poudarjeno je bilo tudi, da bodo upravičenke morale bolj spoštovati določene roke za oddajo zahtevkov, sicer ne bodo dobile nadomestil.

Na obisku v Idriji, v tozdu Preskrba

Jože Rozman

Bil je ravno plačilni dan

Predtem, ko so leta 1977 odprli novo skladišče v Mokraški vasi pri Idriji, so imeli v mestu in okolici raztresenih kopic manjših, povsem neustreznih skladišč, nekaterim bi lahko rekli luknje in trajalo je uro do dve, da so naložili tovornjak. Danes to storijo v 15 ali 20 minutah, glavna težja dela opravijo trije viličarji in lahko bi na kratko rekli, da so se med tem časom uredile tudi mnoge druge stvari, ki so leta nazaj vzbujale med zaposlenimi nezadovoljstvo.

Delaj, pa boš več imel!

Sami pravijo, da še ni vse tako, kot bi moralo biti, a dodajo, da je to pač tako kot nasploh v življenju. Stvari gredo naprej, nekatere so že uredili, druge urejajo sedaj ali jih bodo kar najhitreje.

»Delaj, pa boš več imel.« pravi direktor tozda Preskrba **Jovan Keravica-Urbas**, ko takorekoč po-

čanju včasih zapostavljene, čeprav ne morejo reči, da njihovih pobud, predlogov ali napotkov ne bi upoštevali. Pohvalijo Žirovce in Logačane, ki da so solidni odjemalci, zavedajo se, da bo treba izbor blaga v skladišču še povečati, želijo si, da bi zalagali še druga področja. »Če obdržimo ta, ki jih imamo sedaj, bo kar v redu,« doda direktor.

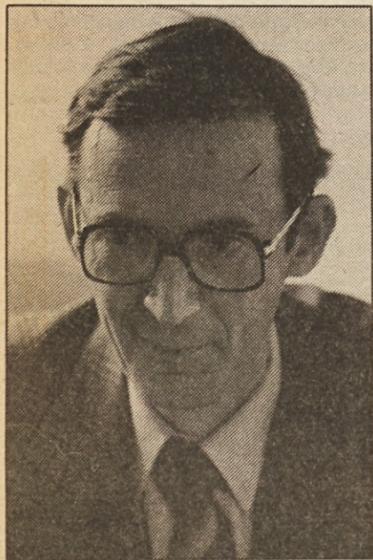
biti,« pravi **Janko Skrt**. Ko bodo jeseni odprli novo skladišče tozda Javornik, bo tudi v tem v Mokraški vasi več prostora in izbor blaga bo lahko večji.

Direktor potem pohvali šoferje, ki vzorno skrbijo za vozila, sami popravljajo manjše napake, saj vsako vozilo rabijo vsak dan. Gume imajo, s pomočjo sozda so dobili devize in zato ni zastojev pri razvozu. Kako pozimi zalagajo odročne vasi v hribih? Svetujejo jim, da si naredijo enomesečne zaloge, saj sneg in zameti na Idrijskem niso ravno redki.

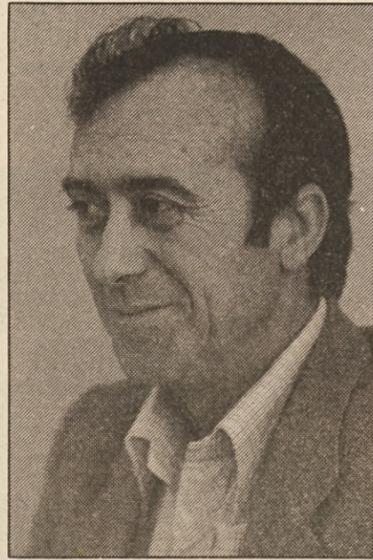
Kako delajo v Kočevju, Novem mestu?

Preskočimo še k življenju znotraj kolektiva, k dogovarjanju, sporazumevanju, samoupravljanju. **Janko Skrt** pravi: »So delavci, ki živijo s kolektivom in taki, ki so le v kolektivu. So tudi taki, ki zanemarjajo dolžnosti, na pravice pa ne pozabljajo. Sicer pa posebnih težav ni. Če kakšna stvar ni bila zrela, smo jo odložili. Morda so delavci premalo ali preslabo obveščeni, zato so njihova stališča in mnenja včasih preveč subjektivna. Marsikdo meni, da je pravo delo le fizično delo, zato morda nastane v tozdih vtis ali predstava, da je uprava prevelika, da je v skupnih službah preveč ljudi, pri tem pa se ne upošteva, da skupne službe delajo tudi za tozde. Mislim, da ljudje čutijo pripadnost k delovni organizaciji, kar se je pokazalo tudi pri sprejemanju zaključnega računa.«

»Včasih trčimo skupaj, a vse tudi razrešimo, saj takšno je delo,« pravi **Jovan Keravica-Urbas** in razpleta svojo misel naprej o življenju v sozdu, o spoznavanju, sodelovanju. »Čutimo se premalo povezani s sozdom, z drugimi organizacijami. Premalo je stikov med delavci samimi, poznamo se le vodilni med seboj, vendar je to premalo. Lani smo šli iz našega skladišča v Postojno. Fantje so videli, kako delajo tam, pogovarjali so se, enaki z enakimi, spraševali so, koliko zaslužijo tam, videli so, kako delajo oni, primerjali so se. To jim veliko pomeni in koristi. Tako bi morali še drugam, v Kočevje, Novo mesto, pa drugi k nam. Če se ljudje med seboj poznajo, tudi poslovne zadeve lažje urejemo.«

Janko Skrt

Jovan Keravica-Urbas

novi reklo skladiščnih delavcev samih, ki na ta način spodbujajo drug drugega ali odgovarjajo tistim, ki se jim to vedno ne da, in nadaljuje: »Predlani smo začeli z nagrajevanjem po delu. Poznali smo se, kako imajo to urejeno v Ljubljani, Postojni in drugje, njihove izkušnje in merila smo prilagodili našim razmeram. Sprva so delavci kazali odpor do tega, čeprav je bilo leta nazaj prav zaradi neprimernih in nesorazmernih osebnih dohodkov mnogo nesoglasij in nezadovoljstva, kmalu pa so spoznali, da je tak način nagrajevanja boljši. Nismo pa še tako daleč, da bi lahko rekli, da je sedaj za vse dobro. Šoferji in spremljevalci so nagrajeni po delu, tudi po pobrani embalaži in tako so nenadoma odpadle težave s pobiranjem emblaže. Delavci v skladišču in vozniki viličarjev so plačani po skupnem prometu in zato je tu še nekaj težav, ki jih moramo kar najhitreje urediti, ker je taka spodbuda še preveč posredna.«

»Nagrajevanje se mora prilagajati delu, ne obratno,« se vmeša v pogovor **Janko Skrt**, predsednik delavskega sveta tozda, in dodaja: »Težave so še z nadurnim delom, ki ga je zlasti v poletni sezoni veliko, je pa plačano enako kot redno delo. Lahko rečem, da delavci niso nezadovoljni, glodati pa začne v njih takrat, ko svoje kuferte primerjajo s tistimi, ki jih dobijo delavci v gospodarstvu.«

»Bolje kot kdajkoli doslej«

Tako je strnil svoje in mnenja drugih delavcev v skladišču **Silvo Carli**, namestnik vodje skladišča, ko je imel v mislih nagrajevanje po delu. Pritegnila sta mu še šofer **Vasilij Krapež** in komisionar **Henrik Šinkovec**, pa tudi drugi so dodali kak glas. Pritožili so se nad delovnimi razmerami. V skladišču še ni gretja, lani je bilo tako mraz, da so pokale steklenice. Stvar se bo uredila, doda direktor, na dvorišču čakajo nova vrata, potem bo tudi gretje. Promet se veča, nas je manj, zmanjkuje prostora, pravijo fantje in dodajajo: »Za prosto mesto v pisarni je dovolj prijav, v skladišče noče nihče!« Trezno in samokritično spregovorijo tudi o disciplini, medsebojnih odnosih, brez zadržkov tudi o tem, da bi se morali delegati večkrat posvetovati z njimi, da se čutijo pri odlo-

Najtežji tovor tehta 50 kilogramov, kolikor je v eni vreči sladkorja, vsa druga težja dela opravljajo v skladišču viličarji. Vse foto: Jože Rozman

Tozd Preskrba

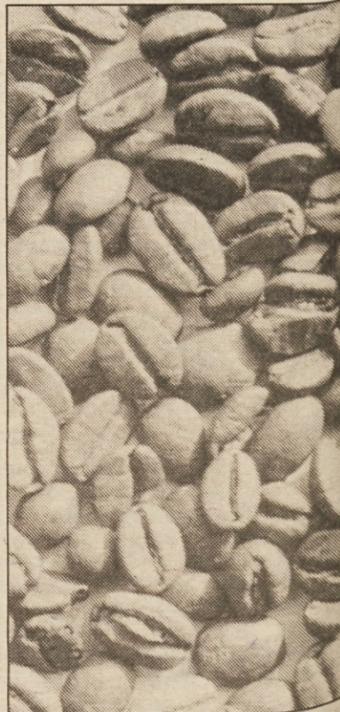
- Osnovna dejavnost je promet na veliko z živili in z nekaterimi gradbenimi materiali (cement, kritine, keramične ploščice);
- v tozdu je zaposlenih 34 delavcev, v voznem parku imajo 8 tovornjakov, rabili bi še enega;
- oskrbujejo maloprodajno mrežo (36 poslovalnic) in gostinske lokale svoje delovne organizacije, to je M-Rudarja, ter še nekatere Mercatorjeve trgovine v občinah Logatec, Žiri in Vrhnika;
- od vseh treh tozdov iz delovne organizacije M-Rudar Idrija je tozd Preskrba lani posloval najboljšo, čeprav nobeden ni imel izgube. Celotni prihodek je bil v primerjavi z letom 1980 večji za 47 odstotkov, čeprav se fizični promet ni bistveno povečal. Promet z živili 1981/80 je 140 indeksnih točk, z gradbenim materialom 154, poprečje za tozd je 142 indeksnih točk;
- lani so se poprečni osebni dohodki v primerjavi z letom 1980 povečali za 43 odstotkov, kar je največ od vseh tozdov v delovni organizaciji, ali od 7.461,00 din na 10.664,45 din;
- avgusta 1977 so odprli novo, 1200 kvadratnih metrov veliko skladišče v Mokraški vasi pri Idriji. Skupaj z lopo za embalažo in odprtim prostorom merijo koristne površine 1800 kvadratnih metrov, kar pa je za večji izbor blaga že premalo;
- jeseni letos bo maloprodajni tozd Univerzal odprl v Likarici pri Idriji novo, 2000 kvadratnih metrov veliko skladišče, od katerih bo tozdu Preskrba na voljo polovica prostora za gradbeni material, kurivo, pijače in embalažo;
- poprečno odpelje na dan iz skladišča v Mokraški vasi 11 do 12 tovornjakov, ki skupaj odpeljejo 55 ton blaga. Vse številke so izračunane poprečno, saj je šlo naprimer januarja letos iz skladišča 1000 ton blaga, mesece predtem pa 1500 ton.

Fantje iz skladišča

Dekleta iz pisarne

Po zadnji informaciji, ki jo je zaupal direktor komercialnega sektorja SOZD Mercator, Franc Prvinšek, bo kave v Mercatorju do konca junija dovolj. (24. marec 1982)

Razčlemba kazalcev gospodarjenja v letu 1981

Ditka Žiberna - DSSS

Kako smo delali in koliko smo prigospodarili pri M-Nanosu?

Fakturirana prodaja trgovskega blaga na debelo in drobno se je v M-Nanosu v letu 1981, v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem povečala za 36,2 odstotka. Ob ločenem gledanju grosistične in detajlistične prodaje ugotavljamo, da se je prodaja na drobno, v primerjavi z doseženo v letu 1980, povečala za 39 %, medtem ko je prodaja na debelo naraščala nekoliko počasneje in beleži indeks 133,5. Ob upoštevanju rasti cen v trgovini na debelo in drobno ter novih prodajnih zmogljivosti tozodov Trgovina in Indus je jasno, da se je fizični obseg prodaje v lanskem letu, v primerjavi z letom 1980, zmanjšal tako v trgovini na debelo kot tudi na drobno. Letni plan skupne fakturirane realizacije trgovskega blaga je bil v letu 1981 realiziran z indeksom 107.

Prodaja se je v letu 1981, v primerjavi z letom 1980, povečala za 36,2 %, masa bruto razlike v ceni pa za 31,5 %, na kar je vplivalo zmanjšanje povprečnega doseženega odstotka bruto razlike v ceni. Znižanje povprečnega doseženega odstotka bruto razlike v ceni ter povečan povprečni odstotek danih popustov (s 4,3 na 4,7 %) sta vplivala na znižanje povprečnega odstotka neto razlike v ceni, ki se je v primerjavi z letom 1980 znižal za 1,18 % na nabavno vrednost prodanega trgovskega blaga oziroma s 15,18 na 14 %, tako da smo v letu 1981 presegli maso neto razlike v ceni iz leta 1980 za 25,9 %, plan pa je dosežen z indeksom 102,5. Povprečni doseženi odstotek bruto razlike v ceni se je, v primerjavi z letom 1980, znižal v vseh tozidih, razen v tistih, kjer so na povečanje vplivale organizacijske spremembe oziroma spreminjena struktura trgovskega blaga, ki ga posamezen tozd prodaja, ali storitev, ki jih nudi.

Celotni prihodek

Celotni prihodek DO se je v letu 1981, v primerjavi z letom 1980, povečal za 41,7 %, letni plan je pa dosežen z indeksom 105,7. Prihodki od prodaje predstavljajo 96,4 % celotnega prihodka DO; ta odstotek je prav tako visok tudi po tozidih, kar vpliva na približno enake indekse rasti celotnega prihodka, kot so bili doseženi pri skupni fakturirani realizaciji prodaje. Celotni prihodek M-Nanosa znaša 4.647.755.150 dinarjev, kar je 141,7 % glede na leto 1980.

Porabljenost sredstev

Skupna porabljenost sredstev M-Nanosa so v letu 1981 znašala 4.138.885.479 dinarjev, kar je 45,2 % več kot v letu 1980. V analiziranem obdobju so se gibala 8,4 % hitreje od celotnega prihodka in sicer na račun 13,4 % hitrejši rasti nabavne vrednosti prodanega trgovskega blaga (od celotnega prihodka). Materialni stroški so naraščali počasneje od celotnega prihodka v vseh temeljnih organizacijah, razen v tozidu Preskrba in Trgovina. Pri vseh tozidih je močno narasla postavka porabljenega materiala, surovin in električne energije in to na račun povečanih stroškov goriva, materiala za čiščenje in vzdrževanje, pisarniškega materiala, ogrevanja, vode ter električne energije in ovojnega materiala. Skupna porabljenost sredstev so v vseh tozidih naraščala hitreje od celotnega prihodka in to zaradi znižanja bruto razlike v ceni in na račun hitrejši rasti nabavne vrednosti prodanega trgovskega blaga.

Rast vseh štirih kategorij omejenih izdatkov (potni stroški, reklama in propaganda, reprezentanca ter izdatki za avtorske honorarje in pogodbe o delu) je bila na ravni DO v letu 1981, posamezno in skupaj, počasnejša od rasti celotnega prihodka, drugačno pa je bilo razmerje potnih stroškov in stroškov reprezentance v doseženem dohodku.

Dohodek

Dohodek DO je v letu 1981 znašal 508.869.671 dinarjev, kar je 18,3 % več kot v lanskem primerjalnem obdobju, letni plan pa je dosežen 97-odstotno.

Zaradi hitrejši rasti porabljenih sredstev od celotnega prihodka po tozidih je pri vseh tozidih rast dohodka, v primerjavi z doseženim v letu 1981, precej počasnejša od rasti celotnega prihodka. Realni dohodek v masi in na zaposlenega se je v primerjavi z lanskim primerjalnim obdobjem zmanjšal v vseh tozidih.

Deleži dohodka tozodov v dohodku celotne DO so se povečali v vseh tozidih, razen v tozidu Izbira, pri katerem vpliva na zmanjšanje

Struktura delitve dohodka v letu 1981 v primerjavi z letom 1980 in planom 1981

elementi	leto	plan	leto	4:2 indeks	
	1980	1981	1981	2	3
1	2	3	4	5	6
- dohodek:	100,0	100,0	100,0	-	-
- del za obresti	11,1	8,8	11,2	100,9	127,3
- del za prisp. in davke	10,9	13,1	16,6	152,3	126,7
- del za prisp. DO	6,0	6,2	6,9	115,0	111,3
- del za prisp. SOZD	1,3	1,0	1,0	76,9	100,0
- pospešena AM	1,0	1,1	1,0	100,0	90,9
- čisti dohodek	69,7	69,7	63,3	90,8	90,8

Obveznosti za finansiranje skupne in splošne porabe ter delovne skupnosti DO so v letu 1981 naraščale hitreje od dohodka, delež skupne in splošne porabe ter drugih obveznosti pa se je povečal z 10,9 na 16,6 % (tu ima močan vpliv spremenjeno finansiranje SIS za zdravstvo). Delež za finansiranje delovne skupnosti DO se je povečal s 6 na 6,9 %, delež obresti za kredite je ostal na ravni iz leta 1980, prav tako tudi pospešena amortizacija, delež za prispevek sozdu pa se je zmanjšal z 1,3 na 1 %.

Povprečni nominalni čisti OD na zaposlenega v letu 1981 je v DO

deleža dohodka v dohodku DO v letu 1981, v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem, pripojitev grosistične prodaje prehranbenega blaga k tozidu Grosist.

DO je v letu 1980 namenila za pokrivanje vseh obveznosti iz dohodka 30,3 %, preostali delež 69,7 % pa je prikazan kot čisti dohodek DO; v letu 1981 se je delež obveznosti iz dohodka povečal za 21,1 % in znaša 36,7 %, to pa na račun zmanjšanja deleža čistega dohodka na 63,3 %.

Ostaneč čistega dohodka so tozidi M-Nanosa razporedili na:

- poslovni sklad 3.496.456 dinarjev
- rezervni sklad 10.452.223 dinarjev
- sklad skupne porabe 25.277.910 dinarjev

Zaloge trgovskega blaga (trgovski tozidi brez TMI)

Stanje skupnih zalog trgovskega blaga se je v letu 1981, v primerjavi s stanjem 1. 1. 1981, povečalo za 12,3%. V tretjem trimesečju 1981 so se zaloge trgovskega blaga znižale za 7,5%, v zadnjih treh mesecih pa še za 0,6%.

jalnem obdobju in 25,2% nad povprečnimi planiranimi. Obračanje zalog trgovskega blaga se je v letu 1981, v primerjavi z enakim obdobjem 1980, le znatno izboljšalo in sicer so se zaloge v letu 1980 obrnile 6,35 krat, v lanskem letu pa 6,56 krat. Na 3,3-odstotno povečanje na ravni DO je vplivalo hitrejši obračanje zalog v tozidih Sadržje Koper in Grosist (pri slednjem vpliva na hitrejši obračanje spremenjena struktura prodanega trgovskega blaga), pri vseh ostalih tozidih pa je bilo obračanje v letu 1981 počasnejše kot v preteklem letu.

Kazalci uspešnosti poslovanja

Produktivnost gledana skozi prodajo na zaposlenega, se je v letu 1981, v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem, povečala za 33%. Ob upoštevanju porasta cen v trgovini na debelo in drobno ugotavljamo, da se je fizični obseg prodaje na zaposlenega znižal za približno 12%.

Dohodek na zaposlenega se je v primerjavi s preteklim letom nominalno povečal za 15,4%. Dohodek podskupine dejavnosti SRS, dosežen v letu 1981, presegamo v M-Nanosu za približno 5%. Če primerjamo porast dohodka na zaposlenega po tozidih, v obdobjih, ki ju primerjamo, ugotovimo, da se je realni dohodek na zaposlenega v letu 1981, v primerjavi z letom 1980, zmanjšal v vseh tozidih, najmočnejše pa v tozidih Grosist, Izbira in Trgovina. Pri tozidu Grosist smo opazili tudi padec dohodka na zaposlenega v 4. trimesečju, v primerjavi z doseženim v devetmesečju 1981.

porabljenih sredstev, iz česar izhaja, da se je doseženi celotni prihodek na 100 dinarjev porabljenih sredstev v vseh tozidih znižal. Na ravni DO smo v letu 1980 dosegli na 100 dinarjev porabljenih sredstev 115 dinarjev celotnega prihodka, v letu 1981 pa 112,3 dinarjev, kar je 2,4% manj kot v preteklem letu.

Rentabilnost: zaradi povečanja zalog trgovskega blaga in aktiviranja novih naložb so se v letošnjem devetmesečju, v primerjavi z enakim obdobjem lani, povprečno uporabljena osnovna in obratna sredstva na ravni DO povečala za 33,6%, dohodek pa le za 15,4%. V letu 1980 je znašal dohodek 29,19 dinarjev na 100 dinarjev povprečno uporabljenih poslovnih sredstev, v letu 1981 pa 25,84 dinarjev. Letni plan je dosežen 84-odstotno.

Zakaj smo tam, kjer smo?

Iz ugotovitev, ki se prepletajo skozi analiziranje doseženih rezultatov poslovanja tozodov in DO kot celote v letu 1981, v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem ter planom, ki smo si ga zastavili za leto 1981, lahko povzame-

Nanosove vesti

Letni obračun dela, razčlenitev uspešnosti poslovanja in pregled učinkovitosti sindikalne dejavnosti so nedvomno najpomembnejši dogodki, v katere so bili vključeni celotni kolektivi. Na sliki je zbor kolektiva tozida Indus v trenutku sprejemanja načrta dela in izvolitve sindikalnega vodstva. Na zboru se je pokazala visoka stopnja enotnosti tega kolektiva ter velika mera razumevanja in pripravljenosti za sodelovanje, kar je pogoj za učinkovito gospodarjenje v sedanjem gospodarskem zapletenem obdobju.

znašal 9.716 dinarjev, kar je 3,1 % več kot v devetmesečju 1981 ter 22,5 % več kot v letu 1980. Ob upoštevanju porasta življenjskih stroškov ugotavljamo, da so se realni čisti OD na zaposlenega v letu dni v tozidih znižali za 16 do 20 %. Povprečni izplačani čisti OD na zaposlenega, dosežen v M-Nanosu v letu 1981, zaostaja za doseženim v trgovini in gospodarstvu SRS (prav tako v letu 1981) za približno 12 %.

Ostaneč čistega dohodka

Nominalni ostanek čistega dohodka, dosežen v lanskem letu je za 33,5 % nižji kot v predlanskem. Znaša 39.226.589 dinarjev, brez odbitka izgube TMI pa 40.996.564 dinarjev. Izguba tozida TMI znaša 1.298.111 dinarjev, v primerjavi z letom 1980 pa se je zmanjšala za 56 %.

Povprečne dosežene zaloge trgovskega blaga so v letu 1981 znašale 704.964.101 dinarjev, kar je 19,8% več kot v preteklem primer-

Ekonomičnost: celotni dohodek je v letu 1981, v primerjavi z letom 1980, v vseh temeljnih organizacijah naraščal počasneje od

Povprečni mesečni čisti osebni dohodki na zaposlenega, doseženi v letu 1981, v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem in letnim planom 1981

tozd	doseženi v 1980	doseženi v 1981	indeks
1	2	3	3:2
Skupaj	7.933	9.716	122,5
Izbira	8.355	9.661	115,6
Preskrba	7.945	9.996	125,8
Indus	7.573	9.114	120,3
Opskrba	7.783	10.203	132,1
Sadržje			
Koper	8.029	10.311	128,4
Trgovina	7.405	8.661	117,0
Grosist	8.519	10.496	123,2
TMI	6.502	8.431	129,7
DS DO	8.900	11.009	123,7

mo, da se položaj trgovine na debelo in drobno slabša.

Že ob analiziranju devetmesečnih rezultatov smo ugotavljali isto in navedli tudi vzroke za takšno stanje (padanje fizičnega obsega prodaje zaradi zmanjševanja realnih OD in s tem kupne moči ter ustalitvenih ukrepov, ki vplivajo na pomanjkanje posameznih proizvodov na tržišču, zmanjševanje povprečnega odstotka neto razlike v ceni (zamrznjene marže) in podobno).

Naše poslovanje je izredno nizko donosno. V primerjavi s sorodnimi tozidi in DO dosegamo nizko rentabilnost oziroma precej manj dohodka v primerjavi s povprečno angažiranimi poslovnimi sredstvi kot primerljive DO in tozidi ali kot v podskupinah dejavnosti. Vzrok temu so zelo nizki količniki obračanja zalog trgovskega blaga in s tem visoka povprečno angažirana predvsem obratna sredstva. Visoke zaloge v primerjavi z doseženo prodajo vplivajo na pomanjkanje obratnih sredstev ter s tem na stalno najemanje kratkoročnih premostitvenih kreditov za pokrivanje zalog. Slednji vplivajo na zelo visok delež obresti za kredite za obratna sredstva v primerjavi z doseženo prodajo trgovskega blaga ter v primerjavi s sorodnimi tozidi in DO.

Ob ugotovitvi, da je bil dohodek na zaposlenega v letu 1981 v M-Nanosu enak tistemu v podskupini dejavnosti SRS v istem obdobju, da pa so akumulacija in vsi pokazatelji donosnosti močno pod doseženimi po podskupinah dejavnosti ter v sorodnih DO in tozidih, lahko sklepamo, da padanje fizičnega obsega prodaje in povprečnega odstotka neto razlike v ceni enako vpliva negativno na naše rezultate kot na rezultate primerljivih trgovskih DO in tozodov, da pa imajo precej manjše deleže obresti za kredite v primerjavi z doseženo prodajo ter da precej hitreje obračajo zaloge trgovskega blaga, oziroma da imajo zaradi tega precej manjša povprečno angažirana obratna sredstva, s tem pa več dohodka v primerjavi s povprečno angažiranimi poslovnimi sredstvi in daleč boljšo akumulativnost oziroma reproduktivno sposobnost.

Športniki M-Nanosa se bodo organizirali

Franc Glažar – DSSS

Vsi delavci člani kluba?

O pomenu in vlogi športne dejavnosti je bilo v tem glasilu že mnogo napisanega. Vsi vemo, kako velikega pomena je rek »Zdrav duh v zdravem telesu!« in kolikšen je vpliv razmer na tem področju na medsebojne odnose, na čvrstost kolektiva, na delovno pripravljenost, pa tudi na dolgoletno vitalnost in delovno sposobnost človeka. Le zavedanje o teh vplivih pa je očitno premalo, saj nam dejavnost zamira, namesto da bi rasla in ugotavljamo, da se, še posebno mladi, premalo in preozko vključujejo v športno rekreativno aktivnost.

In kaj storiti?

Najbolj zagnani športni delavci v Mercator-Nanosu so pripravili vse, da se bomo na novo organizirali. Pripravljen je sklic ustanovne skupščine s predlogom za ustanovitev Športnega kluba Nanos.

Na ustanovni skupščini bodo izvoljeni organi kluba: upravni in nadzorni odbor, predsednik in njegov namestnik ter tajnik in blagajnik kluba. Pripravljen je tudi predlog Pravil za delovanje kluba. V pripravah na ustanovno skup-

ščino je bil sprejet predlog, da se v načrt dejavnosti vključijo:

panoga	nosilec nalog	
smučanje	Dušan (DSSS)	Arko
košarka	Štefan (tozd Grosist)	Klemenc
streljanje	Alojz Bajc (tozd Grosist)	
namizni tenis	Cveto Kravanja (tozd Grosist)	
balinanje	Jože Požar (tozd Grosist)	

kegljanje	Peter Smrdelj (tozd Grosist)
plavanje	Zinka Gospodarič (DSSS)
šah	Ivo Šavor (DSSS)
atletika	Peter Urbančič (tozd Grosist)
planinarjenje	Josip Pum (DSSS)

Inciativni odbor predlaga, da so nosilci nalog po panogah kar najbliže, da bi bilo omogočeno usklajevanje, medtem ko naj se vsi tozdi vključijo v upravni odbor prek svojih sekcij in vodij, ki jih bodo imenovali.

Vsak tozd bo organiziral svojo sekcijo športnega kluba z odgovornim vodenjem in z določenimi nosilci nalog po posameznih športnih panogah.

Inciativni odbor je pripravil tudi predlog za vodstvo športnega kluba Nanos, in sicer:

- predsednik Mato Šoljič (tozd TMI)
- namestnik Cveto Kravanja (tozd Grosist)
- tajnik Sergej Paternost (DSSS)
- blagajnik Julka Vidmar (DSSS)

Inciativni odbor predlaga, da se kot osnova za financiranje določi članarina.

Članstvo v klubu naj bi bilo množično, ker bo tudi program dela kluba temeljil na množičnosti. Predlagano je, naj bi za člane kluba pridobili vse zaposlene v M-Nanosu.

Dekleta in fantje M-Nanosa pred zimsko mercatoriado niso mogli trenirati, saj na postojnskem že celo zimo ni snega. Pravijo, da bo smučarski center Kalič bel takrat, ko bodo zrasli zvončki. Dekleta so za poldenelo progo, žal imela prenehke noge, na sliki pa vidimo našega znanega asa Dušana Arka, za katerega je zlata medalja vsako leto že vnaprej rezervirana. Prireditelji mercatoriade pravijo, da mu jo bodo drugo leto že prej poslali po pošti. Očitno je naš Dušan »premlad« za svoja leta.

Druga zlata medalja je bila priborjena z znojem in težkim garanjem. V tekih je bila konkurenca še posebno močna in naš tekač Emil Vuga nas je prijetno presenetil. Res je bil v »formi«, saj se na cilju sploh ni mogel ustaviti. Vedeli smo sicer, da na suhem trenira, da opravi »tritavžent« počepov na teden, vendar na zlato vseeno nismo računali. Naš Emil pa je za las zgrešil še eno medaljo in sicer v kombinaciji, vendar sam pravi, da je obilje škodljivo.

Obraz našega znanega tekača Franca Rožiča kar žari od zadovoljstva. Tudi njegova zlata medalja je prigarana, toda osvojil jo je s tolikšno prednostjo, da je njen lesk še posebno bleščeč. Tudi Rožič je vsakoletni nosilec medalj, vendar smo ga doslej poznali bolj kot nepremagljivega v letnih tekih. Očitno mu gre od rok vse, kar je vezano na hitrost in kondicijo. Če bi bilo na mercatoriadi tudi hitrostno drsanje, bi imeli gotovo še eno zlato.

Zinka Gospodarič je imela pred tekmovanjem medaljo že v žepu in podrobno smo se tudi zmenili, kako jo bomo »zalili«. Na sliki jo vidimo na startu, kjer je bilo še vse v redu. Navzdol pa – pri tretjih vratih je izgubila zlato medaljo, pri petih srebrno, pri sedmih bronasto in tako pristala na sicer še vedno odličnem četrtem mestu, upravičeno pa se je jezila, ker za četrto mesto ni medalje – vsaj lesene.

Pravnik svetuje

Ali more delavki prenehati delovno razmerje, če ob sklenitvi delovnega razmerja ni povedala, da je noseča?

To vprašanje obravnava 168. člen Zakona o delovnih razmerjih, in sicer v 1. točki, kjer pravi, da delavcu preneha delovno razmerje, če je pri stopanju v delovno razmerje zamolčal ali dal neresnične podatke v zvezi z delovnimi pogoji, ti podatki pa so bistveni za opravljanje del, za katere je sklenil delovno razmerje.

Ob tem problemu je razpravljalo Sodišče združenega dela SRS in izdalo ustrezno odločbo. Po mnenju sodišča v primeru nosečnosti delavke ni mogoče uporabiti določila 1. točke 168. člena Zakona o delovnih razmerjih. Ta določila se lahko uporabijo v primeru, če zamolči okoliščine v zvezi z delovnimi pogoji, to pa so podatki o splošni

zdravstveni sposobnosti delavke za opravljanje del, za katere je sklenila delovno razmerje, in podatki, ki so pogoj za sklenitev delovnega razmerja po 18. členu ZKR – kot so dopolnitev 15 let starosti, splošne in posebne zahteve itd.

S tem, da delavka ob sklenitvi delovnega razmerja ni povedala, da je noseča, je povzročila delodajalcu probleme, ker zaradi nosečnosti ni mogla biti razporejena na dela, za katera je bila sprejeta. Zaradi tega pa po zakonskih predpisih ni izpolnjen pogoj za prenehanje delovnega razmerja, saj ni spora o tem, da je delavka izpolnjevala splošne zdravstvene pogoje za opravljanje del, za katere je bila sprejeta, nosečnost sama po sebi pa je fiziološki pojav in ne bolezen. Zamolčanje dejstva nosečnosti pri sklenitvi delovnega razmerja ni pogoj za prenehanje delovnega razmerja.

Sergej Paternost

Korl in Vencel

Korl: Ne vem, kako bo šlo naprej? Življenjski stroški so vse večji, cene se vzpenjajo kot raketa, plače pa bolj po polževo...

Vencel: Prav praviš. Še malo, pa si ne bomo mogli privoščiti niti enega litra – ne belega ne črnega.

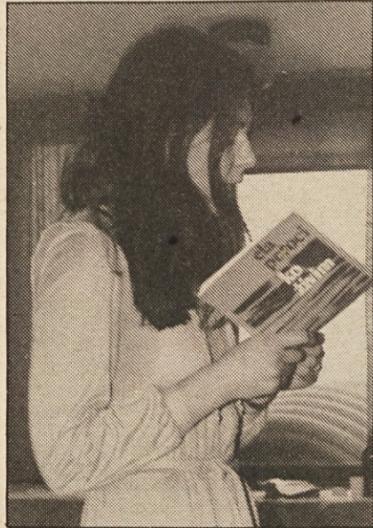
Korl: Veš kaj? Treba bi bilo urediti vinograd! Kakšna sorta trte pa bi najbolj uspevala?

Vencel: Na postojnskem raste samo izabela, pa še ta je bolj neučinkovite narave.

Korl: Ali ne moreš iz nje delati vina?

Vencel: Precej kislo bi bilo, ne vem pa, kako se jesih spreminja v vino?

Korl: Jo že imam! V naši polnilnici za sodavico bi z nekaj iznajdljivosti lahko izdeloval dobro peneče vino, saj pravijo, da tudi bakerska vodica ni nikdar videla trte!

Ob 8. marcu smo v M-Nanosu spregovorili o pomenu, vrednotenju in upoštevanju dela in prizadevanj žena, praznični dan pa smo tudi počastili z lepo besedo, pesmijo in mladostnim plesom. Na posnetku je Irena Gnezdova, ki je pripravila lepoto besede Ele Perocijeve.

Na športnem in kulturnem področju naši mladinci že nekaj časa gojijo prijateljske vezi in sodelovanje z vojaki postojnske garnizije. Tudi letos se je ob dnevu žena izkazalo, da je takšno sodelovanje plodno in vsebinsko bogato, zato ga je treba še razvijati in popestriti.

Uspešno zaključili poslovno leto 1981

Marjana Olstrak – Delovna skupnost MIP

Nizka akumulativnost zavira združevanje

V delovni organizaciji Mercator Izbira-Panonia z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo, kljub večjim težavam, ki so spremljale poslovanje, uspešno zaključili preteklo poslovno leto. Preko 1300 zaposle-

organizaciji v višini 9.914 dinarjev. Pri tem pa nas seveda moti, da vse delovne organizacije v občini niso spoštovale teh usmeritev ter so nekatere izplačevale več, kot jim je dopuščal ustvarjeni dohodek.

vrednost objekta je zahtevala presojo republiške komisije za pregled investicijskih programov, zato bo treba skrbno pripraviti predvideno površino objekta ter temu prirejen elaborat posredovati regionalni komisiji. Če bo tako skrben program prepotrebne trgovine dobil »zeleno luč«, bomo z gradnjo lahko pričeli v letu 1982.

smo v glavnem preobrodili. Z zadovoljstvom ugotavljamo prednosti tovrstne modernizacije poslovanja, ki ima sicer visoko ceno, a tudi velike prednosti.

Poleg vskladiščenja blaga in prodaje na veliko razvija tozd Veleprodaja tudi kooperacijsko dejavnost. V lanskem letu je bilo v okviru te dejavnosti ustvarjeno 13% celotne realizacije tozda. Bodoča razvojna usmeritev te dejavnosti pomeni naš prispevek k oživiljanju malega gospodarstva. Preko kooperantov želimo razvijati predvse tiste maloserijske in velikoserijske proizvode, ki jih naše gospodarstvo uvaža, načrtujemo pa tudi postopno vključitev nekaterih izdelkov v izvoz.

Za TOZD Zaščita

je bilo leto 1981 pomemben mejnik v njihovem razvoju. Dokončana je bila nova proizvodnja hala, s tem pa je bila omogočena razširitev proizvodnje ter preselitev obrata tekstilne zaščite konfekcije iz Ptujja na novo lokacijo v Kidričevem. Z boljšo organizacijo dela ter moderniziranim notranjim transportom, ki vključuje tekoči transportni trak, so izboljšani delovni pogoji zaposlenih, ki so že doslej dosegli jugoslovansko produktivnost.

Ugoden razmah je v letu 1981 doživela proizvodnja modne konfekcije, ki je z majnimi serijami modnih artiklov prodrla na tržišče. Proizvodna temeljna organizacija je ustvarila poslovne rezultate z najvišjim indeksom. Celotni prihodek je višji za 63%, dohodek pa se je povečal za polovico. Ekonomičnost je padla, saj so stroški poslovanja naraščali hitreje kot celotni prihodek. Problematika, ki je bila v Zaščiti še posebno prisotna, je razkorak med cenami surovin in reprodukcijskim materialom ter med cenami gotovih izdelkov. Cene surovinam so se lani med letom nekajkrat povešale in to za višji odstotek, kot nam je republiška skupnost za cene odobrila povišanje cen za naše proizvode. Poleg že omenjenih škarij cen pa je oskrba s surovinami, predvsem s kakovostnim usnjem ter potrebnimi vrstami tekstila, dokaj negotova, kar povzroča večje zaloge, kot bi bile nujne ob redni preskrbi. Proizvajalci tekstilnih surovin zahtevajo celo devizno udeležbo.

V letu 1982 ni pričakovati, da bi se stanje na tem področju izboljšalo – položaj se bo še zaostril. Visoki stroški, ki bodo spremljali poslovanje v novih proizvodnih prostorih (samo stroški amortizacije bodo za okoli 6-krat višji kot v letu 1981), bodo po vsej verjetnosti znižali ekonomičnost poslovanja.

Poslovni rezultati, doseženi v naši delovni organizaciji v lanskem letu oziroma v vseh treh letih po združitvi, kot tudi vse ostale aktivnosti, ki smo jih v tem času izvedli, opravičujejo odločitev o skupnem poslovanju. Škoda pa je, da se proces združevanja trgovine v občini ne nadaljuje, saj bi nadaljnje povezovanje omogočilo večjo koncentracijo sredstev za skupne razvojne programe ter večjo specializacijo posameznih trgovskih strokov.

Letos in v prihodnjih letih moramo delavci Mercator – Izbire Panonije uresničiti še celo vrsto nalog, ki smo si jih zadali v naših srednjeročnih planih. Eden naših osnovnih ciljev pa je, da zagotovimo čim boljšo oskrbo potrošnikov in drugih kupcev, še bolj približamo izbor blaga potrebam potrošnikov ter ustvarimo materialne pogoje za sodobne oblike prodaje. To pa bo možno le ob drugačni politiki in spremenjenih odnosih družbenih dejavnikov do trgovine ter njene vloge.

Novice iz tozda Maloprodaja

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Preureditve, posodobitve, otvoritve...

V želji, da popestrijo izbiro prehrabnega blaga, so se v tozdu Maloprodaja odločili, da nekdanjo prodajalno kruha v Ptujju preuredijo v ribarnico, kjer bomo prodajali sladkovodne in morske ribe, vino in drugo, kar tekne ob tej kulinarčni ponudbi. Otvoritev – še v tem mesecu.

Preureditvena dela, ki jih opravlja servisna skupina tozda, bodo znašala okrog 300 tisoč dinarjev. Toliko naj bi znašal tudi mesečni promet ribarnice. Oddelek bo del poslovne enote Jelen, v katerem bo v začetku zaposlen le en delavec.

S tem s preureditvenimi deli v posameznih enotah še niso končali. Tako nameravajo v letošnjem letu urediti prodajalno s prehrabnim blagom na Bregu, oddeleke v Blagovnici, samopostrežbo CMD in drugo.

Na oddelku Šport poslovne enote Blagovnica so predmet poslovanja razširili še na komisij-sko prodajo lovskega orožja in strelivo.

Če ne bo novih omejitev za investicije, bodo že v mesecu maju pričeli z gradnjo oskrbovalnega centra na Ziherlovi ploščadi v Ptujju.

Delovna praksa učencev usmerjenega izobraževanja

Kristina Antolič – MIP Ptuj

51 učencev v naših prodajalnah

Še nekaj mesecev nas loči od konca prvega leta usmerjenega izobraževanja pri nas.

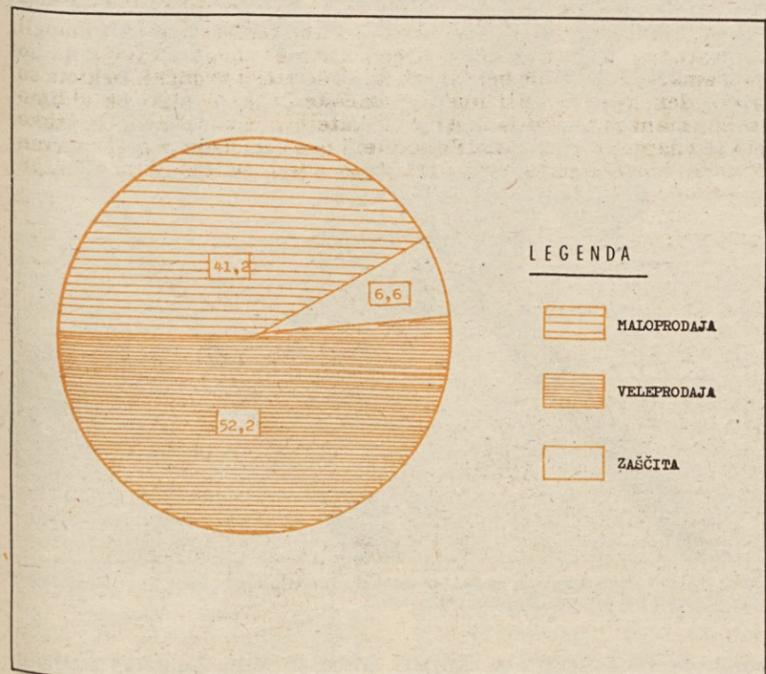
Uvedba novega načina izobraževanja pomeni večjo povezanost izobraževanja z delom v praksi. Delovna praksa pomeni aktivno vključevanje v neposredni delovni proces, v katerem bodo učenci spoznali delovni proces, organizacijo dela in samopravne odnose – vse to bo pripomoglo k učenčevi opredelitvi za smer strokovnega izobraževanja v okviru njegove že izbrane usmeritve.

Eden od bistvenih pogojev za takšno izobraževanje učencev v organizaciji združenega dela so: zagotovljeni materialni pogoji za organizacijo in izvajanje delovnega procesa ter z zakonom določene minimalne pravice udeležencev izobraževanja – varstvo pri delu, zavarovanje v primeru nesreče in nagrade v skladu z učenčevim prispevkom k dohodku.

V naši delovni organizaciji bo delovno prakso opravljal 51 učencev, ki bodo razporejeni v posamezne poslovne enote tozda Veleprodaja in Maloprodaja.

Prvi sestanek z učenci usmerjenega izobraževanja je bil določen za 22. tega meseca. Poslovodje oziroma vodje delovnih enot, ki bodo inštruktorji učencev na delovni praksi v trgovinski delovni organizaciji, so seminar o delu z učenci opravili že v mesecu decembru.

Med prakso bodo učenci spoznali organizacijo in tehnološki proces dela, pa tudi samopravno življenje, saj se bodo udeležili sestankov samoupravnih organizacij in družbenopolitičnih organizacij v delovni organizaciji.

nih je ustvarilo realizacijo v višini 4,6 milijarde dinarjev, delež posamezne temeljne organizacije pa je grafično prikazan v strukturnem krogu.

Planirana realizacija za leto 1981 je bila nekoliko presežena, glede na leto 1980 pa smo dosegli nominalno rast z indeksom 138. Ob upoštevanju rasti cen ugotavljamo, da je realna stopnja rasti prodaje pod doseženo v letu 1980, vendar je stanje v celotni trgovinski dejavnosti podobno. Realni padec osebnih dohodkov v zadnjih dveh letih ter slaba oskrbljenost zaradi pomanjkanja večjega števila proizvodov na tržišču sta vzrok, da količinski obseg prodaje že dve leti nazaduje.

Ekonomski položaj trgovine je oslabilen, odkar poslujemo v pogojih zamrznjenih marž. Zaradi nizke akumulativnosti trgovina ne more zagotavljati sredstev za združevanje v obsegu, kot to zahteva proizvodnja in kar je pogoj za redno oskrbo trgovske mreže s posameznimi artikli, saj jih bomo letos komaj zagotovili za normalno poslovanje.

Osebnih dohodkov zaostajajo za povprečjem gospodarstva v občini in republiki kot tudi za povprečjem trgovine v SRS. V obdobju devetih mesecev lanskega leta (novejši podatki za področje trgovine v SRS še niso znani) je osebni dohodek v maloprodajni dejavnosti na dek zaostajal za 12% za republiškim povprečjem trgovine na drobno, medtem ko je bila stopnja akumulativnosti v tozdu Maloprodaja za 13% višja od dosežene v tej dejavnosti na ravni republike. Stanje na področju trgovine na debelo je podobno.

Vzroke za takšno zaostajanje osebnih dohodkov v naši delovni organizaciji kaže iskati v preteklosti, ko smo se odrekli osebnemu standardu na račun razširitve materialne osnove dela.

Družbeni dogovor nas je zatekel na nizkih izhodiščnih osnovah ter ni v zadostni meri upošteval doseženega osebnega dohodka po zaposlenem v preteklem obdobju oziroma zaostajanja za povprečjem podskupine dejavnosti v SRS in gospodarstvu.

Tudi v letu 1981 smo dosledno spoštovali določila dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in osebnih dohodkov ter dosegli poprečni neto osebni dohodek v delovni

TOZD Maloprodaja

je dosegla realizacijo v višini 1,9 milijarde dinarjev ter tako realizirala letni gospodarski načrt prodaje. Dohodek se je povečal glede na doseženega v letu 1980 za 23%, pri tem pa je potrebno upoštevati, da lanski dohodek ni povsem primerljiv z ustvarjenim v letu 1980. Prehrana delavcev ter nagrade učencev v gospodarstvu so vsebovani v materialnih stroških, to pa znižuje dohodek.

Oskrba prodajal ni bila zadovoljiva, saj je na tržišču vse leto primanjkovalo več vrst artiklov prehrabnega in tehničnega blaga ter drugih vrst blaga za široko potrošnjo. Tudi v letu 1982 ni pričakovati, da bi se položaj bistveno izboljšal. Ekonomski položaj trgovine na drobno je zaradi postopnega upadanja razlik v ceni še posebno kritičen. Okoli 30% poslovnih enot, predvsem prodajal s prehrabnim blagom, je poslovno leto zaključilo z izgubo. Glede na to, da je oskrba prebivalstva primarna naloga trgovine na drobno, moramo poslovati tudi v enotah, ki zaradi izbora blaga z nizkimi stopnjami razlike v ceni prinašajo izgube. Večina teh enot je na manj razvitih območjih občine, nekaj pa tudi v mestnem središču. Če se politika oblikovanja cen v trgovini na drobno ne bo kmalu uredila v korist trgovine, bo potrebno podrobneje proučiti odpiralni čas prodajal ter ga prilagoditi.

Od skupno 724 zaposlenih v tozdu Maloprodaja je 79% kvalificiranih delavcev, prevladujejo pa predvsem delavke, saj zaposluje mo kar 73% žensk. Obstoječi sestav zaposlenih povzroča večje izpade na račun boleznin, predvsem na račun porodnih dopustov, in zahteva večje število zaposlenih, saj ima skoraj vsaka enota po eno ali dve delavki v bolniškem staležu. Zaradi deljenega delovnega časa je prisoten problem varstva otrok, saj noben vzgojno varstveni zavod v Ptujju ne dela popoln, čeprav je večje število zaposlenih, ki bi potrebovali tudi popoldansko varstvo.

Na področju investicij smo v skladu s planom za leto 1981 ob 29. novembru odprli novo samopostrežno prodajalno v Cirkulanah. Zaradi zaostrene politike na področju investiranja nismo uspeli pričeti z gradnjo Centra osnovne preskrbe prebivalstva na Ziherlovi ploščadi v Ptujju. Predračunska

TOZD Veleprodaja

se je, še bolj kot v preteklih letih, soočala s pomanjkanjem posameznih vrst blaga in nabavnem trgu. Kljub večjemu številu sporazumov s pomembnejšimi dobavitelji, sklenjenim na ravni sozda ali neposredno s proizvajalci, redna oskrba ni zagotovljena. Poleg maloprodajne mreže znotraj DO MIP je TOZD Veleprodaja zadolžena še za preskrbo ostalih Mercatorjevih delovnih organizacij v podravski in pomurski regiji, dobra polovica celotne realizacije pa odpade na kupce zunaj sozda Mercator.

Podobno kot v maloprodaji, ugotavljamo tudi v veleprodajni dejavnosti postopno upadanje razlik v ceni. Vendar je tukaj prisoten še drug problem in sicer združevanje sredstev s proizvodnjo za sporazumno dogovorjene količine ter vnaprejšnja vplačila dogovorjenih dobav pri proizvajalcih sladkorja, železa, cementa ter še nekaterih drugih artiklov, dobesedno duši trgovino na veliko. Nekateri proizvajalci zahtevajo celo devizno udeležbo, ki je mi seveda ne moremo zagotoviti, saj ne ustvarjamo lastnih deviznih sredstev. Kot sovlagatelj pri gradnji Cementarne Anhovo imamo sicer zagotovljene določene količine dobav cementa, vendar bomo morali ponovno pokrivati izgubo in sanirati proizvodnjo, če bomo hoteli tudi v bodoče zagotoviti vsaj takšno oskrbo, kot je bila doslej. Podobni problemi so prisotni pri oskrbi vseh pomembnejših proizvodov, predvsem pa pri preskrbi tehničnega blaga (bela tehnika, kotli, toplovodni material, akustika).

Ko analiziramo poslovanje tozda Veleprodaje v letu 1981 ter pri tem upoštevamo vso problematiko, ki spremlja poslovanje, smo lahko z doseženimi finančnimi rezultati zadovoljni. Realizacija v višini 2,4 milijarde dinarjev je za 38% višja od dosežene v letu 1980 ter za 1% višja od načrtovane. Dohodek se je povečal ter je presegel načrtovanega. Sredstva poslovnega sklada so višja od ustvarjenih v letu 1980, vendar imamo precejšnje obveznosti, ki jih moramo pokriti iz tega vira, od združevanja sredstev v tozdu in proizvodnji do odplačila anuitet za kredite, tako da ostane malo lastnih sredstev za naložbe.

V letu 1981 ni bilo v tozdu Veleprodaje investicijskih vlaganj v objekte, pač pa smo nadomestili dotrajana prevozna sredstva in delovne naprave. Skladišče tekstila in galanterije je že dalj časa ozko grlo v poslovanju, zato se bo treba letos, v skladu z načrtovanimi nalogami za tekoče srednjeročno obdobje, lotiti pripravljanih del za začetek gradnje tega prepotrebne objekta v sklopu skladiščne kompleksa na Rogozniški cesti v Ptujju, vzporedno pa bodo morale potekati aktivnosti za gradnjo garaž in akumulacijske postaje, kar je nerealizirana naloga iz preteklega planskega obdobja.

Koncem lanskega leta smo organizirali tudi materialno poslovanje prehrabnega skladišča prek računalniške obdelave, zajemanje podatkov materialnega poslovanja v skladišču tehničnega blaga pa je že utečeno. Začetne težave, ki so se pojavile v decembru in januarju in jih je bilo čutiti tudi v oskrbljenosti maloprodajnih enot,

5. zimska mercatoriada

Matjaž Marinček

Mnenje večine: prireditelj je uspela!

Nadaljevanje s 1. strani

Rezultati veleslalom

Ženske – skupina C (nad 40 let):
1. Stanka Pečarič (M-Mednarodna

(obe M-KZ Cerknica) 29:28, 5. Ksenija Herič (M-Mednarodna trgovina) 31:97, 6. Maruša Škerl (DS SOZD & M-IB) 32:97, 7. Majda Lešnik (M-Mednarodna trgovina)

govina) 32:66, 3. Rajko Iglčar (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 32:78, 4. Sergej Paternost (M-Nanos) 32:82, 5. Rajko Repič (M-Izbira Panonija) 36:70, 6. Franc Sedej (M-

Metanje valjarja na treningu pred hotelom Špik je pritegnilo ogromno število tekmovalk, predvsem pa navijačev.

trgovina) 34:08, 2. Draga Vaupotič (DS SOZD & M-IB) 36:20, 3. Marija Grosman (M-Mednarodna trgovina) 41:37, 4. Milena Likar (M-Rudar) 44:18, 5. Zinka Gospodarič (M-Nanos) 47:72, 6. Vika Praprotnik (M-Sadje zelenjava) 1.02:38 in 7. Darinka Strašek (M-Emba) 1.03:36.

Ženske – skupina B (od 31 do 40 let): 1. Marina Čemažar (M-Rožnik) 31:47, 2. Majda Kokalj (M-Mednarodna trgovina) 31:60, 3. Katarina Poljanšek (M-KGZ Sora) 36:86, 4. Tanja Habjan (DS SOZD & M-IB) 37:31, 5. Ivanka Leskovec (M-Rudar) 37:33, 6. Mirjam Mrak (M-Tehna) 40:69, 7. Sonja Dolinšek (M-Mednarodna trgovina) 41:11, 8. Sonja Arbeiter (M-Konditor) 41:33, 9. Majda Hladnik (M-Rudar) 41:46, 10. Vida Otoničar (M-Nanos) 42:29, 11. Anica Kapun (M-Emba) 42:43, 12. Renata Snaj 43:67, 13. Tončka Gruber 43:80, 15. Lidija Bremec (M-Nanos, tozd Preskrba) 48:17, 16. Mojca Komorčar (48:49), 17. Fani Žgajnar (obe M-Rožnik) 1.00:14, 18. Marija Grubar (M-Velepreskrba, tozd Standard) 1.00:24, 19. Marjana Oltra (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 1.01:03, 20. Sonja Abram (M-Nanos, tozd Preskrba) 1.02:20, 21. Nada Stalcar (M-Izbira Panonija) 1.03:21, 22. Katarina Mikec (M-Sadje zelenjava) 1.03:47, 23. Dragica Mrzel (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 1.04:70 in 24. Julijana Alessio (M-Nanos, tozd Preskrba) 1.29:17.

Ženske – skupina A (do 30 let): 1. Suzana Ruparčič 26:38, 2. Anka Košir (obe M-Rožnik) 27:34, 3. Nena Smrdu 27:61, 4. Mojca Šega

34:66, 8. Dragica Kovač 36:11, 9. Mary Rogl (obe DS SOZD & M-IB) 36:26, 10. Ivanka Brenčič (M-Rožnik) 36:68, 11. Irena Ohnjec (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 37:06, 12. Laura Eržen 37:39, 13. Anica Zonta 38:68, 14. Irena Mohorič (vse M-Rudar) 39:46, 15. Ivanka Kuhar (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 40:36, 16. Renata Grišar (M-Agrokombinat) 41:00, 17. Vojka Černologar 41:20, 18. Anka Kavčič (obe M-Rudar) 42:60, 19. Vera Nemeč (M-Konditor) 43:04, 20. Stanka Očepek (M-Tehna) 43:32, 21. Dragica Žlender (M-KK Sevnica) 43:89, 22. Metka Valant (M-Rudar) 44:16, 23. Marija Erman (M-KK Sevnica) 47:61, 24. Slavka Jurovič 48:61, 25. Mija Koncilija (obe M-Rožnik) 1.03:18, 26. Marija Segota 1.03:80, 27. Emilijana Lipovšek (obe M-Konditor) 1.04:28, 28. Jana Mlinar (M-KGZ Sora) 1.04:91, 29. Kristina Šinkovec (M-Rožnik) 1.09:61, 30. Dragica Tič (M-Izbira Panonija) 1.10:82 in 31. Marija Mramor (M-Rožnik) 1.28:11.

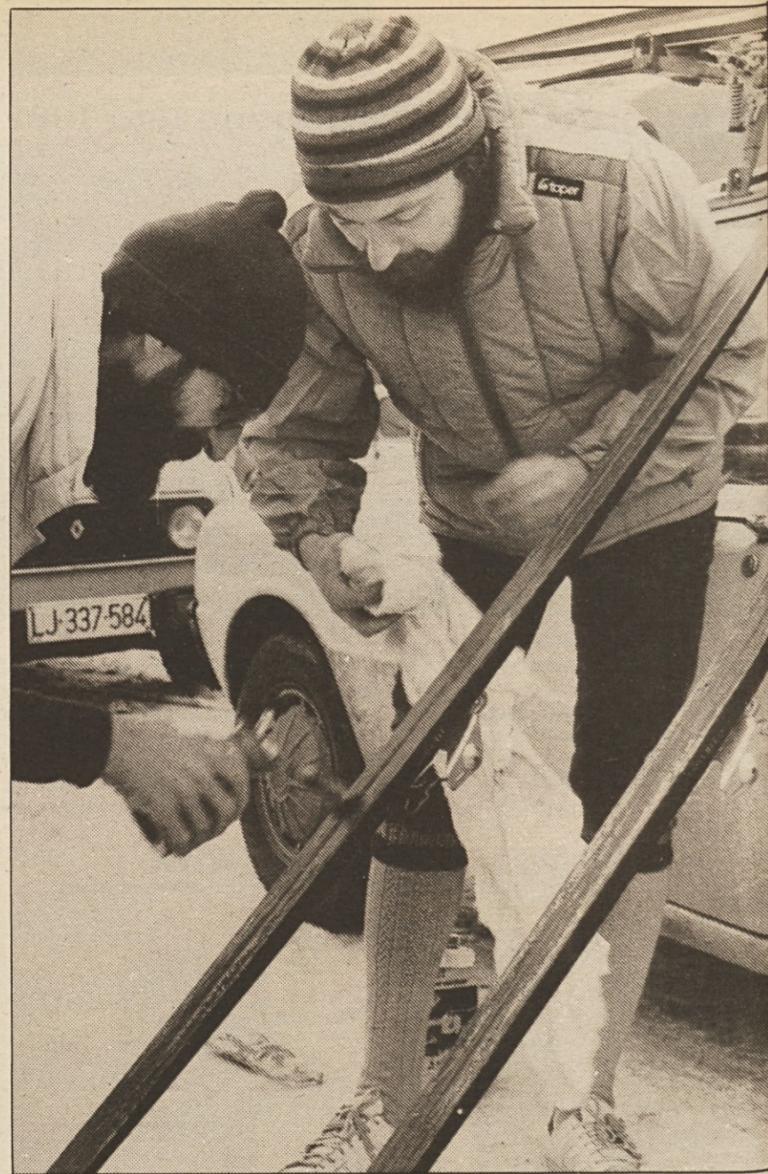
Ženske ekipe: 1. M-Rožnik (Suzana Ruparčič in Marina Čemažar) 2 (negativni točki), 2. M-Mednarodna trgovina 3, 3. DS SOZD & M-IB 6, 4. M-KZ Cerknica 7, 5. M-Rudar 9, 6. M-Nanos 15, 7. M-Velepreskrba, tozd Grosist 23, 8. M-Tehna 26, 9. M-Konditor 27, 10. M-Emba in M-Sadje zelenjava 28, 12. M-KGZ Sora 31, 13. M-Nanos, tozd Preskrba 35, 14. M-KK Sevnica 44 in 15. M-Izbira Panonija 51.

Moški – skupina D (nad 50 let): 1. Dušan Arko (M-Nanos) 27:93, 2. Ivan Jakopec (M-Mednarodna tr-

Rudar) 38:11, 7. Jože Skulj (M-Mednarodna trgovina) 41:27 in 8. Franc Češarek (M-Rožnik) 46:09.

Moški – skupina C (od 41 do 50 let): 1. Anton Košir (M-Rožnik) 38:01, 2. Dušan Bohinc (M-Tehna) 40:25, 3. Franc Rot (M-KZ Cerknica) 42:16, 4. Alojz Rupnik (M-Mednarodna trgovina) 42:90, 5. Jože Mihelič (M-Emba) 45:62, 6. Franc Jevnikar 45:90, 7. Kamilo Kolarič (oba M-Tehna) 49:02, 8. Dane Remškar (M-Rožnik) 49:13, 9. Tomaž Škufca (M-Mednarodna trgovina) 49:19, 10. Branko Bajc (M-Agrokombinat) 51:75, 11. Dušan Dvoršek (M-Mednarodna trgovina) 54:20, 12. Franc Prvinšek (DS SOZD & M-IB) 54:49, 13. Alojz Bajc (M-Nanos) 55:94, 14. Jože Nagode (M-Rudar) 56:29, 15. Milan Modic (M-KZ Cerknica) 56:99, 16. Franc Tomanič (M-Izbira Panonija) 1.00:00, 17. Ivan Rožman (M-Agrokombinat) 1.00:01, 18. Bogo Okršlar (DS SOZD & M-IB) 1.01:14, 19. Boris Vaupotič (M-Emba) 1.01:59, 20. Ludvik Hren (M-Rožnik) 1.01:67, 21. Anton Lampe (M-Nanos) 1.04:17, 22. Dušan Flajs (DS SOZD & M-IB) 1.08:06, 23. Rajko Vaupotič (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 1.10:52, 24. Samo Dostal (DS SOZD & M-IB) 1.14:02 in 25. Ivan Planinc (M-Agrokombinat) 1.24:11. **Odstopila:** Janez Kušlan (M-Emba) in Rudi Bizaj (M-Nanos).

Moški – skupina B (od 31 do 40 let): 1. Peter Škerlavaj (M-Tehna) 40:20, 2. Jože Rozman (DS SOZD & M-IB) 41:91, 3. Matjaž Tomori (M-Tehna) 42:32, 4. Tugo Marinček (DS SOZD & M-IB) 43:03, 5. Franc Štular (M-Rožnik) 43:49, 6. Mitja

Zmagovalca v obeh skupinah moške kombinacije (veleslalom in teki), Tugo Marinček in Jože Rozman, pri pripravljanju smuči za tek.

Ponikvar (DS SOZD & M-IB) 43:53, 7. Rafko Kranjc (M-Agrokombinat) 43:54, 8. Miloš Klemenc 44:60, 9. Mitja Šipek (oba DS SOZD & M-IB) 46:43, 10. Emil Jošt (M-Tehna) 46:58, 11. Marjan Poreber (M-Konditor) 46:76, 12. Gabrijel Dečman (M-Emba) 47:18, 13. Andrej Vrtič (M-Izbira Panonija) 47:54, 14. Drago Pok (M-Rožnik) 47:79, 15. Alojz Cepec (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 47:98, 16. Ivan Kozole (M-Agrokombinat) 48:57, 17. Slavko Randelovič (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 49:21, 18. Anton Lavtar (M-Nanos, tozd Opskrba) 49:25, 19. Zdravko Bremec (M-Nanos, tozd Preskrba) 49:40, 20. Franc Štebih (M-Izbira Panonija) 49:60, 21. Ivan Pukl (M-Mednarodna trgovina) 49:61, 22. Miro Hvala (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 50:30, 23. Jože Debeljak (M-Sadje zelenjava) 50:79, 24. Peter Menard (M-Mednarodna trgovina) 50:90, 25. Jože Zadnik (M-Sadje zelenjava) 51:63, 26. Emil Vuga (M-Nanos) 52:07, 27. Janez Radovan (M-Tehna) 52:23, 28. Mirko Centrih (M-Izbira Panonija) 52:46, 29. Darko Debeljak 52:50, 30. Marjan Šafar (oba M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 52:55, 31. Stane Acceto (M-Mednarodna trgovina) 52:80, 32. Stane Slavac 52:90, 33. Marjan Klemenčič (M-Mednarodna trgovina) 53:26, 34. Herman Küssel (M-Nanos, tozd Preskrba) 53:46, 35. Uroš Gros (M-Konditor) 53:51, 36. Stane Trdič (DS SOZD & M-IB) 54:57, 37. Ivan Šmid (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 54:58, 38. Igor Kapun (M-Mednarodna trgovina) 56:50, 39. Franc Gorenc (M-Agrokombinat)

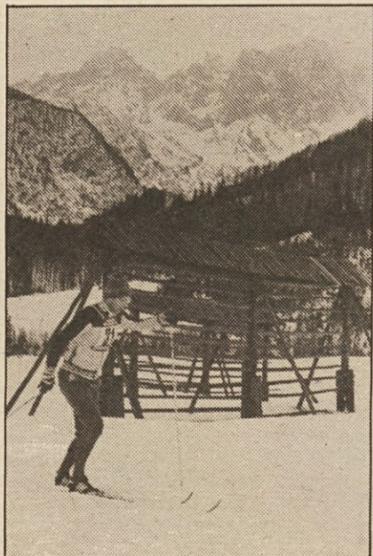
57:00, 40. Mitja Zega (DS SOZD & M-IB) 47:09, 41. Peter Benedeti (M-Nanos, tozd Preskrba) 57:12, 42. Branko Fink (M-Mednarodna trgovina) 58:19, 43. Metod Logar (M-Konditor) 59:02, 44. Janez Knep (M-Pekarna Grosuplje) 59:08, 45. Dušan Klemen (M-Mednarodna trgovina) 59:43, 46. Anton Vencelj (M-Pekarna Grosuplje) 1.01:60, 47. Dušan Kokalj (M-Rudar) 1.02:02, 48. Peter Marinšek (M-Nanos) 1.02:22, 49. Ernest Planinc (M-Mednarodna trgovina) 1.03:29, 50. Miro Kunčič (M-Emba) 1.03:96, 51. Bojan Mrežar (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 1.04:81, 52. Alojz Androjna (M-KK Sevnica) 1.07:25, 53. Branko Lahajner 1.08:30, 54. Lojze Papič (oba M-Mednarodna trgovina) 1.08:44, 55. Janez Vrtačnik (M-Izbira Panonija) 1.09:50, 56. Maks Ukovič (M-Nanos) 1.09:62, 57. Avgust Rejc (M-Tehna) 1.15:63 in 58. Franc Gotvanj (M-Izbira Panonija) 1.30:73.

Diskvalificirani: Bojan Merzdovnik (M-Sadje zelenjava), Rudi Corn (DS SOZD & M-IB), Ivo Judnič (M-Mednarodna trgovina), Rudi Čmak (M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) in Vlado Herakovič (M-Agrokombinat). **Odstopili:** Dušan Sešek (M-Tehna), Mitja Garbajs in Božo Bajec (oba DS SOZD & M-IB).

Moški – skupina A (do 30 let): 1. Marko Bokal (DS SOZD & M-IB) 36:42, 2. Anton Tratar (M-Mednarodna trgovina) 38:38, 3. Marjan Rudolf (M-KZ Cerknica) 38:59, 4. Miro Šemrov (M-KZ Logatec) 38:91, 5. Srečko Bratož (M-Rudar) 39:19, 6. Brane Milenkovič (M-Tr-

Križajev slog, a vseeno le 6. mesto v svoji skupini – Mitja Ponikvar, svetovalec generalnega direktorja za kmetijstvo in živilsko industrijo.

Čudovita okolica Gozda Martuljka – te in vzorne športne rekreativne zavesti vseh udeležencev 5. zimski mercatoriade vreme ni moglo pokvariti.

Na startu: Vida Pivk (št. 8) iz idrijskega M-Rudarja je bila v končni razvrstitvi 7., Cilka Avanzo iz M-Sadja zelenjave (št. 11) je bila 5., njena sodelavka Vika Praprotnik (št. 13) pa 6.

Večerna podelitev priznanj se je odvijala v eni od (premajnih) dvoran hotelu Špik. Na posnetku Sonja Dolinšek, članica korša, podeljuje zlato medaljo Marku Bokalu, tekmovalcu ekipe DS SOZD & M-IB. Foto Kancijan Hvastija

Prireditelj mora misliti na vse – tudi na nekoga, ki bo od vsakega tekmovalca po končani vožnji vzel štartno številko in jo zložil k ostalim.

Čakajoč na rezultatne listke: veterani iz skupine C...

...in vedno mlade iz skupine B.

goavto) 39:51, 7. Albin Jesenko (M-Rudar) 39:73, 8. Tone Lukan (M-KGZ Sora) 39:88, 9. Marko Kristan (M-Trgoavto) 39:92, 10. Bran-ko Lombar (M-Rožnik) 40:41, 11. Janez Loštrk 40:80, 12. Matjaž Trpin 40:81, 13. Marko Lukan 41:45, 18. Božo Čoh (M-Jelša) 41:67, 19. Janko Prevejšek (M-Agrokombinat) 42:00, 20. Vjekoslav Volf (M-Nanos, tozd Opkrba) 42:29, 21. Milan Modic (M-KZ Cerknica) 42:67, 22. Henrik Šinkovec (M-Rudar) 42:82, 23. Dušan Košir (M-Rožnik) 43:30, 24. Cveto Kravanja (M-Nanos) 43:61, 25. Janko But (M-Jelša) 43:63, 26. Stane Kuntarič (M-Agrokombinat) 43:84, 27. Janez Kraševac (M-KZ Cerknica) 44:03, 28. Miran Tratnik (M-Trgoavto) 44:82, 29. Anton Bešter (M-Rožnik) 44:85, 30. Edo Deteček (M-Konditor) 44:90, 31. Peter Bukovnik (M-Rožnik) 45:24, 32. Rajko Kerin (M-Preskrba) 45:32, 33. Marjan Ramoš (M-Trgoavto) 46:10, 34. Roman Čuš (M-Potrošnik) 46:13, 35. Mihael Guzič (M-Nanos) 46:53, 36. Bojan Konda (M-Mednarodna trgovina) 46:70, 37. Rajko Rus (M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) 46:82, 38. Franc Ravnikar (M-Mednarodna trgovina) 46:85, 39. Vinko Kozole (M-Preskrba) 47:51, 40. Marjan Lampret (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 47:67, 41. Bojan Kristan (M-KGZ Sora) 47:69, 42. Franc Kozar (M-Potrošnik) 48:30, 43. Jože Rozman (M-Nanos) 48:42, 44. Gojko Medved (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 48:50, 45. Vlatko Šoštarčič (M-Nanos, tozd Opkrba) in Srečko Trobec (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 48:70, 47. Boris Alegro (M-Preskrba) 48:74, 48. Dušan Pajk (M-Tehna) 49:40, 49. Peter Pungartnik (DS SOZD & M-IB) 49:49, 50. Franc Meden (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 49:53, 51. Zlatko Lorenčič (M-Potrošnik) 49:65, 52. Tone Plešič (M-Rožnik) 49:85, 53. Borut Anžur (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 50:29, 54. Mirko Šeruga (M-Izbira Panonija) 50:32, 55. Zvonko Peterko (M-Jelša) 50:45, 56. Darko Sirk (M-Trgoavto) in Janez Žugič (M-Preskrba) 50:51, 58. Vinko Jagodič (M-Jelša) 50:69, 59. Jože Lovrenčič (M-Izbira Panonija) 50:73, 60. Zvonko Fale (M-Rožnik) 51:01, 61. Marjan Zemljarič (M-KGZ Sora) 51:23, 62. Bran-ko Kotnjek (M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) 51:32, 63. Jože Bombek (M-Rožnik) 51:54, 64. Miha

Medved (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 51:92, 65. Janez Lovšin (M-Rožnik) in Ludvik Vizovišek (M-Hoteli gostinstvo, tozd Jelka) 51:94, 67. Pavle Maček (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 52:38, 68. Valdi Markežič (M-Nanos, tozd Preskrba) 52:43, 69. Srečko Cvelber (M-KK Sevnica) 52:48, 70. Bojan Černilogar (M-Rudar) 52:53, 71. Janez Bizjak 52:58, 72. Vane Francelj (oba M-Rožnik) 53:04, 73. Franc Stare (M-Izbira Panonija) 53:31, 74. Stane Jerkovič (M-Agrokombinat) 53:59, 75. Bojan Zupan (M-KK Sevnica) 53:62, 76. Ivan Šebalj (M-Nanos, tozd Opkrba) 53:69, 77. Miran Šinkovec (M-KGZ Sora) in Miloš Hvala (M-Rudar) 53:91, 79. Lojze Poreber (M-Konditor) 54:23, 80. Elvino Sabadin (M-Nanos) 54:42, 81. Franc Malnar (M-Nanos, tozd Opkrba) 54:62, 82. Srečko Trope (M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) 55:13, 83. Jože Čuden (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 55:37, 84. Davorin Lamovšek (M-Mednarodna trgovina) 55:66, 85. Luciano Okretič (M-Nanos, tozd Preskrba) 56:16, 86. Igor Irt (M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) 56:61, 87. Igor Antončič (M-Nanos) 57:22, 88. Borut Lah (M-Jelša) 57:36, 89. Anton Šalamun (M-Izbira Panonija) 57:81, 90. Jadran Čok (M-Nanos, tozd Opkrba) 59:70, 91. Tone Rotar (M-Tehna) 1:00,46, 92. Jože Jagodic (M-Preskrba) 1:01,92, 93. Gabrijel Zupancič (M-Tehna) 1:01,96, 94. Bogdan Podobnik (M-KGZ Sora) 1:05,70, 95. Franc Kotar (M-Agrokombinat) 1:06,12, 96. Božo Vižintin (M-Preskrba) 1:10,08 in 97. Dušan Šetina (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 1:19,77. **Diskvalificirani:** Matjaž Zima (M-Mednarodna trgovina), Miro Seničar (M-Hoteli gostinstvo, tozd Jelka), Stane Erman (M-KK Sevnica), Janez Lovriša (M-Velepreskrba, tozd Grosist) in Zdravko Jurkič (M-Konditor). **Odstopili:** Drago Martinjak (M-Emba), Đani Sedej (M-Rudar), Drago Goršič (M-Pekarna Grosuplje), Aleš Frank (M-Sadje zelenjava), Franc Črnko (M-Rožnik), Zvone Kovačič (M-Preskrba), Ivan Gračner (M-KK Sevnica), Jože Krajčič (M-Agrokombinat), Benjamin Jernejčič (M-Velepreskrba, tozd Grosist) in Jože Arhar (M-KGZ Sora). **Moške ekipe:** 1. M-Tehna 5 (negativnih točk), 2. DS SOZD & M-IB 7, 3. M-Mednarodna trgovina 8, 4. M-Rožnik 14, 5. M-Rudar in M-Nanos 18, 7. M-KZ Cerknica 21, 8. M-KGZ Sora 31, 9. M-Agrokombinat 33, 10. M-Izbira Panonija in M-Velepreskrba, tozd Grosist 34, 12. M-Emba 36, 13. M-Trgoavto 48, 14.

M-Nanos, tozd Preskrba 64, 15. M-Konditor 89, 16. M-Preskrba 118 in 17. M-Potrošnik 127.

Mešane ekipe: 1. M-Mednarodna trgovina - zmaga po pravilu starejšega tekmovalca (Anton Tratar, Ivan Jakopel in Stanka Pečarič) 5 (negativnih točk), 2. DS SOZD & M-IB (Marko Bokal, Jože Rozman in Draga Vaupotič) 5, 3. M-Rožnik (Anton Košir, Franc Štular in Marina Čemažar) 7, 4. M-Tehna 9 (starejši), 5. M-KZ Cerknica 9, 6. M-Nanos 10, 7. M-Rudar 16, 8. M-KGZ Sora 22, 9. M-Emba 24, 10. M-Velepreskrba, tozd Grosist 29, 11. M-Agrokombinat 33, 12. M-Izbira Panonija 39, 13. M-Sadje zelenjava 54 (starejši), 14. M-Konditor 54, 15. M-Nanos, tozd Preskrba 55 in 16. M-KK Sevnica 42.

Predtekmovalci (otroci): 1. Igor Rupnik 45:60, 2. Luka Tomori 46:28, 3. Tomaž Lahajner 46:60, 4. Matjaž Pernel 48:17, 5. Mojca Košir 50:82 in 6. Mitja Breznik 1.01:42.

Rezultati tekov

Ženske - skupina B (nad 30 let): 1. Marija Grosman (M-Mednarodna trgovina) 10:01,85, 2. Ivanka Slak (M-Emba) 10:02,05, 3. Draga Vaupotič (DS SOZD & M-IB) 12:04,04, 4. Katarina Poljanšek (M-KGZ Sora) 12:12,65, 5. Cilka Avanzo 12:13,43, 6. Vika Praprotnik (obe M-Sadje zelenjava) 12:57,41 in 7. Vida Pivk (M-Rudar) 13:01,60.

Ženske - skupina A (do 30 let): 1. Marija Kavčič (DS SOZD & M-IB) 8:13,55, 2. Ivanka Brečič (M-Rožnik) 8:34,18, 3. Silva Rudolf (M-Rudar) 10:17,52, 4. Dušana Kozina (M-Rožnik) 10:27,85, 5. Majda Lešnik (M-Mednarodna trgovina) 11:19,07, 6. Majda Kavčič (M-KGZ Sora) 11:24,36 in 7. Milica Švab (M-Mednarodna trgovina) 13:00,24.

Moški - skupina B (nad 35 let): 1. Emil Vuga (M-Nanos) 11:48,50, 2. Tugo Marinček (DS SOZD & M-IB) 14:48,56, 3. Franc Štular (M-Rožnik) 14:56,91, 4. Alojz Rupnik (M-Mednarodna trgovina) 15:34,95, 5. Dušan Bohinc (M-Tehna) 15:55,07, 6. Dušan Dvoršek 16:23,52, 7. Peter Menard 18:06,49, 8. Stane Acceto (vsi M-Mednarodna trgovina) 18:10,98, 9. Franc Česarek (M-Rožnik) 18:21,02, 10. Milan Modic (M-KZ Cerknica) 18:42,20, 11. Metod Logar (M-Konditor) 19:03,67, 12. Jože Zadnik (M-Sadje zelenjava) 19:09,62, 13. Jože Mihelič (M-Emba) 19:17,83, 14. Ernest Planinc 19:23,61, 15. Tomaž Škufca (oba M-Mednarodna trgovina) 19:40,96, 16. Borut Čibej (M-

Pekarna Grosuplje) 19:41,32, 17. Lojze Kotar (DS SOZD & M-IB) 20:03,98, 18. Boris Vaupotič (M-Emba) 21:43,65, 19. Rudi Corn (DS SOZD & M-IB) 21:59,14, 20. Stane Šega 22:51,35 in 21. Martin Selan (oba M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) 23:00,26.

Moški - skupina A (do 35 let): 1. Franc Rožič (M-Nanos) 13:28,94, 2. Vane Francelj (M-Rožnik) 14:27,69, 3. Marko Pajntar (M-Rudar) 14:29,42, 4. Slavko Radelovič (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 14:32,56, 5. Marjan Zemljarič (M-KGZ Sora) 14:56,27, 6. Janez Lovšin (M-Rožnik) 15:10,29, 7. Drago Trpin (M-KZ Logatec) 15:26,75, 8. Jože Rozman (DS SOZD & M-IB) 16:12,74, 9. Bogdan Podobnik (M-KGZ Sora) 16:44,58, 10. Marko Bokal (DS SOZD & M-IB) 16:50,61, 11. Savo Mutič (M-Velepreskrba, tozd Trgopromet) 17:17,51, 12. Milan Škof (M-Tehna) 17:26,63, 13. Albin Jesenko (M-Rudar) 17:27,32, 14. Franc Kotar 17:41,71, 15. Stanislav Mohorič (oba M-Agrokombinat) 17:44,90, 16. Drago Martinjak (M-Emba) 18:25,25, 17. Franc Kozar (M-Potrošnik) 18:46,78, 18. Ivan Smid (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 18:48,92, 19. Mile Dolenc (DS SOZD & M-IB) 20:11,46, 20. Zlatko Lorenčič 21:25,78, 21. Roman Čuš (oba M-Potrošnik) 20:39,75, 22. Miro Jarc (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 22:23,77, 23. Janez Kraševac (M-KZ Cerknica) 25:14,81 in 24. Franci Ravnikar (M-Mednarodna trgovina) 28:02,06.

Mešane ekipe: 1. M-Rožnik 7 (negativnih točk), 2. DS SOZD & M-IB 11, 3. M-KGZ Sora 18, 4. M-Rudar 19 in 5. E-Emba 31.

Kombinacija

Ženske - skupina B: 1. Marija Grosman (M-Mednarodna trgovina) 4 (negativne točke), 2. Draga Vaupotič (DS SOZD & M-IB) 5, 3. Katarina Poljanšek (M-KGZ Sora) 7 in 4. Vika Praprotnik (M-Sadje zelenjava) 12.

Ženske - skupina A: 1. Majda Lešnik (M-Mednarodna trgovina) 12 (negativnih točk - starejša) in 2. Ivanka Brenčič (M-Rožnik) 12.

Moški - skupina B: 1. Tugo Marinček (DS SOZD & M-IB) 6 (negativnih točk), 2. Dušan Bohinc (M-Tehna) 7, 3. Alojz Rupnik (M-Mednarodna trgovina) 8 - starejši, 4. Franc Štular 8, 5. Franc Česarek (oba M-Rožnik) 17 - starejši, 6. Dušan Dvoršek (M-Mednarodna trgovina) 17, 7. Jože Mihelič (M-Emba) 18, 8. Tomaž Škufca (M-Mednarodna trgovina) 24, 9. Emil Vuga (M-Nanos) 27, 10. Peter Menard (M-

Mednarodna trgovina) 31, 11. Boris Vaupotič (M-Emba) 36, 12. Stane Acceto (M-Mednarodna trgovina) 39, 13. Metod Logar (M-Konditor) 54 in 14. Ernest Planinc (M-Mednarodna trgovina) 63.

Moški - skupina A: 1. Jože Rozman 10 (negativni točk), 2. Marko Bokal (oba DS SOZD & M-IB) 11, 3. Albin Jesenko (M-Rudar) 20, 4. Slavko Radelovič (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 21, 5. Janez Kraševac (M-KZ Cerknica) 51, 6. Ivan Smid (M-Velepreskrba, tozd Grosist) 55, 7. Roman Čuš (M-Potrošnik) 56, 8. Marjan Zemljarič (M-KGZ Sora) 66, 9. Janez Lovšin (M-Rožnik) 71, 10. Zlatko Lorenčič (M-Potrošnik) 72, 11. Vane Francelj (M-Rožnik) 74, 12. Bogdan Podobnik (M-KGZ Sora) 103 in 13. Franc Kotar (M-Agrokombinat) 109.

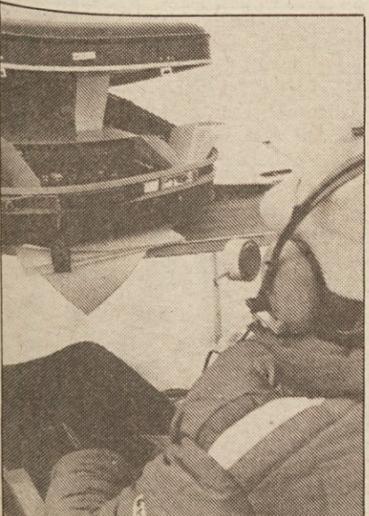
Metanje valjarja

Disciplina, ki je na letošnji mercatoriadi počela največ smeha in (pasivnega) sodelovanja gledalcev, je bilo metanje valjarja (imevanega tudi nudlval'r, nudlbolg'r in nudlpret) v daljino, v počastitev 8. marca. Na travniku pred hotelom Špik je 58 predstavnic tokrat niti ne tako nežnega spola poskušalo dokazati, da je prav valjar priprava, ki so jo večje. Nekateri so prireditelje narobe razumeli in v prepričanju, da morajo valjar zalučati čim višje, z njim klestile vrhove bližnjih stoletnih smrek, druge pa so spet izkoristile priložnost in poskušale »zgladiti« naprotja z nekaterimi sodelavci v vrstah gledalcev. Prihodnje leto bo moral prireditelj to panogo ponovno uvrstiti na spored, saj je iz zanesljivih (moških) virov slišati, da boljše polovice že pridno vadijo.

Rezultati: 1. Tanja Habjan (DS SOZD & M-IB) 22,5 metra (tudi tukaj je obveljalo pravilo starejšega tekmovalke), 2. Suzana Ruparčič (M-Rožnik) 22,5 m, 3. Majda Hladnik (M-Rudar) 22 m, 4. Zadrnje, 58. mesto je zasedla Irena Janič iz M-Embe z dolžino 1,8 metra, ki je po končanem tekmovalstvu metalni rekvizit lahko obdržala za spomin.

Zime je konec...

Če boste natančno prelistali tokratno številko našega glasila boste opazili, da v njej že objavljamo razpis za letno Mercatoriado, zato lahko potrdimo ugotovitev enega od udeležencev zimskih iger: zime je konec, rekreacija pa se nadaljuje!

Ena od naprav, s katerimi so člani SK Krim merili tekmovalne čase. Čeprav naprava beleži tudi stotinke sekunde, je včasih celo to premalo: v veleslalomu moških skupine A je imelo kar pet parov tekmovalcev do stotinke sekunde enake čase.

Tisti, ki jih je hladno sobotno vreme premrazilo, so si dušo in ude grelji s kuhanim vinom ali žganjem, nekateri (beri: zagnani športniki) pa celo s čajem!

Okrepilo se je še posebej prilagelo po končani tekmovalni vožnji, ko je bilo treba s sodelavci razčleniti vse spodrsiljaje med veleslalomskimi vratci.

Med udeleženci mercatoriade smo bili še posebej veseli sodelavcev iz novo pripojenih organizacij: nekaj tekmovalcev je prišlo iz koprškega M-Trgoavta, najbolj opani pa so bili lastniki širokokrajnih klubov iz delovne organizacije M-KZ Logatec. Foto Kancijan Hvastija

Zgornji del posnetka: vrsta čakajočih na žičnico; spodnji del posnetka: vrsta čakajočih na okrepilo. Vse foto Matjaž Marinček

Letni obračun v tozdu Jelka-Ribnica

Cvetka Debelak - Tozd Jelka Ribnica

Visoki stroški, slabši rezultati

Mesec februar je bil v našem tozdu v znamenju razprav o letnih rezultatih poslovanja. Tako kot v trgovini nasploh tudi pri nas ugotavljamo, da finančni rezultati niso najbolj razveseljivi in zato je maloprodajna trgovina prišla že na mejo donosnosti.

Mesec februar je bil v našem tozdu v znamenju razprav o letnih rezultatih poslovanja. Tako kot v trgovini nasploh tudi pri nas ugotavljamo, da finančni rezultati niso najbolj razveseljivi in zato je maloprodajna trgovina prišla že na mejo donosnosti.

Na to je vplivalo več stvari: pomanjkanje blaga, slabi kreditni pogoji, stalno padanje kupne moči prebivalstva, kar je posledica visokih cen in nizke rasti osebnih dohodkov.

V tozdu Jelka je bil v letu 1981 celotni prihodek za 57,3 odstotka večji kot leto poprej, v primerjavi z letnim planom pa povečan za 32 odstotkov. Zaradi visoke inflacije pa je primerjanje tako z lanskimi rezultati kot s planiranimi težko in nevhvaležno. Ob sprejemanju gospodarskih načrtov za preteklo leto smo načrtovali dvig cen za 20 odstotkov, sedaj pa vemo, da se ta številka dejansko giblje med 40 in

50 odstotki. Zaradi visokih stroškov se je znižala ekonomičnost. Porabljena sredstva so naraščala hitreje kot celotni prihodek in sicer za 3,3 indeksne točke. Dohodek se je povečal za 39,8 odstotka v primerjavi z letom 1980. Zaradi padanja razlike v ceni in visokih poslovnih stroškov pa nam dohodek precej pada. Ko smo na zborih delavcev razpravljali o poslovanju, smo veliko pozornosti posvetili materialnim stroškom, predvsem tistim, na katerih znižanje lahko vplivamo v svojih delovnih sredinah.

Ugotovili smo tudi, da so zaloge v nekaterih enotah-oddelkih naraščale hitreje kot dosežen promet. Težak likvidnostni položaj zahteva vrsto ukrepov pri zmanjševanju zalog ter tako nabavno in prodajno politiko, ki bo kljub neurejenim razmeram na tržišču zagotavljala optimalne zaloge tako po obsegu kot po izbiri.

Pozornost do naših sodelavk

Ljuba Sukovič - Tozd Standard Novo mesto

Osmi marec ni podaljšano pustovanje

Kot v mnogih drugih delovnih organizacijah smo tudi v našem tozdu praznovali dan žena. V petek, 5. marca, je osnovna organizacija sindikata po končanem popoldanskem delu priredila srečanje naših delavk.

Kulturni program so izvajali dijaki Doma za učence Majde Šilc iz Novega mesta, s katerimi že vrsto let uspešno sodelujemo. Delavci in učenci doma so nas tudi tokrat presenetili kot odlični gostitelji, tako s kulturnim programom kot z organizacijo prireditve.

V uvodnem nagovoru je direktor tozda Ciril Jarnovič dejal, da 8. marec ni podaljšano pustovanje, ampak pomemben mejnik v naši zgodovini, ko so si ženske izborile enakopraven družbeni in politični položaj z moškimi, saj so enakovredne soustvarjalke naše sedanjosti. Zato naj bo 8. marec dan, ko jim izrazimo spoštovanje in priznanje za trud kot delavkam, samoupravljalnicam, materam oziroma vzgojiteljicam novih rodov.

Učenci doma Majde Šilc so nadaljevali spored z belokranjskimi narodnimi plesi. Potem so ob spremljavi klavirja, recitali pesmi in s pomočjo barvnih fotografskih posnetkov cvetja pričarali pravo spomladansko vzdušje, ki se je prevesilo v družabni večer. Za še boljše razpoloženje oziroma

lačne želodce so poskrbele domače kuharice, mladi muzikantje pa so odlično opravili tudi svojo nalogo, plesišče je bilo namreč vseskozi polno.

Od 312 zaposlenih v našem tozdu se je proslave udeležilo kar 120 žensk, kar pomeni, da se zelo rade vsaj enkrat na leto srečajo, si povedo novice, izmenjajo izkušnje, se skupaj povesele. Precej delavk je prišlo tudi iz oddaljenejših poslovalnic, čeprav so še zvečer delale v trgovinah.

Pa se bo kdo vprašal, zakaj pišem vse to? Zato, da bi tudi na ta način opozorila, koliko pomeni našim sodelavkam majhna in skromna pozornost do njih. Prav je, da jim damo priznanje za njihovo delo, ki naj bo spodbuda tudi za vnaprej; da jim pokažemo, da niso pozabljene, le številke na seznamih, temveč da nam nekaj pomenijo.

V imenu vseh delavk, ki so se udeležile srečanja, se zahvaljujem delavcem in učencem doma Majde Šilc za prijetno gostoljubnost, osnovni organizaciji sindikata pa želimo še uspešno delo.

Z malo denarja, zato pa z več volje

Cvetka Debelak - Tozd Jelka Ribnica

Srebrni znak osnovni organizaciji sindikata

Letos se je iztekel mandat izvršnemu odboru in predsednici osnovne organizacije sindikata v tozdu Jelka. Za vzorno in učinkovito delo pri uresničevanju skupnih zadev delavcev je naša osnovna organizacija lani dobila priznanje, na katerega smo lahko vsi ponosni.

»Kljub uspehom, ki so nedvomno posledica prizadevanj vodstva in članov osnovne organizacije sindikata, da se vsebina dela sindikata vrse v našo zavest, da nam vse to postane vsakdanja skrb in potreba, menim, da so pridobljene izkušnje le temelj za hitrejšo pot k našemu cilju,« je dejala **Pavla Pajnič**, dosedanja predsednica sindikata, ko je predala svoje mesto novemu predsedniku. »Menim, da je družbeno priznanje srebrni znak zveze sindikatov tudi porok, da smo na pravi poti in da je bilo naše delo pravilno. Največ pozornosti smo posvečali socialni problematiki, potem racionalizaciji dela, da bi vsakdo bolje delal z manjšimi stroški. To seveda lahko mnogo vpliva na dohodek tozda, kar je tudi ena od pomembnih nalog sindikata, je še dodala **Pavla Pajnič**.

Prav v zadnjih letih je imel sindikat veliko dela, bilo je veliko sprememb in novosti, pa tudi mnoge skrbi združenega dela so se prenesle na delo sindikata. Poglavitna naloga je bila izboljšanje družbenega standarda delavcev, skrb za športno rekreativno dejavnost. Naš sindikat je bil pobudnik in soorganizator letnih športnih iger sozda Mercator. Zanimarjal ni tudi kulturnega področja, sodeloval je pri političnih akcijah v kolektivu. Sodelovanje pri planiranju za srednjeročno obdobje 1981-1985, tako pri sprejemanju planov tozda, delovne organizacije kot občine Ribnica pomeni, da smo bili prisotni pri sprejemanju vseh pomembnejših dokumentov. Osnovna organizacija je imela na skrbi obveščanje, organizirala je razprave o periodičnih in zaključnih računih in na ta način dala možnost delavcem, da vplivajo na delitev in usmerjanje dohodka, ki so ga ustvarili.

Osnovna organizacija sindikata je bila tudi pobudnik za podelitev priznanj krvodajalcem v soglasju z RKS. Tako je letos dobil priznanje 20-kratni darovalec krvi **Jože Mohar**, direktor tozda Jelke. Naj nam bo za vzgled; ne le priznanje, tudi krvodajalec.

Sindikat je skrbel tudi za invalide, ostarele delavce, duševno pri-

zadete otroke, reševal je stanovanjske in zaposlitvene probleme mladih, skrbel je za varstvo pri delu, pa še kup drugih nalog in zadolžitev je bilo.

Pavla Pajnič

Marsikje smo zorali šele ledino, ki pa bo še z večjo prizadevnostjo vseh nas gotovo rodila bogat sad. Naši dosežki se nam zdijo pomembni tudi zato, ker smo jih dosegli z malo denarja in veliko volje.

Te bo treba gotovo še več, če želimo, da bodo sklepi mnogih zapisnikov postali dejanskost. V tem smislu se glasi tudi sporočilo dosedanje predsednice sindikata njenemu nasledniku **Stanetu Merharju** in članom izvršnega odbora. Veliko potrpljenja, vztrajnosti, sodelovanja in razumevanja bo potrebno, pravi, in zaključuje z željo, da bi se delavci več zanimali za kulturne, športne in druge prireditve ter da bi delo delegacij bolj zaživel.

Morda je ob koncu primerno, da se kolektiv zahvali prejšnji predsednici za njeno prizadevnost, novemu sindikalnemu vodstvu pa želimo uspešno nadaljevanje začete poti.

V spomin

Jožici Judež

Teško je izraziti občutke ob smrti naše sodelavke, prijateljice, težko je razumeti, da je bila smrt neizprosna med najmlajšimi v naših vrstah.

Ko se je narava že začela pripravljati na prihod pomladi, smo se 7. marca v zasneženi in mrzli nedelji poslovili od komaj 17-letne Jožice Judež. Kot da bi zima terjala še zadnji davek, je potegnila v svoje mrzlo naročje mlado in moči polno življenje.

Jožica bi 6. maja letos dopolnila 18 let. V vrste delavcev Mercatorja je stopila pred tremi leti, ko se je po končani osnovni šoli odločila za poklic prodajalke. Bila je pridna učenka ter dobra delavka. Po opravljeni maturi je v lanskem letu začela delati v trgovini v Stopičah pod Gorjanci, kjer je bila vedno pripravljena priskočiti na pomoč. Kljub mladosti je bila vedno vestna in natančna, do tistega usodnega jutra, ko so sodelavke zaman pogledovale k vratom, kdaj bo prišla.

Teško je povedati z besedami, kaj človek čuti ob srečanju s smrtjo, pa čeprav smo nanjo obsojeni že v trenutku, ko se rodimo. Življenja in njegovih radosti, pa tudi težav, se oklepamo z vsemi silami, misel na smrt pa nam je tuja. Tuje so nam tudi težave soljudi, zato se dostikrat ne zmenimo, kaj se dogaja okoli nas, zato se redkokdaj vprašamo, je kdo v naši bližini potreben pomoči, razumevanja, prijateljske besede? Zdravimo se šele, ko se zadnjič poslavljamo od sodelavca, tovariša, od človeka, ki smo ga srečevali vsak dan, pa se nismo zavedali, da je tudi on človek.

Jožica ni bila le dobra sodelavka in prijateljica, bila je mlad človek, ki je imela tudi svoje drobne skrivnosti, ki jih nikdar več ne bo mogla nikomur zaupati.

Staršem, sestricama, sodelavcem in prijateljem sta ostali le nema bolečina in spomin na hčer, sestro, sodelavko in prijateljico, ki jo bomo vsi pogrešali.

Mercator
na Dolenjskem

Za začetek dve, prihodnjič nas bo več

Ljuba Sukovič - Tozd Standard Novo mesto

Prvič na zimski mercatoriadi

Tudi Dolenjci smo zbrali pogum in se odločili, da bomo sodelovali na zimskih športnih igrah delavcev Mercatorja, ki so bile 6. marca v Gozdu Martuljku.

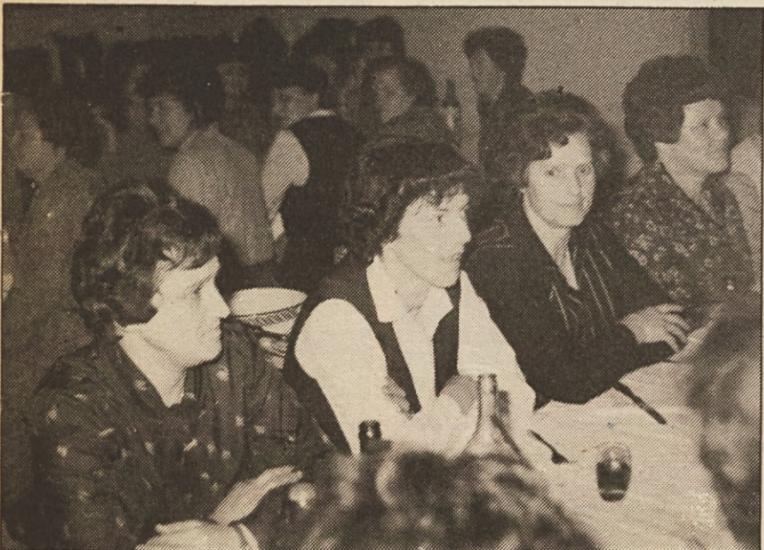
Na letnih športnih igrah sodelujemo že od vsega začetka, za zimске pa smo se letos odločili prvič, saj zadnjih nekaj let nismo imeli možnosti (beri snega), da bi se resneje ukvarjali z zimskimi športi. Za nameček in za začetek se je za letošnje tekmovanje odločila žen-

ska ekipa. Zdi se, da imajo dame več poguma kot moški, kar je presenetljivo ali pa tudi ne.

Naš tozd sta zastopali dve tekmovalki v veleslalomu, obe iz šentjernejske »fare«. **Tončka Grubar** si je prislužila 13., **Marija**

Grubar pa 18. mesto, obe v B sku-pini.

Reči moramo, da sta nas naši Dolenjci kar dobro zastopali in tako morda vili pogum drugim, saj je slišati, da nas bo drugo leto več sodelovalo na zimskih športnih igrah.

Naše delavke na družabnem srečanju. Foto: Ljuba Sukovič.

Mercator na Dolenjskem

Sami nalogi nismo kos

Jožica Pavlin – Tozd Gradišče Trebnje

Kdaj nova trgovina v Mokronogu?

Temeljna organizacija Gradišče Trebnje je eden od glavnih nosilcev osnovne preskrbe prebivalstva v občini Trebnje. Poslovne enote imamo v večjih središčih in tudi v odročnejših krajih trebanjske občine. Za izboljšanje preskrbe smo v preteklem obdobju vložili precej sredstev in truda. Obnovili smo dotrajane prostore, zamenjali opremo, zgradili nove trgovine.

Kljub temu pa še nismo uspeli rešiti problema trgovine v Mokronogu, v kraju, ki se iz dneva v dan širi in razvija in zato potrebuje tudi nove trgovinske zmogljivosti. Naša organizacija želi zadovoljivo pokriti tudi to področje, vendar pa zaradi trenutnih gospodarskih razmer temu sami nismo kos. Povod za ta prispevek so tudi izjave nekaterih ljudi, ki očitno ne poznajo dovolj dobro razmer in nam zato očitajo neodgovorno ravnanje.

Že marca 1979 smo začeli ugotavljati na terenu, kakšne so potrebe za novo trgovino v Mokronogu. Potem smo dobili primerno lokacijo in v letu 1980 izdelali projektno dokumentacijo. Projekt predvideva objekt s približno 600 kvadratnimi metri tlorisne površine za prodajni prostor, bife, pomožne in skladiščne prostore ter zaklonske.

Predračunska vrednost naložbe je več kot tri stotine milijard dinar-

jev. Po sedaj veljavni zakonodaji mora takó veliko naložbo oceniti in dokončno odobriti republiška komisija za ugotavljanje upravičenosti naložbe. Da bi bila vsa stvar še bolj zapletena, naj povem, da najverjetneje ne bomo dobili toliko bančnih sredstev, kolikor jih želimo oziroma bi jih potrebovali, zato je treba več združenih in lastnih sredstev.

Da bi čimprej začeli graditi, se dogovarjamo s svetom za ljudsko obrambo občine Trebnje za spremembo projekta, to je, da bi izključili gradnjo zaklonske. S tem bi zmanjšali stroške in skrajšali postopek za odobritev naložbe.

Izvajalec del bo predvidoma mariborski Marles, ki se je že izkazal s solidno in hitro gradnjo takšnih trgovin. Želja našega kolektiva je zagotoviti vsakemu kupcu primerno oskrbo in tudi na ta način krepiti zaupanje v Mercator.

Razmišljanje o poslovnih rezultatih v lanskem letu

Božidara Šuklje – Tozd Metlika

O čem lahko delavec odloča pri delitvi dohodka?

Udeležba na zboru delovnih ljudi v tozdu Metlika, kjer smo ocenjevali gospodarjenje in predlagali dosežene rezultate v lanskem letu, je bila enkratna. Vsakogar so zanimali rezultati dela v vse težjih razmerah gospodarjenja. Z analizo podatkov smo kritično ocenili svoje delo in ugotovili, da smo se lani precej prizadevali za znižanje materialnih stroškov poslovanja.

Ugotovili pa smo, da bo potrebno še bolje izkoristiti delovni čas tako ob delavnikih kot v sezoni, izboljšati kakovo st dela, slednje tudi v večji prisotnosti na delu. Enotno rešen problem delovnega časa v trgovini v regiji ali celo republiki bi veliko pripomogel k znižanju stroškov poslovanja in k večji produktivnosti.

S finančnim rezultatom v tozdu Metlika za leto 1981 smo sicer zadovoljni, vendar vse ni tako, kot smo želeli, posebno pri pridobivanju dohodka. Promet s prometnim davkom je znašal 282.049.000 din in je večji kot leta 1980 za 45%, dohodek pa je pri znesku 25.526.000 večji le za 39%. Skokovito so se povečale obveznosti iz dohodka po samoupravnih sporazumih in zakonih (indeks 193). Po pokritju vseh obveznosti, izplačanih osebnih dohodkih, oblikovanju rezervnega sklada in sklada skupne porabe za stanovanjske namene, smo delavci tozda Metli-

ka lahko odločali le o delitvi zneska 4.522.000 din na sklad skupne porabe (regres za letni dopust, malice in ostali nameni) in poslovni sklad. V tega je šlo 3.323.000 din ob 87 zaposlenih po urah.

Že nekaj let nazaj se sprašujemo, kako lahko delavec odloča o delitvi čistega dohodka, kaj lahko naredi pri nenehnem padanju razlike v ceni, ko pa vemo, da se že od leta 1979 srečujemo z absolutnimi zneski, naši osebni dohodki (poprečni OD lani je znašal 9.120 din) pa precej capljajo za republiškim poprečjem. Ugotavljamo, da je že veliko blaga, ki ga prodajamo z izgubo, če primerjamo samo razliko v ceni in koeficient obračunavanja zaloga. Predvidevamo, da še ni razdelana cena dela maloprodajne trgovine zaradi asortimana blaga. Zaradi zastarele tehnologije in velikega zaostajanja pri spremljanju in analiziranju posameznih blagovnih skupin (maloprodaja v večini primerov nima materialne

kartoteke, pregleda prodaje posameznih izdelkov) je nemogoče, da bi nastopila pri uveljavljanju dohodkovnih odnosov v celi verigi z jasno oprijemljivim izračunom.

Zaradi vsega tega je akumulacija nizka in dejansko onemogoča večje naložbe, saj moramo v prvi vrsti reševati težave z likvidnostjo, čeprav nimamo količinsko večjih zalog. Zaloga pa so se vrednostno precej zvišale in stalno padajoči dohodek ne omogoča pokrivanja te razlike. Zato bomo morali še vnaprej najemati drage kredite za obratna sredstva pri 9,68-odstotni poprečni razliki v ceni in pri koeficientu obračunavanja zaloga 9,07, kar vse zopet zvišuje stroške poslovanja.

Zavedamo se, da prepočasi posodabljammo trgovsko mrežo, da veliko poslovalnic nima register blagajne, primerne tehnične, da manjkajo napisi, kar naj bi bilo vse znamenje dobre firme. Kljub prizadevnosti, skromnosti pri trošenju svojih in družbenih sredstev, nam to ne uspe, pa tudi zato, ker smo majhen tozd in nam dosežen dohodek, ki ni pravočasno naložen, požre inflacija.

V tozdu Metlika bo letos končalo šolo za prodajalce 7 učencev in prvič v 30. letih se bo zgodilo, da jih ne bomo mogli sprejeti na delo prav zaradi zamujanja pri načrtovanih naložbah. Samopostrežba v Metliki, naš prvi objekt v blokovskem naselju, zgrajen leta 1968 s pomočjo združenih sredstev Mercatorja, je že potreben obnove, saj je oprema dotrajala. V teh letih se je blokovsko naselje zelo povečalo, samopostrežnica pa je seveda enako velika, torej premajhna, s čimer se strinjajo vsi v občini Metlika, saj ljudje nakupujejo že na hrvaški strani. Tozd Metlika je nosilec razvoja trgovine v občini in ima prednost pri gradnji potrošniškega centra v novem naselju v Metliki. V plan za leto 1982 smo dali gradnjo prve faze potrošniškega centra, ki bo veljala 13.000.000 din. To bi bilo za najnujnejšo preskrbo in razbremenitev samopostrežnice. Zavedamo pa se, da to ni rešitev, saj je nov center nedvomno potreben, zaradi naše nizke akumulacije pa bo treba problem reševati na občinski ravni.

Pod pokroviteljstvom DO »Radenska« Radenci organizacijski odbori razpisujejo

maratone treh src za leto 1982

ki bodo: 24. aprila 1982 ob 14. uri v Radencih (prijave do 10. 4. 1982)

25. septembra 1982 ob 13. uri v Bovcu (prijave do 10. 9. 1982)

23. oktobra 1982 ob 12.30 v Kranju (prijave do 10. 10. 1982)

z enotnim programom tekov

maraton	mali maraton	trim tek
42,195	21 km	10 km

1. Organizatorji bodo pripravili proge tako, da so proge primerne tudi za udeležence, ki se s tekom ukvarjajo le rekreacijsko.

2. Vsak udeleženec po preteku proge prejme:

– spominsko značko maratona treh src

– diplomu za udeležbo na 42 oziroma 21 km

– testno priznanje, odvisno od časovnega zaostanka za zmagovalcem (zlato, srebrni in bronasti test)

3. Rezultati bodo objavljeni v dnevnem časopisju.

4. Vsi udeleženci tečejo na lastno odgovornost.

KORŠ SOZD Mercator vabi vse, ki jih zanima ta oblika rekreacije in želijo sodelovati na Maratonu treh src, da se prijavijo do zgoraj določenega roka Sonji Bastar na telefon 221-044.

Mercator v Posavju

Po dolgem času spet vsi skupaj

Jožica Bizjak – M-Kmetijski kombinat Sevnica

Delavci želeli družabni večer

Pogosto se slišijo pripombe, da se zaposleni v eni organizaciji premalo poznamo med seboj, kaj šele z delavci iz drugih organizacij, da posvečamo premalo pozornosti spoznavanju delavcev med seboj. Tudi v naši delovni organizaciji so zaposleni izrazili želje, naj konferenca osnovnih organizacij sindikata priredi družabni večer.

To smo storili konec meseca februarja, ko smo priredili spoznavni oziroma družabni večer. Če se spomnim, da se niti ob združitvi Trgovskega podjetja Sevnica z M-Kmetijskim kombinatom Sevnica nismo zbrali skupaj, da bi se spoznali, da so naše delovne enote in trgovinske poslovalnice raztresene od enega do drugega konca občine Sevnica, potem je bil spoznavni večer zares potreben.

Začeli smo resno in zavzeto, s poročilom o poslovanju delovne organizacije v letu 1981. Sledil je kulturni program s folklorno skupino Anton Umek-Okiški iz Boštanj, dekliski nonet nam je zapel

nekaj pesmi, instrumentalna skupina iz Boštanj pa je z glasbenimi točkami povezovala program. Petinštiridesetim našim delavcem smo potem podelili jubilejne nagrade za deset, dvajset in trideset let delovne dobe. Ves večer pa do ranega jutra ni manjkalo dobrega razpoloženja, za kar je poskrbel ansambel Kukmak iz Krškega.

Da bi dobro gospodarili, se v naši organizaciji prizadevamo vsi po najboljših močeh, mnenja pa smo, da takšni družabni večeri nikakor niso odveč, saj medsebojno spoznavanje in izmenjava izkušenj lahko veliko pripomore k boljšemu in učinkovitejšemu delu.

Ptujčani gostje v Lendavi

Stanko Graj – M- Univerzal Lendava

Tudi kegljanje zbližuje

V petek, 5. marca, smo se v prijateljski tekmi kegljači M-Univerzala iz Lendave pomerili s kegljači M-Izbire Panonije s Ptuja. Na kegljišču v Lendavi smo pričakali naše stare prijatelje, ki so bili dobro razpoloženi in so nam obljubljali, da nas bodo premagali na našem igrišču.

Tekmovalci smo v 100 lučajih, in to 50 na polno, 50 pa na čiščenje. Začetek je bil dokaj izenačen, a čim dlje je srečanje trajalo, tem bolj se je razlika v podrtih kegljih večala v našo korist.

Tekmovalci s Ptuja so dosegli naslednje rezultate: Nikola Vraneš 377, Oban Čeh 365, Maks Filipič 351, Jože Bombek 341, Anton Krampelj 331 in Konrad Bezjak 324 podrtih kegljev, tekmovalci M-Univerzala pa smo metali takole: Evgen Požgai 414, Štefan Žižek 410, Stanko Graj 386, Franc Bažika 376, Jože Adorjan 352 in Zoltan Šoš 305 podrtih kegljev. V skupnem seštevku smo kegljači M-Univerzal podrti 2.243 kegljev (Ptujčani 2.089) in nasprotno moštvo premagali za 154 kegljev. Naš najuspešnejši tekmovalec je bil Evgen Požgai, poslovodja Marketa v Lendavi.

Po tekmovalstvu smo se zbrali v našem bifeju v blagovnici, na večerji v prijetnem vzdušju in ob dobri lendavski kapljici. Upamo, da se bo že tradicionalno srečanje kegljačev M-Izbire Panonije in M-Univerzala tudi v bodoče nadaljevalo, saj se v naši veliki Mercatorjevi družini tudi na ta način spoznavamo in zbližujemo.

Mercator v SV Sloveniji

Dan žena – tokrat drugače

Alenka Kolarič – MIP, TOZD Veleprodaja

Imenovala se bo »8. marec 82«

4. marca je bila seja konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Mercator – Izbire Panonije Ptuj. Med drugim smo obravnavali niz predlogov, kako v času stabilizacije obdariti sodelavke za njihov praznik.

Ob splošnem družbenem prizadevanju, da bi izboljšali gospodarske, delovne in socialne razmere zaposlenih, je zelo težko upoštevati želje posameznikov. Glede na razpoložljiva sredstva in usmeritve smo po razpravi sprejeli skupno odločitev, da v spomin na letošnji 8. marec kupimo novo počitniško prikolico s petimi ležišči. Prizadevali si bomo, da bomo sklep uresničili v naslednjih mesecih.

Prizadevamo si tudi za povečanje zmogljivosti počitniških prostorov, da bi s tem čim večjemu številu delavcev omogočili letovanje ob morju. Prikolico bomo postavili v kraj, kjer bo moč organizirati preskrbo, to pa predvsem zato, ker bo na razpolago delavkam – samohranilkam in le zaposlenim ženam – delavkam.

Zato vedite, drage delavke, da je to vaše skupno darilo, priznanje za požrtvovalno in vestno delo na delovnem mestu, v organih samoupravljanja in družbenopolitičnih organizacijah.

Vsem zaposlenim delavkam želimo prijetno počutje v prikolici, z mislijo, da je bila odločitev pravilna.

Mercatorjevi mesni izdelki v Iraku

Od organizacij združenega dela iz sozda Mercator omenjamo v zvezi z Irakom vedno le M-Mednarodno trgovino, manj znan pa je podatek, da je ljubljanski tozd Tovarna mesnih izdelkov že 15. oktobra pričel z rednimi pošiljkami in da se je s paletami izdelkov ter za ta namen posebej pripravljene mesa uspešno vključil v preskrbo naših delavcev v Iraku. TMI pošilja v tovornjakih-kontejnerjih vse vrste svežega zamrznjenega mesa, v tovornjakih-hladilnikih pa poltrajne in trajne izdelke ter prekajeno meso. Priprava blaga za tako oddaljenega naslovnika (transport traja 10 dni) terja posebno tehnično obdelavo: meso je treba dodatno dehidrirati (mu odvzeti vlago), vsak kos posebej zaviti v celofan in kose nato zložiti v kartonske škatle po 30 kilogramov; nekateri izdelki, na primer hrenovke, morajo biti celo vakuumsko pakirane.

Kaže, da so s potekom dobave v Iraku zadovoljni, v ljubljanski Tovarni mesnih izdelkov pa pravijo, da bi želeli sodelovati še z večjo količino proizvodov. M. M.

Kaj pravi tokrat sporočilo iz Radenske? To, da sta pri današnjem tempu življenja šport in rekreacija še kako pomembna. Vsega tega se tam v veliki meri zavedajo in svoje goste vabijo na teniška igrišča, pa na igrišča za odbojko, košarko in nogomet. Morda pa radi igrate mini golf? Tudi za vas je urejeno lepo igrišče. Kapanje je pozimi zagotovljeno v pokritem bazenu, poleti pa v bazenu na prostem. V Radencih imajo tudi igrišča za namizni tenis, kegljišče, trim kabinet z različnimi rekviziti, pa trim stezo, ki je speljana po lepi okolici Radenec. Za tiste, ki radi kolesarijo, tale podatek: v Radence vam ne bo treba s kolesom, saj imajo tam izposojevalnico koles, za vnete bicikliste pa pripravljene kolesarske steze. Vabita tudi strelišče in smučarska vlečnica.

Radenci so torej za tiste, ki iščejo zdravja in pa za tiste, ki si ga želijo ohraniti. Tam velja geslo; bodimo zdravi, ostanimo zdravi in prav zato so v lanskem letu pričeli z organizacijo maratonov. Zavedajo se namreč, da je med nami vse več takšnih, ki tečemo zaradi zdravja, večje vzdržljivosti in boljšega počutja. Lanskega Maratona treh src v Radencih se je udeležilo več kot 1100 ljudi iz najrazličnejših krajev in tudi različnih starosti. Pri množičnem teku nista po-

membna niti rezultat niti uvrstitev, saj udeleženci tečejo pod geslom **tekmuje sam s seboj in vsak je zmagovalec.**

Letos bo Maraton treh src v Radencih, v soboto, 24. aprila ob 14. uri. Proge bodo tri: maraton na 42,195 km, tek na 21 km, mislili pa so tudi na rekreativce, torej na vse

tiste, ki se ne ukvarjajo s športom in tečejo predvsem zaradi zdravja in boljšega počutja – za vse tiste so pripravili trim tek na 10 km.

Se bomo letošnjega Maratona treh src v Radencih udeležili tudi mi?

Povabilo objavljamo na strani 13
Mile Bitenc

Tek je sicer naporen, a tudi zanimiv in poln dogodivščin ter novih prijateljstev. Nič čudnega torej, da je maratoncev vsako leto več. Fotoarhiv Radenske

Na pustno soboto v Krškem

Mile Bitenc

Pustni ples pod radensko marelo

Gostinci so se trudili na vso moč, drugi pa se veselo zabavali – Nekaj deset izvornih mask – Veselje, ples, zabava, koš nagrad

Pust je pust in pustovanje je ponavadi povsod veselo. Že same maskare, ki so bolj ali manj domiselne in izvorne, takrat napravijo dobro razpoloženje, če pa k temu še gostinci dodajo svoj »lonček«, je lahko še drugače: bolj veselo, bolj prijetno in tudi (za gostince) finančno uspešno.

V krškem hotelu Sremič očitno dobro vedo, kako se tej stvari streže in tako so tudi letos, kot že vrsto let poprej, pustovanje začeli pripravljati že dosti prej in pri tem mislili na vse. Dobro se zavedajo, da posedanje pri mizi, ob čaši vina in krofu ni dovolj. Treba je pripraviti program, izbiranje najlepših mask, kar se da vabljive nagrade, ples in še kaj!

Na pustno soboto so bili hotelški prostori v Sremiču pisano okrašeni in že to je dajalo prijetno vzdušje. V kuhinji so že od jutra naprej pripravljali slastne krofe, kuhali suha rebrea in zelje in še kaj boljšega.

Savčani – tako se je imenoval ansambel, ki je skrbel za ples – so skupaj s pevko Andrejo Zupančič razvneli celo tiste, ki so vztrajno sedeli. Če ne z drugim pa z »račkami«, ki so trenutno zelo priljubljene.

Mask je bilo veliko, vsaka po svoje domiselna in več ali manj izvorna. Navdušila je skupina ljuščerjev, čudoviti sta bili hobotnici, pa klovn in račke... Strokovna komisija je imela kar veliko dela, ko je izbirala deset najlepših, za katere so bile pripravljene lepe nagrade. Prva nagrada je ostala v Krškem in to odlični hobotnici, ki jo je Mercator Turist povabil na »odkrivanje« Istre.

Obiskovalci so svojo naklonjenost do mask izkazali tako, da so jim kupovali srčke in tisti, ki so jih prejeli največ (po nekaj sto!!!), so bili prav tako nagrajeni. Prva nagrada je bila tridnevno potovanje (po izbiri) s Slavnikom, hotel Sremič pa je primaknil tisočaka.

Zabavni program »Pod Radensko marelo« je navdušil mnoge so-

delujoče – ne le zaradi sodelovanja in obilice smeha, pač pa tudi zaradi praktičnih nagrad Radenske.

Ves čas so se gostinci trudili in nosili na mize pustne specialitete. Kuhinja je delala pozno v noč in skoraj svitalo se je že, ko je bilo še veselo. Skupina več kot 150 italijanskih gostov je zagotavljala, da je bilo nadvse prijetno in da se bodo še kdaj vrnili v Sremič.

Za vse tiste, ki so tisto noro noč delali in tekali sem in tja, je bilo utrudljivo, vendar pa so bili tudi zadovoljni, saj so s pisanim programom privabili več kot 500 obiskovalcev in ob koncu šteli lepe denarce.

Pa drugod, so tudi tako domiselni in polni dobrih idej kot v Sremiču?

V nedeljo, 21. marca smo si na prvem sporedu ljubljanske televizije ogledali že 18. oddajo iz serije »Sestanek v Nebotičniku«. Ta »nebotičnik« je Mercatorjev: oddajo vedno snemajo v kavarni ljubljanskega tozda Kavarna-bar Nebotičnik, ki je v sestavu delovne organizacije M-Hoteli gostinstvo. Urednik oddaje, dr. Urban Koder pravi, da so delavci tozda prijazni in ustrežljivi in da dobro sodelujejo. Za ta prostor so se avtorji nanizanke odločili zato, ker je markantna točka v Ljubljani in ker jim prostorsko ustreza, pa tudi zato, ker so prostori zelo visoko – vse druge kavarne so »pri tleh«, hrup okrog njih pa bi močno oviral tonsko snemanje. Doslej so »Sestanek v Nebotičniku« režirali Fran Žižek, Lado Troha in Staš Potočnik – slednji jih je zrežiral večino. Snemanja praviloma trajajo tri dni, v tem času pa posamejno dve oddaji. Posnetek je s snemanja zadnje oddaje. Foto Matjaž Marinček

Mercator Turist je mlada turistična organizacija, ki si je že močno utrla pot v svet turizma, z novimi zamislimi pa si skuša krog prijateljev še razširiti.

Letos februarja so tako sestavili vprašalnik, s pomočjo katerega bi se radi kar v največji meri približali željam in potrebam po storitvah. Pisma z vprašalniki so poslali na kar 708 naslovov v sozdu Mercator – skoraj v sleherni poslovno enoto. Naj zapisem malce točneje: 462 pisem so oddali 16. februarja, 246 pa 22. februarja. Do danes, ko o tem pišem (16. marec), sta kot odziv na anketo v poslovnovalnico Mercator Turista prispela le 2 (dva) odgovora!!

Zakaj takšno obnašanje in tolikšna brezbržnost do naše turistične organizacije, ki si na moč prizadeva pridobiti vsakega potnika, organizirati čim več kakovostnih izletov, ki posreduje tudi prodajo izletov in potovanj drugih agencij, pa prodajo železniških, letalskih in ladijskih vozovnic ter še marsikaj? Mi pa medtem potujemo, kupujemo izlete, avtobuse in potovalne karte druge – drugim nosimo zaslužek in včasih plačamo še več! Sprašujem le: zakaj tako?!

Mile Bitenc

Skupinski posnetek v puljski areni...

Z Mercator Turistom in revijo Stop

Križem kražem po Istri

Mesec marec prinaša pomlad, prve zvončke in trobentice, pa tudi tradicionalni marčevski izlet, ki ga že vrsto let zapored pripravljata Mercator Turist in revija Stop. Tega se veselijo mnogi stalni potniki, vse več pa je tudi novih.

Letos smo šli v Pulj. Tam smo v hotelu Brioni dobili začasni dom za dva dni, sicer pa smo veliko kolovratili naokrog. Res smo se držali tistega, kar je pisalo v povabilu na izlet: odkrijmo Istro!

Istra ni zanimiva le ob obali, kjer jo dobro poznamo, saj marsikdo odide tja na dopust – tudi v svoji notranjosti je zanimiva, lepa in bogata s kulturnimi in zgodovinskimi spomeniki. Skriva prelepa mesteca in naselja; udeleženci izleta smo se najprej ustavili v Humu. Po Aleji glagoljaša smo zapeljali proti skoraj skritemu mestecu, kjer so se iz davne zgodovine ohranili še mnogi glagoljaški napis in grafiti. Prebivalci naselja, pa čeprav jih je le kakih trideset, so na to zelo ponosni in vsako leto, na dan Huma (v mesecu septembru) postavijo novo spominsko obeležje.

Nedaleč od Huma je Roč, ki je tudi znan po takšnih rečeh in zato smo zavili tudi tja, potem pa po lepi cesti proti novemu predoru pod mogočno Učko. Marsikdo se je prvič zapeljal skozi ta predor, ki je, mimogrede rečeno, opremljen s sistemom interne televizije, mnogimi SOS postajami, telefoni, obračalščicami, prezračevalnimi napravami itd.

Na drugi strani smo zagledali morje. Ob opatijski rivieri je bilo že zeleno, tu in tam pa se je ponujal tudi kakšen cvet. Med potjo je bilo ves čas živahno in veselo – včasih se je zaslišal sproščen smeh, drugič ubrana pesem. Pot je tako hitro minila: postanek v rudarskem Labinu je bil zadnji pred Puljem, kjer smo prvi dan kajpak najprej zavili za mogočne zidove Arene.

Pravo veselje je bilo oba večera v hotelski restavraciji in potegnilo se je pozno v noč. Žal so naši izletniki pogrešali predstavnik revije Stop, ki se zaradi obilice dela izleta niso mogli udeležiti. Poslali pa so ljubezljivo pisemce s prelepimi pozdravi in željami ob marčevskem prazniku.

Pregovor pravi, da je stara naveda železna srajca in tako smo tudi letos iz vsake skupine izžrebali prejemnika nagrade revije Stop – celoletno brezplačno naročnino revije, pa tudi po enega, ki bo naslednje leto z Mercator Turistom na marčevski izlet potoval brezplačno.

Nagrad je pa bilo še veliko več in Mile, ki je vodil zabavni pro-

gram, jih je delil vse večere – tistim, ki so sodelovali v družabnih igrah, v imenu organizacij, ki so jih prispevale. Zagrebški ansambel Dodir je spravil na noge vse in ko smo zapeli in zaplesali priljubljene »račke«, je bilo veselja in smeha dan zvrhano mero.

Drugi dan bivanja v Istri smo posvetili ogledu Rovinja in okolice, z ladjo zapluli med okoliškimi otoki in se zasidrali v Limskem kanalu, kjer nas je čakalo okusno »ribje kosilo«. To smo zalili s pristno istrsko kapljico, ki je vlila v nas še več razpoloženja.

Težko je bilo slovo od Pulja, a tretji dan nam je obetal še veliko lepega. Popeljali smo se do mrtvega mesteca Dvigrad, ki je bilo v 17. stoletju zapuščeno zaradi kuge. Danes so ostala le še obzidja, ki dajejo veličastno podobo mesteca na griču.

Od Dvigrada nas je pot vodila preko Pazina do Berama, kjer smo si v tamkajšnji cerkvi ogledali freske, ki sodijo med najlepše pri nas in so delo mojstra iz Kastva nad Reko, imenujejo pa se Mrtvaški ples.

Biser med istrskimi mesteci je prav gotovo Motovun, kjer smo se ustavili za ogled in za kosilo, pot nadaljevali do Groznjana, obiskali galerijo znane umetnice Jasne Kozlovič in tam še za zadnje dinarje nakupili nakita. Potem nas je pot vodila proti domu. Zadonela je pesem in slovo je bilo, kot vedno, kar težko. Stiski rok na vse strani in besede, ki so zagotavljale, da se prihodnje leto spet srečamo.

Se to: letos je bilo z nami veliko takšnih potnikov, ki so potovali z Mercator Turistom in Stopom že prej, pa seveda nagrajenci in precej novih. Vsi so bili zadovoljni z izletom, pa tudi z Alenko, Marijo in Miletom, ki so izlet vodili. To je potrdila tudi anketa, ki smo jo izvedli med potniki.

Nagrade za letošnje potovanje po Istri so prispevali: Slovin Ljubljana, HP Kolinska Ljubljana, PIK Takovo G. Milanovac, Iirija-Vedrog Ljubljana, Pionir Subotica, Trubarjev antikvariat, Mercator-Emba ter seveda revija Stop in Mercator Turist. Vsem, v imenu organizatorjev in potnikov, iskrena hvala!

... in prijetno razpoloženje v hotelski restavraciji. Foto Mile Bitenc

	PESEM HVALNICA	DEKAGRAM	VAJNOVEŠI LETOSNI OBJEKT	OLGA ERŽEN	ŽITA-RICA	GRŠKA BOGINJA JEZE	MOŽANOST AKTIVNOSTI V ZDRAV. RADENCI	SREDIŠČE VRTENJA	POST	
	ELIOT-JEM SKUPINA	ČEBELNI- AK					OBOROŽEN NAPAD KAZAL, ZAIMBK			
MLAKUZA MORSKI RAK				POVRŠINA OBMOČJE	PREDMI-SAN ČAS			SOVETS-ZVEZA	RASIST SMITH	
PARADIŽ		TROPSKA RASTLINA				LJUBER-ZHENEK				
100 M ²		VRSTA RELEN-JAVE	NEVŠKI PREDLOG	MAKEDON. KOLO		SEKAČEVO ORODJE	AR.			
ROD, PLEME				LJUBILJAL TOVARNNA ZAVES				MONGOL-VLADAR		
PESNIK ZUPAN-ČIČ			... KING COLE			OTON C.		KDOR RAD POTUJE SKOZI SAVANJE	KRA-JEVNA SKUPNOST	
ZADETEK PRI NOGO-METU		PROZOR-NA TKANINA	GRAM		PRIHOD V GOSTE - /RINOZ/ ZLATNIK				HRVAŠ-KI	
BREZ OBLEKE, GOL			3. ČRKA	OZNAKA ZA KONGO		VARSTV. USLANOVA ZA DOJENČ-KE			PETROL	
TEBEN-SKA TRUBUNA		PTIČ IZ RISANKE	KOS CELOTE	AVT.OZN. ZA TRST		ALIDA VALLI		PLUS	KRAVJI ORGAN	
						DAN V TEDNU	AVŠTA ŽENSKA			
2. SAMOGLASN.		ZENSKI GLAS		NEZJAD. V MATE-MATIKA		NICE-SAR, NULA	SARAJEVO			
BEOTIČI		1. ČRKA		NAGIB						
RAZNO-BARVEN POLDOR-GULJ			AVSTR. SMUČAR HANIS MOCHA ALKOHOL. PIPAČA			OSA-MITEV	PIPAČA SESLOVAN.			
SREDIŠČE VRTENJA		OTROŠKA ZABAVA				MESNE JUHE				
ETIKA, /MNOZ./		1. SAMOGL.		BICIKEL		4. SAMOGL.				
IVAN ČAJKAR.		ORANJE	APRIŠKA REKA-NEVEST. ODPRAVA			RAY CHARLES	MOŽKO LJUBKOV. IME KARIKAT. ROGELJ			
		RIKA V SIBIRIJI		BITKA BEL TEDNA			ITALIJA-NSKA RSKA			
						ANČKA LEVAR	DELOY. OR-SAVJE. V ŠK. LOKI V. ILC			
		RIMSKE HIŠNI BEG			OBICAJ					
		ANICA ROMANT-SEVALNO			ZNAMKA MILA				MARIŠKO OSEBNIČ. IN RUKALA: MATA. HOČENKA.	

naš nasvet

Pomladansko čiščenje: uporabite Čisto!

Skrbna in vestna gospodinja sicer ne čisti le spomladi, vendar pa je to čas, ko po dolgi zimi v stanovanju »generalno« počistimo vse, od tal do stropa.

Raznih čistil, takšnih in drugačnih, je veliko. Ilirija-Vedrog ponuja in priporoča družino Čisto, ki je plod dela domačih laboratorijev. Izdelki so raznovrstni in prav je, da njihov namen vsaj v grobem spoznamo.

no umazanijo odstranimo z nerazredčenim čistilom, sicer pa čistimo s suho stabilno peno, ki ima prav tako veliko čistilno moč in to prednost, da omogoča hitrejšo sušenje.

Čisto tap pena (spray) je namenjena za čiščenje talnih oblog. Z njo lahko očistimo vse tekstilne talne obloge kot so tapisom, itison in razne preproge. Čisto tap peno v sprayu Ilirija-Vedrog še posebej priporoča za čiščenje oblazinjenega pohištva.

Čisto, čistilno sredstvo za okenska stekla je namenjeno čiščenju steklenih površin - oken, ogledal in izložbenih stekel. Čiščenje je enostavno in bleščeče čiste površine dobimo brez vsakršnega truda.

Za ročno pomivanje posode je v družini čistil tekoči detergent Čisto. Učinkovito deluje že v hladni vodi, prijetno diši po limonah in ima to veliko prednost, da ne škoduje rokam, v topli vodi oprana posoda pa postane čista in bleščeča celo brez brisanja.

Drugo čistilo iz družine Čisto je »klasično« čistilo, ki je tudi namenjeno čiščenju tekstilnih oblog. S peno za tekstilne obloge Čisto se lotimo čiščenja oblazinjenega pohištva, tapisoma, itisona in preprog, učinkovito pa nam očisti tudi avtomobilske sedeže. Trdovrat-

Univerzalno čistilno sredstvo Čisto ima največjo nalogo in opravi tudi največ dela. Čisti kuhinjske elemente, ultrapas, okenske okvire, štedilnike, hladilnike, pomivalna korita in keramične ploščice.

Nagradna križanka »Radenska«

Za tokratno križanko razpisujemo tri nagrade, ki jih bo prispevala Radenska. Rešitve pošljite v ovojnici s pravilno izpolnjenim kuponom na naslov SOZD Mercator, Studio za EP, 61000 Ljubljana, Breg 22, najpozneje do 14. aprila. Ne pozabite na ovojnico obvezno pripisati »Nagradna križanka Radenska«!

predstavljamo vam

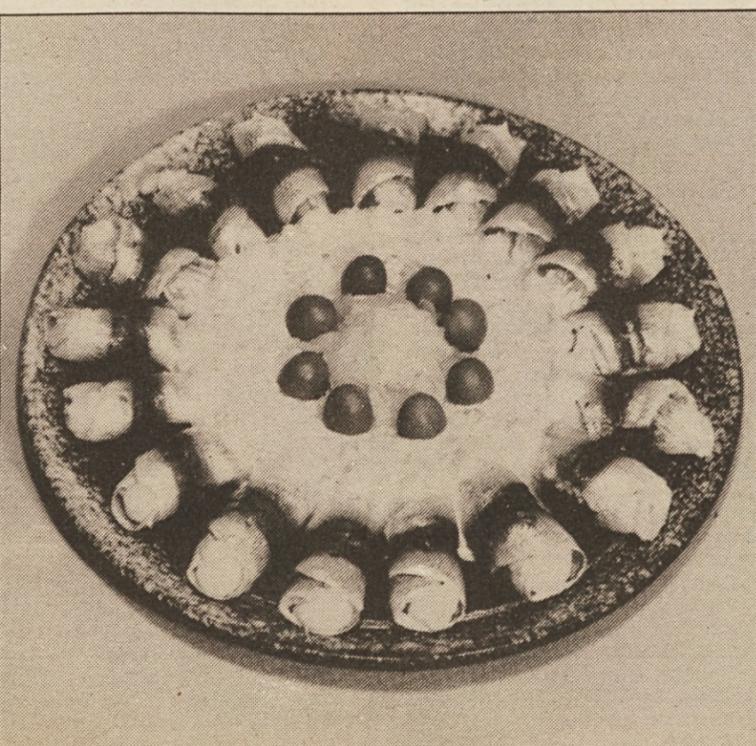
Ničkolikokrat poudarjamo, da so ribe nad vse zdrava hrana, kljub vsemu pa jih je na naših mizah še vedno premalo. Portoroška Droga si prizadeva, da nam bi jih ponudila in postregla na najrazličnejše načine. Njihov najnovejši proizvod so hladne marinade, vendar si ti novi delikatni izdelki le počasi utirajo pot na naše prodajne police. Morda takšnih jedi še nismo vajeni, zato je prav, da te izdelke vsaj na kratko predstavimo.

Ribe vzamemo iz kozarca in jih razpolovimo tako, da lahko odstranimo kost in dobimo file. Vanje zavijemo

nekaj kislega zelja in drobno zrezane čebule. Zavitke polagamo drugega poleg drugega na primeren pladenj. Nato pripravimo omako. To naredimo iz ene žlice drobno sesekljane marinirane čebule, dveh žlic jajčne majoneze, ene žlice kisle smetane, popra, soli in malo limoninega soka. Omako premešamo in jo zlijemo na sredino pladnja. Dekoriramo z drobno sesekljanim jajcem, olivami in drugim.

To je le ena od idej za pripravo mariniranih rib, z malce domišljije pa bo spretna gospodinja odkrila še kakšen dober in zanimiv recept.

Dober tek vam želi
hp Droga

Zadnje hp Droga uporablja drobne modre morske ribe, predvsem sardele in papaline. Ribe dajo, skupaj s čebulo, v posebno kvašo, kjer te pod vplivom kisa, soli, začimb in encimov dozori do užitnosti. Tako pripravljene ribe s čebulo so zelo okusne, lahko prebavljive, ohranjajo pa tudi vso svojo prehrabno vrednost.

Marinirane ribe so v prodaji v steklenih kozarcih; dodana jim je čebula, vse skupaj pa je zalito z posebnimi nalivi. V trgovinah se tako dobijo rusli - ribe s čebulo, sardele - odrezki s čebulo in papaline - odrezki s čebulo. Vsi ti izdelki imajo omejen rok trajanja, hranimo pa jih pri temperaturi od +2 do +8° C.

Marsikoga bo zdaj zanimalo, kako marinirane ribe sploh ponudimo in serviramo. Uporabljamo jih kot samostojen obrok, kot predjed ali kot svečan obrok, ki ga lahko dopolnimo še z drugimi jedmi. Portoroška Droga je tokrat pripravila recept za rusle s kislim zeljem.

Izid žrebanja nagradne križanke »Ilirija-Vedrog«

Majhno število prispelih rešitev (le 554 smo jih prejeli do predpisanega roka) kaže na to, da se že približuje čas pomladanske utrujenosti. Avtorji izžrebanih rešitev, ki bodo prejeli nagrade »Ilirija-Vedrog«, so:

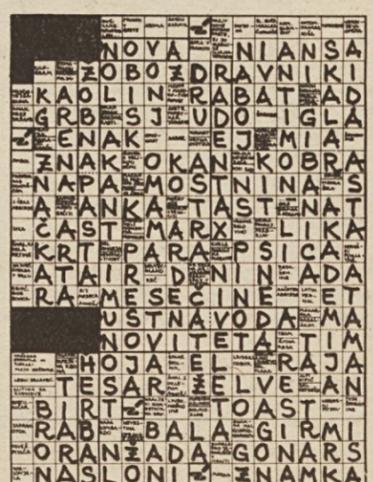
Rezi Ogrin, M-Nanos, TOZD TMI, knjigovodstvo proizvodnje, 66230 Postojna;

Mimi Zabukovec, DS SOZD, Aškerčeva 3, 61000 Ljubljana;

Stanko Terbut, M-Izbira Panonija, skladišče prehrane, Rogozniška 8, 62250 Ptuj.

Nagrajence prosimo, da nagrade sami ali prek svojih zastopnikov prevzamejo v studiu za EP na Bregu 22 v Ljubljani.

Pravilna rešitev nagradne križanke »Ilirija-Vedrog«

KUPON KRIŽANKA

Ime in priimek _____

Naslov iz delovnega mesta _____

DO ali TOZD _____

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno pripišite - Nagradna križanka, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri žrebanju ne bomo upoštevali.

Jože Rozman

Razpis 5. letne mercatoriade – Postojna 82

Koordinacijski odbor za rekreacijo in šport je organizator 5. letnih športnih iger pod pokroviteljstvom M-Nanos iz Postojne. Točen datum bo vsem športnim referentom javljen v obvestilu pred pričetkom predtekmovanja.

Tekmovanja bodo potekala v naslednjih možnih športnih panogah:

Panoga	moški	ženske	ekipno	posamično
1. balinanje	×		×	
2. kegljanje	×		×	
3. košarka	×	×	×	
4. kros	×	×	×	×
5. mali nogomet	×		×	
6. namizni tenis	×	×	×	
7. odbojka	×	×	×	
8. plavanje	×	×	×	×
9. rokomet	×	×	×	
10. streljanje	×	×	×	×
11. šah	mešano		×	
12. vlečenje vrvi	×		×	
13. tenis	×	×		×

Za izvedbo 5. letne mercatoriade so obvezne naslednje športne panoge: kegljanje, kros, mali nogomet, namizni tenis, plavanje, streljanje, šah, vlečenje vrvi in ena izmed iger z žogo. Tiste panoge, v katerih se bodo prijavile manj ko štiri ekipe ali posamezniki odpadejo.

Tekmuje se po določenih pravilnikih o organizaciji in izvedbi letne mercatoriade s spremembami, ki bodo posredovane športnim referentom pred začetkom predtekmovanja skupaj z razporedom. Finalno tekmovanje bo trajalo 1 dan.

Vabimo vse zaposlene v TOZD, DO in TOK, združenih v SOZD Mercator, da prijavijo svojo udeležbo preko športnih referentov na naslov: Delovna skupnost SOZD Mercator, Ljubljana, Aškerčeva 3, Sonja Bastar, najkasneje do vključno 20. aprila 1982.

Športni pozdrav vsem udeležencem 5. letne mercatoriade
KORS

Pismo iz Iraka

Drago Kozole – vodja DE Mercator P-202

Živimo skromno, vendar delavno

Trenutno nas je v kolektivu 60, ki skrbimo za skoraj 1600 ljudi tukajšnjega projekta. Delovno področje je izredno zahtevno in široko, saj zajema vse – od prehranjevanja, naselitve in snage do izletništva in informatike. Uspešno vodimo tudi klubsko dejavnost in trgovino.

Ob takšnih delovnih obveznostih sredi puščave je razumljivo, da nam ni lahko in da jo 10 ali več urni delavni dan skrajno naporen. Prostim dni skoraj ne poznamo, pa tudi odrejenega skupnega delovnega časa ne. Prilagajamo se potrebam in zahtevam ljudi, za katere skrbimo.

Ne moremo se pohvaliti z delovnimi pogoji, ki so vse prej kot lahki in ki smo jih sprejeli, upoštevajoč okolje, v katerem živimo. Ob vsem tem imamo eno samo veliko željo: delavcem sozda Mercator priporočamo, da se prijavijo za izvrševanje naših obveznosti v Iraku in s tem pomagajo opraviti za vse nas pomembno delovno nalogo, tako v interesu sozda kakor tudi celotne družbene skupnosti.

Ob tej priliki vam tudi sporočamo, da so pred nami velike in odgovorne delovne naloge, ki ne dopuščajo improvizacij, zato računamo na resne ljudi, ki poleg ostale odgovornosti čutijo tudi svojo pripadnost interesom Mercatorja. Dosedanja praksa je pokazala, da lahko tako velike in odgovorne naloge izvršujejo le najbolj odgovorni in »hiši« zvesti ljudje. Vsem opisanim pogojem so namenjeni dobri osebni dohodki, ki so odraz vloženega dela, kakršnega žal doma že dolgo ne poznamo; tu lahko ob vsem drugem spoznamo, da se da živeti tudi zelo skromno, vendar delavno!

Kam za 1. maj?

Majski prazniki bodo kmalu tu in mnogi bomo odšli na krajši dopust. Mercator Turist pripravlja tridnevno pot po Istri z nastanitvijo v hotelu Brioni v Puli. Za tiste, ki si obetajo daljše počitnice, pa tale informacija: Mercator Turist pripravlja tudi 7-dnevne počitnice v Dubrovniku, v hotelu Libertas.

Občni zbor sindikatov v TMI

Na občnem zboru so delavci ljubljanskega tozda TMI ocenili delo osnovne organizacije Zveze sindikatov v lanskem letu. Izvršni odbor, v katerem so predstavniki vseh delovnih enot tozda (to je izboljšalo obveščeno delavcev), je aktivno sodeloval pri sprejemanju družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov na ravni tozda, DO in sozda ter občine in mesta; zavzeli so se za največjo možno angažiranost posameznikov in polno izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti, za varčevanje na vseh področjih, za večjo tehnološko in delovno disciplino ter skrajno odgovornost pri izpolnjevanju delovnih nalog. Poleg že znanih težav mesne industrije je tozda med letom pestila tudi izguba, ki pa so jo do konca leta, ob prizadevanju vsega kolektiva ter DO in sozda, uspeli odpraviti.

Dodobra se je v tozdu uveljavila delitev po uspehu dela in se pokazala za zelo uspešno, le dohodka ni dovolj za stimulacijo.

Osebni dohodki so se lani v tozdu sicer povečali kar za 24 %, še vedno pa so povprečno znašali le 9.540 dinarjev in so bili daleč pod republiškim povprečjem, pa tudi med zadnjimi v okviru sozda. V lastni kuhinji so lani pripravili 166.117 toplih obrokov, od tega 78.567 za svoje delavce, 87.550 pa za zunanje odjemalce.

Iz poročila o delu IO OO ZS, ki ga je na občnem zboru podala dolgoletna aktivna sindikalna delavka in predsednica izvršilnega odbora, Marjana Martinec, je moč razbrati, da tozdu TMI za aktivnosti, s katerimi se osnovna organizacija sindikata ukvarja, žal primanjkuje sredstev, kar pa nadomesti toliko večja delavnost članov.

Posnetek je nastal ob koncu občnega zbora, med podelitvijo priznanj trinajstim jubilarom za 10-letno in dvanajstim za 20-letno delo; »dvajsetletnica« Miliča Selan prejema priznanje iz rok tovarišice Martinčeve. Besedilo in foto Matjaž Marinček

Začetek gradnje letos poleti

Mesni krizi kar ni videti konca. Če pustimo ob strani cene pitanja, ki so kljub zadnjemu zvišanju za rejce še vedno nesprejemljive, zato ima na »prostem« trgu živina višjo ceno, in če pustimo ob strani tudi to, zakaj pri določanju cen živega goveda ne upoštevamo cenovnih razmerij med koruzo in mesom (1:8), moramo na kratko ugotoviti, da zanimanje za privezovanje pada, da tudi stalež živine ponekod celo pada, namesto da bi rasel.

Ob vsem tem je edino pravilno, da si skuša sozda Mercator z različnimi ukrepi zagotoviti surovine za lastno klavno-predelovalno industrijo in za pokrivanje potreb po svežem mesu v drobnoprodajni mreži. Samo pri svinjskem mesu so letne potrebe obeh dejavnosti v sozdu okoli 80.000 prašičev-pitancev. Ena pot, kako priti do surovin, je sovlaganje, druga je lastna proizvodnja. Na obeh so že storjeni prvi koraki, ki naj to občutljivo in pomembno področje dolgoročno uredijo.

Spomnimo se, da je bil konec lanskega leta podpisan sporazum o sovlaganju v prašičerejsko farmo v Novi Topoli, od koder bo sozda od leta 1984 naprej dobival letno 20.000 pitancev, potekajo pa tudi dogovori za sovlaganje drugje.

Lastna proizvodnja je v petih kmetijskih organizacijah sozda zaenkrat še pičila, vendar se vztrajno veča in razvija. V načrtih je zlasti naglo povečanje nekoč tradicionalne prašičereje v Posavju. V občini Krško je okrog 6.700 ha njivskih površin, z novo pridobljenimi melioriranimi jih bo skupaj 7.500 ha. Upoštevaje kolobar je možno z usmerjeno poljedelsko proizvodnjo vsako leto zasejati s koruzo 2.500 ha in pri pridelku 5 ton na ha pridelati 12.500 ton koruze, od tega okoli 2.500 ton v družbeni proizvodnji. Take količine koruze zadoščajo za vzrejo okoli 45.000 prašičev letno.

»Zato smo se odločili, da razvijamo kooperacijsko vzrejo prašičev z doma pridelano koruzo in sicer v tem srednjeročnem obdobju do 20.000 prašičev, ločeno od te proizvodnje, vendar tudi zato, da kooperaciji nudimo kakovostno osnovno čredo, to je plemenske svinje in merjasce, pa bomo zgradili farmo za 30.000 prašičev letno,« razlaga načrte svetovalec generalnega direktorja za agroživilstvo Mitja Ponikvar.

Nova farma bo stala na Krškem polju, ob robu Krakovskega gozda. K hitrejši odločitvi za gradnjo farme je pripomoglo to, da so od leta 1980 naprej v neposredni bližini bodoče farme meliorirali zemljišča SLP in pridobili precej njiv, primernih za pridelovanje koruze. Skupaj z drugimi zemljišči, ki se urejujejo ob potoku Lokavec in na drugi strani ceste Krško-Kostanjevica, bo novih njivskih površin v družbeni lasti 600 ha in v zasebni lasti 200 ha.

Farmo naj bi začeli graditi junija letos, priprave in projekti so deloma že narejeni, deloma so v teku. Gradnja z namestitvijo opreme bo predvidoma končana septembra 1983, mesec kasneje naj bi se začelo poskusno obratovanje, ki bo slonelo na tehnologiji Emone-prašičereje Ihan. Sredstva za farmo bodo prispevale članice sozda Mercator (združena sredstva), Kmetijsko-živilska razvojna skupnost, Temeljna banka Krško, Gospodarska banka Ljubljana,

Splošna banka Koper ter SIS za preskrbo občin.

Pri pridobivanju lokacijske dokumentacije je bilo nekaj težav zaradi vpliva farme na okolje. Treba je bilo izdelati tako imenovano rožo vetrov in upoštevati to postaviti farmo tako, da morebitni smrad ne bi motil okoliškega prebivalstva. Odpadne vode oziroma gnojevka se bo zbirala v vodotesnih zbiralnikih. Po separaciji se bodo trši deli gnoja uporabljali v sadjarstvu in vinogradništvu, tekoči del gnoja pa na njivskih površinah v bližnji okolici farme, kar je ob vse dražjih umetnih gnojilnih nadvse koristno in ekonomično. Bojazen, da bi gnojevka okužila podtalnico je odveč, saj podtalnica na območju, kjer bo stala farma, ni povezana s podtalnico na Krškem polju, katero uporablja tamkajšnje prebivalstvo in drugič, letna obremenitev zemljišč, če upoštevamo samo tista v neposredni bližini farme, ni pretirana (20 l gnojevke na 1m²), v poljedelstvu pa seveda dovolj koristna.

Farma za 30.000 pitancev bo letno potrebovala 12.000 ton močnih krmil, od tega 8.500 ton koruze. Del te bo treba dobiti iz Vojvodine, od proizvajalcev, s katerimi sozda že sodeluje na drugih področjih, dogovoril pa se je tudi za naročeno proizvodnjo manjkajoče koruze. Uvodoma smo sicer rekli, da je v občini Krško mogoče pridelati 12.500 ton koruze, vendar gre ta predvsem v kooperacijsko rejo prašičev in govedih. Ker sozda nima lastne mešalnice krmil, je zato na mestu tudi odločitev za sovlaganje v dograditve silosov v mešalnici KIT-KZ Krka Novo mesto, kar bo omogočilo zanesljivo dobavo najmanj 10.000 ton krmil na leto. Hkrati je sozda tudi investitor 30.000 tonskega silosa v Brežicah, kamor bo moč spraviti 6.000 ton naročene koruze po žetvi in tako biti manj odvisen od različnih pretresov na tržišču.

Pobuda za združitev Kopitarne Sevnica

Zaradi obojestranskega zanimanja za tesnejše sodelovanje med enovito delovno organizacijo Kopitarna Sevnica in sozdom Mercator je poslovodni svet sozda 18. februarja 1982 menil, da je pobuda za združitev Kopitarne Sevnica v sozda Mercator utemeljena. Dogovori za združitev so v teku in jih vodi posebna komisija.

Kopitarna Sevnica je ustanovila leta 1886 nemška družba Winkle & Erlanger za proizvodnjo kopit za izdelavo čevljev. Po drugi svetovni vojni je vlada SR Slovenije z odlokom 31. 10. 1946 ustanovila podjetje Kopitarna Sevnica.

Glavna dejavnost je proizvodnja galanterije iz lesa in plute (izdelovanje kopit, pet, lesene obutve, lesne galanterije in struženih lesenih izdelkov), stranske dejavnosti so izdelovanje plastičnih rolet, oblog in plastičnih polizdelkov za kopita, prevoz blaga v cestnem prometu ter opravljanje storitev v mehanični in elektro delavnici, na lesnoobdelovalnih strojih, na strojih za plastične izdelke in na brusilnih strojih za orodja.

Kopitarna Sevnica je v lanskem letu naredila 316.046 parov lesenih in 37.398 parov plastičnih polizdelkov za kopita, 153.294 parov kopit za izdelavo čevljev, 351.875 parov lesenih podplatov, 53.834 parov raztezačev za čevlje, 241.713 parov lesene obutve, 448.406 parov pet ter 224.160 m² rolet in stenskih oblog.

Ocenjujejo, da Kopitarna Sevnica naredi polovico kopit, kolikor jih rabi jugoslovanska čevljarska industrija. Lesene in plastične polizdelke in lesene podplate Kopitarna uporablja za svoje končne izdelke, viške prodaja drugam.

Ker sodobna industrija rabi vse manj lesenih kopit, so se v Kopitarne odločili za večjo proizvodnjo lesenih podplatov za cikle, po katerih povpraševanje tako na domačem kot na tujem trgu raste. Leta 1980 je Kopitarna začela sodelovati z M-Cantalom, oba skupaj pa z ameriškim koncernom Scholl, za katerega izdeluje lesene podplate za cikle iz kakovostne bukovine, ki jo je v okolici Sevnice dovolj. Vrednost izvoza lesenih podplatov do leta 1986 je več kot 10 milijonov ameriških dolarjev.

Lastna surovinska baza in izrazito izvozno usmerjena proizvodnja, kar je vse v skladu s sprejetimi resolucijami, po drugi strani pa urejena marketing-komercialna in zunanjetrgovinska služba so gotovo razlogi, ki utemeljujejo združitev.

Jože Rozman